

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Javna sednica)

Strana 1

1 Sreda, 11. februar 2026.

2 [Javna sednica]

3 [Završne reči]

4 [Optuženi ulaze u sudnicu]

5 --- Po početku zasedanja u 9:01h

6 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Molim da se bajavi
7 broj predmeta.

8 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobro jutro, časni sude. Ovo
9 je predmet KSC-BC-2020-06, Specijalizovani tužilac Hashima
10 Thacija, Kadrija Veselija, Rexhepa Selimiya i Jakupa
11 Krasniqija.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Dobro jutro.
13 Pozdravljam sve prisutne. Konstatujem da su svi optuženi u
14 sudnici.

15 Danas nastavljamo sa završnom reči u ovom predmetu.
16 Počinjemo sa završnim izjavama odbrane Hashima Thacija, a
17 kasnije ćemo danas čuti izlaganje odbrane Kadrija Veselija.
18 Držimo se reda, odn. redosleda rada kao što je navedeno u
19 našem nalogu, a to je podnesak F03639.

20 I da vas podsetim, da ćemo završiti sa radom u 15 do 17h
21 , [16:45h] imaćemo pauze od pola sata, prvo u 10:30h,
22 nastavićemo u 11:00h, zatim ćemo imati pauzu od sat i po od
23 13:00h do 14:30h, zatim nastavljamo s radom. Imaćemo u pola
24 četiri 15:30h pauzu od 15 minuta i nastaviti u 15:45h.

25 S obzirom da se završna izlaganja prevode, panel podseća

1 strane i učesnike da polako govore, kako bi prevodioci stigli
2 sve da prevedu.

3 To su bile opaske panela.

4 Sada počinjemo sa završnim izlaganjem Hashima Thačija. Vi
5 imate na raspolaganju četiri i po sata, što znači da treba da
6 završite danas do najkasnije 15:30h.

7 Izvolite, g. Mišetiću.

8 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Hvala, časni sude.

9 Dobro jutro vama i vašim kolegama u tužilaštvu, kao i
10 svima u sudnici i izvan sudnice. Da odmah kažem da imamo
11 odštampane primerke *Power Point* prezentacije koje bismo
12 dostavili panelu, Službi sa organizaciju rada u sudu, za to
13 imamo primerak za tužilaštvo i primerak za zastupnika žrtava.

14 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.

15 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Dok se to dostavlja, mi bismo želeli
16 da se na ekranu prikaže kako će se odvijati naše izlaganje, da
17 znate ko će uzimati reč. Ja ću početi sa izlaganjem, zatim
18 ćemo se baviti pitanjem, da li postoji Udruženi zločinački
19 poduhvat, zatim ćemo govoriti o temu Thačija kao učesnika
20 UZP-u, zatim ćemo govoriti o navodnoj ulozi koju je Thači imao
21 kao komandant, zatim ćemo govoriti o tome da privremena vlada
22 Kosova nije bila značajan doprina [sic] -- doprine [sic] -- da
23 nije davala značajan doprinos UZP-u, zatim ćemo govoriti o
24 napadima Specijalizovanog -- Specijalizovanog tužilaštva na
25 svedoke odbrane, zatim ću govoriti o pravu i dokazima i o

1 odmeravanju kazne i time ćemo završiti sa našim izlaganjem.

2 Časni sude, najpre ću reći sledeće: Hashim Thaçi je
3 nevin. To je vaša poše [sic] -- početna tačka u razmatranjima.

4 Mi znamo da je nevin u ovom trenutku, zato što pravu i
5 zakonu, on se smatra nevidim. Postoji ta pretpostavka. Ja sam
6 čuo predsednike međunarodnih krivičnih sudova koji su držali
7 govori i pogrešno to najavlji [nejasno]. Rekli su "zaključan
8 da neko nije kriv, ne znači da smo mi rekli da je nevin."
9 Međutim, takvo razmišljanje pogrešno prikazuje u čemu se
10 sastoji celokupan proces međunarodnih krivičnih sudova.

11 Vi pred sobom imate četvoricu ljudi, za koje zakon kaže
12 da ih morate smatratzi nevinim. Ovaj postupak je pokrenut,
13 zato što je Specijalizovano tužilaštvo iznelo tvrdnju da
14 raspolaže dokazima, koji dokazuju van razumne sumnje da su oni
15 krivi. I tako, tokom više od pet godina, mi smo učestvovali u
16 ovom postupku, koji se sastoji u tome da se Specijalizovano
17 tužilaštvo podvrgne testu i da vidimo da li mogu da dokažu
18 svoje optužbe.

19 Tako da ovo suđenje nije ispitivanje života Hashima
20 Thaçija. To je ispitivanje tvrdnje tužilaštva da Hashim Thaçi
21 više ne sme da uživa prezumpciju nevinosti. Kada počnete sa
22 razmatranjima i većanjima, i vi ćete početi od tačke da je
23 Hashim Thaçi nevin, a onda morate da ocenite, da li dokazi
24 koje je iznelo tužilaštvo, vas van razumne sumnje uveravaju da
25 je Hashim Thaçi kriv.

1 Ukoliko vas tužilaštvo nije uverilo u to, ukoliko
2 zaključite da postoji makar jedno razumno objašnjenje dokaza,
3 osim tog da je Hashim Taçi kriv za optužbe, koje se iznose u
4 optužnici, onda morate da zaključite da tužilaštvo nije uspelo
5 i da donesete oslobađajuću presudu. Hashim Taçi će ostati
6 nevin sa pravnog stanovništva.

7 Molim sada peti slajd.

8 Mi iznosimo da tokom većanja, vi ćete nužno doneti
9 zaključak da tužilaštvo nije ispunilo svoju obavezu tereta
10 dokazivanja. Svi dokazi pokazuju da postoji konsenzus između
11 međunarodnih svedoka, zatim svedoka insajdera iz OVK, i
12 dokumentarni dokazi koji pokazuju da postoje -- postoji
13 razumna sumnja u pogledu optužbi tužilaštva, takoda želim
14 odmah jasno da kažem, da je jasno da tužilaštvo nije iznelo
15 nikakve optužbe u pogledu toga da se vršio uticaj na bilo kog
16 od svedoka na ovom suđenju.

17 Pogledajmo najpre pitanje svedoka predstavnika
18 međunarodne zajednice. Vi ste čuli brojne takve svedoke koji
19 su rekli da se nije sumnjalo da je Hashim Taçi sumnjičen da
20 učestvuje u ratnim zločinima. Ti međunarodni svedoci su vam
21 rekli da su oni obavešteni bili o događajima na terenu, putem
22 diplomatskih, obaveštajnih i drugih izvora, kao i na osnovu
23 vlastitog iskustva, uključujući i iskustvo koje su imali u
24 kontaktima sa Hashimom Taçijem.

25 Vi ste to na primer čuli od bivšeg pomoćnika državnog

1 sekretara Sjedinjenih Država Jamesa Rubina, koji vam je rekao
2 da krajem juna 1999, on se konkretno bavio tvrdnjama koje su
3 iznete u *New York Timesu* u junu 1999, u vezi sa g. Tačijem,
4 da je proverio sve obaveštajne i diplomatske izvore koje je
5 imao na raspolaganju, zatim i sektor za ljudska prava u *State*
6 *Department-u*, i da nije pronašao nikakve dokaze o tome da se
7 g. Tači povezuje sa ratnim zločinima.

8 Vi ste čuli od bivšeg Vrhovnog komandanta NATO snaga
9 generala Wesleya Clarka-e, koji vam je rekao da smatra da nije
10 pravilno da se krivična dela drugih pripisu Hashimu Tačiju i
11 da on ne zna ni za jedan dokaz o tome da je Tači lično
12 izvršio neko nasilno delo ili sarađivao sa nekima koji su to
13 uradili.

14 Čuli ste i glavnog zamenika specijalnog za --
15 predstavnika Unedinjenih nacija g. Jock Coveya, koji je bio na
16 terenu i koji vam je rekao da na osnovu ličnih -- onoga što je
17 lično moga da vidi, g. Tači nije bio u mogućnosti da
18 organizuje međuetnično nasilje, koje je zahvatilo zemlju tokom
19 leta 1999, niti da kaže da treba da se prekine s time i da je
20 on citiram "primetio i da inače zna, da je g. Tači u brojnim
21 situacijama se izlagao velikom riziku, zato što je osuđivao to
22 nasilje i jako se zalagao za multietničku tolerantnost."

23 Čuli ste odiskusnih diplomata Sjedinjenih Država poput
24 Michaela Durkeeja i Shauna Byrnesa, Christophera Hilla, koji
25 su govorili o ulozi g. Tačija u OVK, i rekli da je njegova

1 uloga bila poput ministra inostranih poslova. Ambasador Hill
2 vam je govorio o svom bogatom iskustvu u -- kada je -- koji je
3 imao sa međunarodnim rukovodiocima i ličnostima tokom više
4 decenija diplomatske službe i da je on stekao mišljenje da g.
5 Taçi "nije čovek koji bi izvršio nasilje nad drugima."

6 Čuli ste od iskusnog uglednog britanskog diplomate Johna
7 Duncana, koji vam je rekao da g. Taçi nije sam mogao da
8 zaustavi nasilje u leto 1999. I čuli ste od poštovanog
9 profesora međunarodnog prava Paula Williamsa, koji je bio
10 savetnik od poverenja albanske delegacije u Rambujeu i koji je
11 video kako g. Taçi saraduje sa ljudima u delegaciji koji je
12 zaključio da g. Taçi nije imao vlast unutar OVK, da sam
13 donosi odluke.

14 Tužilaštvo pokušava da odbaci iskaz tih međunarodnih
15 svedoka rečima da su to ljudi koji jednostavno nisu bili
16 obavešteni o tome kako su stvari funkcionisale u OVK. Iz
17 razloga o kojima ću kasnije govoriti, tužilaštvo tvrdi da
18 međunarodni svedoci nisu obavešteni, a to je čudno, s obzirom
19 na prorodu saopštenja OVK, političke deklaracije i intervjuje
20 za medije koji se koriste u tezi tužilaštva i koji ukazuju na
21 navodno zajednički krivi -- kri -- krivični cilj koji je bio
22 prenet na niže ešalone OVK.

23 Mi smo u ponedeljak čuli da je tužilaštvo izjavilo "da je
24 sprovedena politika protiv protivnika i da je ona aktivno i
25 javno sprovedena." Svi ti javni dokumenti su bili na

1 raspolaganju Shaunu Byrnesu i međuna -- međunarodnim svedocima
2 odbrana i organizacijama, međunarodnim organizacijama i oni su
3 mogli da budu obavešteni o tome.

4 Osim toga, iskazi međunarodnih svedoka su potvrđeni
5 izjavom viših rukovodioca OVK, insajdera, koje smo saslušali i
6 oni su vam takođe rekli da Hashim Taçi nije imao nikakve veze
7 sa navodnom politikom napada tzv. protivnika, zatvaranje
8 civila ili zlostavljanja civila. Čuli ste to od komandanta
9 Rrustema Mustafe Remija, čuli ste to od zamenika komandanta
10 OVK Sokola Bashote, i što je najvažnije, čuli ste to od
11 načelnika glavnog štaba samog Bislima Zyrapija.

12 Slajd 7.

13 Na ovom slajdu vidite iskaz Bislima Zyrapija koji vam je
14 potvrdio da on nije znao da glavni štab vodi politiku napada
15 na kolaboracioniste, niti da je Hashim Taçi učestvovao u
16 nekakvoj takvoj politici. Citiram:

17 Pitanje: "Da li ste znali za nekakav dogovor usmeni ili
18 neizgovoreni u glavnom štabu OVK u kom je učestvovao g. Taçi,
19 kako bi se kršila ljudska prava bilo kolaboracioniste ili
20 ljudi koji su smatrani protivnicima OVK.?"

21 On je rekao:

22 "Ne, nisam."

23 Pitanje: "Da li ste znali da je postojao nekakav sporazum
24 izgovoren ili neizgovoren, da se protivzakonito zastrašuju
25 ljudi, koji su smatrani protivnicima OVK ili

1 kolaboracionistima ili da se izvrši nasilje nad njima, ili da
2 se oni uklone, kako bi OVK mogla da -- ugrab -- prigrabi vlast
3 na Kosovu?"

4 Odgovor: "Nisam."

5 Slajd 8.

6 Ja ću govoriti o svedočenju Bislima Zyrapija i kako je
7 tužilaštvo postupalo sa njime kroz nekoliko trenutaka i to
8 detaljno, ali za sada skrećem vam na tvrdnju tužilaštva od
9 ponedeljka, kada kažu da je Zyrapi citiram: "Član glavnog
10 štaba koji nije bio u toj grupi ljudi od poverenja. On je bio
11 jedini autsajder. To je na strani transkripta 2602 --
12 [ispravka prevodioca] 28468.

13 Slajd 9.

14 To odgovara stavovima 1431 i 1432 završnog podneska
15 tužilaštva, gde tužilaštvo tvrdi da raniji i sadašnji iskaz
16 Zyrapija u velikoj meri konzistentan, ali pokušava da odbaci
17 njegovo oslobađajuće svedočenje g. Taçiju, zato što on
18 navodno "nije bio član glavnog štaba, odn. užeg kruga u
19 glavnom štabu kojim je -- kojim je pripadao optuženi i da mu
20 nisu pripadali svi pripadnici OVK, uključujući i neke članove
21 glavnog štaba i da stoga, citiram "takvi faktori se odražavaju
22 na to, u kojoj meri su učesnici u UZP-u otvoreno razgovarali o
23 toj politici protiv protivnika sa njime."

24 Tužilaštvo dalje tvrdi u stavu 7 1433, da je Zyrapi u
25 suštini "davao konzistentan iskaz tokom dužeg vremena pred

1 različitim sudovima i da ostaje pri svojim izjavama."

2 To odgovara tome kako je tužilaštvo iznosilo svoju tezu,
3 a to je da ni u jednom trenutku tužilaštvo nije navelo da je
4 Zyrapi čovek za koga se sumnja da je učesniku navodnom UZP-u.

5 Da razimiram: stav tužilaštva je da Bislime Zyrapi je
6 načelno verodostojan svedok. On nije naveden kao neko ko je
7 učestvovao u UZP-u i tužilaštvo to ne tvrdi, teza tužilaštva
8 da oni koji su bili učesnici u UZP-u, su o -- svojim -- svom
9 krivičnom cilju razgovarali van njegovog prisustva. Stav
10 tužilaštva o Zyrapiju ima značajne implikacije po celo -- po
11 verodostojnost teze tužilaštva. Zašto?

12 žMolim sada slajd 10.

13 Zato što tokom najvećeg dela predmetnog vremena, Zyrapi
14 je bio ili na čelu operacije u OVK ili načelnik glavnog štaba.
15 Samim tim, on je bio u samom centru operacija OVK. On je išao
16 u zone i bio je sa Hashimom Thaçijem, kada je Thaçi bio u
17 zonama, uključujući blizu Orahovca u junu 1998, u zonama Shala
18 i Lap u avgustu 1998, i u zoni Dukadžin početkom odn. u
19 septembru 1998. To vidite sada na ekranu.

20 U završnom podnesku tužilaštva se kaže da sve te posete
21 na terenu koje je obavio g. Thaçi i drugi, imali su za cilj da
22 se sprovede zajednički krivični cilj -- odn. zajednički
23 zločinački cilj.

24 Juče, čuli ste Hallinga koji citira P607, to je intervju
25 koji je usvojen bez posredstva svedoka, a koji nikada nije

1 pokazan Zyrapiju od strane tužilaštva. Tužilaštvo tvrdi da je
2 tu rečeno, da je Zyrapi tražio pristanak Thačija i Veselija,
3 kako bi se postavljali ljudi koji će nadzirati kako tužilaštvo
4 kaže "operaciju mučenja".

5 Molim slajd 12.

6 Tužilaštvo je napravilo grešku zato što ovaj argument
7 nije iznelo [kao što je prevedeno] Zyrapiju niti bilo kome
8 drugom, ali na koji način to objašnjava zašto Zyrapi nije
9 naveden kao učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu, njemu
10 nisu verovali učesnici u UZP-u, a činjenica s druge strane da
11 je Zyrapi putovao sa g. Thačijem tokom svake od tih poseta, i
12 ne samo da je bio prisutan, već je učestvovao u razgovorima.
13 Kako to objašnjava? Kako objasniti da je Zyrapi postavio ljude
14 koji su sprovodili operaciju mučenja, a onda se kaže da Zyrapi
15 nije bio u udruženom zločinačkom poduhvatu i da mu učesnici u
16 UZP-u nisu verovali.

17 Molim slajd 13.

18 Kako objasniti tvrdnju tužilaštva da je Thači sprovodio
19 zajednički zločinački cilj na tim sastancima na terenu, da je
20 Bislim Zyrapi bio prisutan na svim tim sastancima, a s druge
21 strane Bislim Zyrapi nije naveden kao učesnik u udruženom
22 zločinačkom poduhvatu i da takozvani učesnici u UZP-u su
23 pokušavali da sakriju zajednički zločinački cilj od njega.
24 Tužilaštvo to -- tužilaštvo to ne objašnjava. I to je problem
25 koji je opšte prisutan u završnom podnesku i izlaganju

1 tužilaštva. Oni jednostavno ignorišu dokaze sa suđenja koji
2 diskredituju njihovu tezu. Video iz Qireza je samo jedan od
3 takvih primera o kom ću kasnije govoriti. Kada pogledamo
4 završno izlaganje tužilaštva je kada je -- kao da čitate
5 pregled koji je napisao neko o filmu koji nije ni pogledao.

6 Molim slajd 14.

7 Zyrapi je rekao da tokom tih poseta u zonama, on je čuo
8 pritužbe o tome kako se postupa sa zatvorenicima u zonama i da
9 je to razlog zašto je u novembru 1998. Izdao naređenja kao
10 načelnik glavnog štaba, kako bi se obustavilo zlostavljanje
11 lica. Njegov iskaz potkrepljuju naređenja napisana u to vreme
12 koje imate u spisu predmeta kao 1D29.

13 U završnom podnesku tužilaštva se ne usporava iskaz
14 Zyrapija u vezi sa time, niti da je njegovo naređenje 1D29
15 napisano u *bona fide*. I to naređenje potkrepljuje stav odbrane
16 i tužilaštva gde postoji slaganje, da Bislim Zyrapi nije bio
17 učesnik navodnog UZP-a.

18 Dok se bavimo tim naređenjem, čuli ste da je g. Tieger u
19 ponedeljak rekao, da je naređenje od 28. novembra 1998,
20 shvaćeno tako da se ne odnosi na kolaboracioniste, zato što se
21 oni nisu smatrali civilima. Transkript 260209, [kao što je
22 prevedeno] 28400, međutim, ovo nije tužilaštvo reklo u svom
23 završnom podnesku

24 Kao što vidite na ovom slajdu, u stavu 871 podneska,
25 tužilaštvo govori o glavnom štabu i naređenjima da se

1 pritvaraju kolaboracionisti. Ako vidite citirane dokumente u
2 fusnoti, jedan od tih dokumenata je 1D29.

3 Slajd 16.

4 Zyrapi je takođe potvrdio i u razgovoru sa tužilaštvom i
5 tokom svedočenja da se naređenje odnosilo i na
6 kolaboracioniste i to vidite na ekranu.

7 Slajd 17.

8 Ali, kad pogledamo naređenje, tu nema ništa na osnovu
9 čega bi se zaključilo da isključuje kolaboracioniste, skrećem
10 pažnju na stavove 1, 3 i 4 naređenja. U stavu 1 stoji

11 "...izbaciti negativne fenomene i zlostavljanje lica...".

12 Isto, u stavu 4, gde se govori o "hapšenju, pritvaranju
13 iz -- i zarobljeništvu osoba..."

14 Tu se ne spominju "civili." Kada se naređenju mislilo na
15 civile, to bi se izričito tako i navelo. Vidite stav 3.

16 Slajd 18.

17 Dakle, kako je moguće da je stav tužilaštva, da je
18 Zyrapi, načelnik glavnog štaba, izdavao naređenja koja su bila
19 u suprotnosti sa navodno -- nim [kao što je prevedeno]
20 zajedničkim ciljem ostalih članova glavnog štaba. Zašto bi
21 članovi UZP-a dozvolili da ometa svoj krivični cilj. Dakle,
22 tužilaštvo se o tome nije izjasnilo.

23 Mi kažemo da 1D29 izdat od centralne osobe u operacijama
24 OVK, omogućava razumno tumačenje dokaza da nije postojao UZP u
25 kome je učestvovao glavni štab, suprotno od onoga što tvrdi

1 tužilaštvo.

2 Slajd 19.

3 Još jedan problem koji Zyrapi predstavlja za tužilaštvo,
4 tiče se njihovih navoda iz podneska, da određeni -- ne [kao
5 što je prevedeno] direkcije glavnog štaba, su bile ključne za
6 sprovođenje zajedničkog krivičnog cila [sic] -- uključujući
7 direkciju za civilnu upravu, vojnu policiju i kadrovsku
8 direkciju. Dakle, svi je [sic] -- sve ove direkcije su
9 podređene Bislimu Zyrapiju kao načelniku glavnog štaba. Ovde
10 vidite na ovom slajdu, organigram glavnog štaba, koji vam je
11 tužilaštvo pokazalo u ponedeljak.

12 Ovde vidimo da su ove direkcije navodno bile direktno
13 podređene Zyrapiju po tvrdnji tužilaštva, a vidite da nisu
14 bile podređene g. Thačiju.

15 Takođe. Treba da obratite pažnju da je tužilaštvo
16 potvrdilo da pored optuženih, oni u crnim tim kutijama su
17 navodni pripadnici UZP-a, a oni koji nisu -- ne -- ne smatraju
18 se pripadnicima UZP-a. Dakle, i za Zyrapija se smatra da nije
19 bio član UZP-a.

20 Slajd 20. Tužilaštvo je takođe reklo da je zlura [sic] --
21 Zyrapi primao izveštaj iz zona o Specijalnom tužilaštvu ratu,
22 međutim, njihov stav je takođe, da Zyrapi nije bio član UZP-a.

23 Slajd 21.

24 Dakle, kako onda SPO može da tvrdi da direkcije glavnog
25 štaba su izvršavale zajednički krivični cilj, čak iako je

1 osoba koja je bila na čelu štaba, nije bila pripadnik UZP-a. I
2 kako je mogao da ne zna za krivični cilj, ako su o -- te
3 direkcije sve bile njemu podređene.

4 Slajd 22.

5 Sledeće pitanje za tužilaštvo, tiče se njihovih navoda u
6 podnesku, da je glavni štab kolektivno donesio odluke jednim
7 postupkom kolektivnog donošenja odluka. Stavovi 64, 103, 113,
8 471, 480, 481, 504, 512, 515, 612 završnog podneska
9 tužilaštva.

10 U stavu 64, tužilaštvo tvrdi da se oslanja na izjavu iz
11 2006. Sokola Bashotu za MKSJ, kada navodi da je "postojao --
12 la [kao što je prevedeno] kolektivna odluka glavnog štaba
13 kojom su se odobrile dalje mere, kada su u pitanju
14 kolaboracionisti." Tužilaštvo tvrdi, da je glavni štab
15 kolektivno donosio odluke, uključujući i one koje su se
16 odnosile na kolaboracioniste.

17 Slajd 23.

18 Tužilaštvo takođe ne tvrdi da je Zyrapi sam bio član UZP-
19 a. U svom podnesku tužilaštvo dalje razjašnjava da Zyrapi
20 navodno nije bio deo užeg kruga glavnog štaba kojima su
21 pripadali optuženi i nije uživao potpuno poverenje svih
22 pripadnika OVK, uključujući određene pripadnike glavnog štaba
23 i kakvi elementi bi u stvari uticali na stepen u kome bi
24 pripadnici UZP-a otvoreno sa njima -- sa njim razgovarali o
25 svojoj politici. Dakle, ako na trenutak zanemarimo nedovoljnu

1 verodostojnost izjave Bashote iz 2006, o čemu ću govoriti
2 kasnije, tužilaštvo time što kaže da Zyrapi nije bio pripadnik
3 UZP-a, priznaje da čak iako postoji kolektivni način donišenja
4 odluka, to automatski ne smešta svakog člana glavnog štaba u
5 UZP. Dakle, tužilaštvo bi onda navelo da je Zyrapi član UZP-a,
6 pogotovu imajući u vidu da je on bio načelnik glavnog štaba.

7 Slajd 25.

8 Ako time što je bio na čelu glavnog štaba, automatski ne
9 znači da je Bislim Zyrapi bio i član UZP-a, onda puko članstvo
10 u glavnom štabu ne može ni da, na osnovu toga ne može da se
11 zaključi da je Hashim Taçi bio član UZP-a. Slajd 25.

12 Tužilaštvo je u u ponedeljak reklo da se ne može doneti pre --
13 osuđujuća presuda, isključivo na osnovu toga što je neko bio
14 član glavnog štaba.

15 Slajd 26.

16 Možda će te se upitati, pa, g. Mišetiću, a dokumentarni
17 dokazi. Možda ove -- ovi međunarodni svedoci nisu bili svesni
18 konkretnih naređenja od Taçija da se ubijaju i prelaćuju
19 protivnici, ali takvi dokumenti ne postoje koji bi implicirali
20 Taçija. Nema naređenja glavnog štaba gde se govori o
21 zatvaranju i zlostavljanju pripadnika. A, tužilaštvo i ne
22 tvrdi da postoje sasvim suprotno jedino naređenje po pitanju
23 pritvaranja civilja -- la [kao što je prevedeno] je ono koje
24 sam spomenuo, 1D29, gde je Zyrapi naredio da se prema tim
25 osobama postupa ispravno.

1 Dakle, nema naređenja od Tačija izvršiocima zločina,
2 nema izveštaja od izvršilaca zločina Tačiju i ne postoje
3 verodostojni dokazi da je Tači izdavao saopštenja, niti da je
4 sastavljao zapaljive -- la [kao što je prevedeno] sa --
5 saopštenja za štampu. Nema verodostojnih dokaza da su
6 saopštenja OVK bitno doprinela izvršenju bilo kog izvršenju
7 bilo kojeg zločina iz optužnice. I nema verodostojnih dokaza,
8 da je bilo koja javna izjava Hashima Tačija bitno doprinela
9 bilo kom krivičnom delu koje se spominje u optužnici. Dakle,
10 niti da je on lično učestvovao u izvršenju tih zločina. Ja ću
11 o tome govoriti kasnije.

12 Slajd 27.

13 Tužilaštvo traži da se jako usko fokusirate na neka
14 pitanja. Traže da zaključite da nema razumne sumnje o
15 postojanju zajedničkog krivičnog cilja 1998. i 1999. Unutar
16 glavnog štaba OVK u kome je učestvovao Hashim Tači, a da je u
17 UZP-u bilo govora o izvršenju ratnih zločina i zločita protiv
18 čovečnosti da bi se ostvarila kontrola nad Kosovom, a to nešto
19 ne bi bilo očigledno međunarodnim funkcionerima i zemljama
20 članicama NATO-a koje su intervenisale.

21 Tužilaštvo traži da zaključite da ovaj UZP ne bi bio
22 očigledan načelniku glavnog štaba i traži da donesete tu
23 odluku u odsustvu bilo kakvih internih dokumenata, gde bi se
24 govorilo o tzv. protivnicima, radi sticanja potpune kontrole
25 nad celim Kosovom. Nema ni knjiga, memoara, ili skripata, gde

1 se govori na osnovu sećanja o bilo kakvom-takvom planu. Drugim
2 -- po rečima generala Clarka, tužilaštvo traži da zaključite
3 da je ovo bila jedna veoma sofisticirana prevara.

4 Slajd 28.

5 Tužilaštvo efektivno traži od vas, da kažete svetu, da
6 ćete napisati izmeniti isttoriju rata na Kosovu, isključivo na
7 osnovu indicija, zato što ne postoje direktni dokazi u prilog
8 optužbi o UZP-u.i oni traže da donesete te zaključke nakon
9 suđenja u kome je tužilaštvo bilo suviše plašljivo da svoju
10 teoriju predoči pojedinačnom svedoku, bez obzira da li je to
11 bio svedok odbrane ili tužilaštva.

12 Strah tužilaštva, a ne koristim tu reč tek tako, da se
13 njihova teza slučaja iznese, je u stvari priznanje o onome šta
14 tužilaštvo misli o svojoj sopstvenoj tezi i o nedostatku
15 konkretnih dokaza, sa kojim bi suočili svedoke koji osporavaju
16 njihove teorije.

17 Slajd 29.

18 Do sada, međunarodni sudovi tribunalali su zakljuli da je
19 intervencija NATA [kao što je prevedeno] na Kosovu, bila u
20 odgovoru na srpski UZP koji je počeo najkasnije do oktobra
21 1998. Tužilaštvo traži da je u stvari OVK bio taj koji je
22 smislio UZP, mesecima i godinama ranije, ali najkasnije do
23 marta 1998.

24 Dakle, sudska praksa MKSJ-a je utvrdila da je srpski
25 rukovodilac, predsednik Milan Milutinović, nije bio krivični

1 odgovor [kao što je prevedeno] -- krivično odgovoran za
2 događaja na Kosovu 1998. I 1999, upravo zato što je on bio
3 politička figura koja nije imala [kao što je prevedeno]
4 efikasnu kontrolu nad snagama SRJ i nije doprineo UZP-u.
5 Tužilaštvo ovde traži da iako je srpski predsednik
6 organizovanih dobro uspostavljene države, nije bio krivično
7 odgovoran za ogromne ratne zločine i zločine protiv
8 čovečnosti, zato što nije imao efektivnu kontrolu, ali traži
9 da vi zaključite da kosovski Albanac, politički vođa OVK, na
10 čelu nedržavne oružane grupe koja je postojala samo nekoliko
11 meseci, imao efektivnu kontrolu i bio je krivično odgovoran. To
12 bi predstavljalo izvrtnje istorije i jednu zakonsku i istor
13 [sic] -- sku [kao što je prevedeno] nepravdu.

14 Slajd 30.

15 Časni sude, teza tužilaštva nije jeeino razumno tumačenje
16 dokaza, a mora da postoji standard koji se mora ispuniti da bi
17 mi uopšte mogli da se bavite menjanjem istorije Kosova i u
18 ovom slučaju donesete osuđujuću presudu protiv Hashima
19 Thaçija. Ovde ima jako puno sumnji i moglo bi se govoriti o
20 oslobađanju po svim tačkama optužnice.

21 Slajd 31. [kao što je prevedeno]

22 U suštini, tužilaštvo tvrdi da je postojala zajednička
23 krivična namera, da bi se stekla i vršila kontrola nad celim
24 Kosovom kroz izvršenje ratnih zločina i zločina protiv
25 čovečnosti. Kao što sam rekao, tužilaštvo traži da vi van

1 razumne sume [sic] zaključite, da je postojala takva
2 zajednička krivična namera, na osnovu indicija, međutim, ne
3 postoje direktni dokazi da je ikada postojao takav plan. Ne
4 postoje dokazi o bilo kakvim sastancima o kome -- na kome je o
5 tome bilo reči, ne postoje dokumentarni dokazi da je o tome
6 bilo govora. Ni jedan svedok nije svedočio o postojanju takvog
7 cilja. Svaki svedok koji je imao priliku da se bavi tim
8 pitanjem, je osporio tezu tužilaštva. Još gore, tužilaštvo
9 nikada nije ni -- i -- predočilo svoju tezu bilo kojem od
10 svedoka.

11 Tvrdnja tužilaštva od ponedeljka da traži da koristi
12 direktne okaz [sic] -- dokaze u prilog svoje teze, u stvari
13 odražava jedno temelji -- jedan temeljiti [sic] -- nespar --
14 razum [kao što je prevedeno] o tome šta su direktni dokazi.
15 Direktni dokazi su dokazi koji dokazuju neku činjenicu bez
16 potrebne za nekim zaključcima. Šta su direktni dokazi o
17 zajedničkoj krivičnoj -- nom [kao što je prevedeno] poduhvatu,
18 a koji nisu bili nepo -- nepozna -- poznati Zyrapiju i
19 međunarodnoj zajednici.

20 Tužilaštvo ne navodi nikakve dokaze o sastancima glavnog
21 štaba, gde bi se govorilo o UZP-u, i tužilaštvo u svom
22 podnesku ne tvrdi da je Tači ikada prisustvovao sastanku
23 glavnog štaba gde je bilo govora o targetiranju protivnika.
24 Tužilaštvo u stavu 75 svog podneska kaže: "Protivnici i
25 specijalni rat, su diskutovani na -- o -- na sastancima

1 glavnog štaba, ali ne postoji u podnesku referenca o takvim
2 sastancima. Tužilaštvo prepušta veću da se bavi fusnotama i da
3 dobije, da pogleda te dokumente, kako bi otkrilo o čemu
4 tužilaštvo govori, o čemu je bilo govora na tim sastancima.
5 Kada se provere te fusnote, vidi se zašto je tužilaštvo
6 izbegavalo bilo kakve bitne diskusije o sastancima glavnog
7 štaba OVK.

8 Slajd 34.

9 Fusnota 283, tužilaštvo može da navede samo dva sastanka
10 gde tvrdi da je bilo govora o protivnicima i specijalnom ratu.
11 On 16. avgusta i još jednog od 29. Decembra.

12 Slajd 35.

13 Sastanak od 16. avgusta, tada je vođena vrlo konkretna
14 diskusija o tome, da Tahir Zemaj i FARK žele da -- da preuzmu
15 OVK. Tužilaštvo nije utvrdilo da je g. Thaçi čak i bio
16 prisutan na tom sastanku. U svom podnesku, oni i ne tvrde da
17 je g. Thaçi bio prisutan na sastanku od 16. avgusta. A Bislim
18 Zyrapi nas u svom razgovoru sa tužilaštvom, kao i tokom svog
19 svedočenja, je potvrdio da je bio prisutan na tom sastanku,
20 ali se ne seća da je prisutan i g. Thaçi.

21 Sledeći slajd ne treba prikazati javno. Slajd 36.

22 Drugo. Panel je video dokaze da nije OVK 'targetirao'
23 [kao što je prevedeno] Tahira Zemaja, već je Tahir Zemaj i
24 Bujar Bukoshi 'targetirao' [kao što je prevedeno] OVK, kako bi
25 Bukoshi preuzeo kontrolu nad OVK. Ništa u dokazima ne navodi

1 da je bilo razgovora o široj politici, da se 'targetiraju'
2 [kao što je prevedeno] tzv. protivnici, kako bi se stekla
3 kontrola nad celim Kosovom.

4 Sledeći slajd može da se javno objavi. Slajd 37.

5 Drugi sastanak koji navodi tužilaštvo je od 29. decembra,
6 kome nije prisustvovao g. Taçi jer nije bio u zemlji, a
7 tužilaštvo ni ne tvrdi da je on prisustvovao tom sastanku.

8 Dakle, u svom podnesku, tužilaštvo nije bilo u stanju da
9 navede ni jedan sastanak glavnog štaba, a na kojem je bio
10 prisutan g. Taçi, a da se na takvom sastanku razgovaralo o
11 protivnicima i specijalnom ratu.

12 Dakle, da vas podsetim da je u ponedeljak rekao da je
13 soko -- izjava Sokola Bashote od 2006, gde se kaže da je on
14 rekao da je glavni štab izdavao kolektivni nalog -- na --
15 naređenje za ubijanje kolaboracionista i da to nije
16 hipotetičko. Dakle, ja ću se baviti izjavom Bashote iz 2006.
17 malo kasnije, ali za sada, dovoljno je da kažem, da tužilaštvo
18 nije u svom podnesku citiralo takav sastanak. Jedine sastanke
19 koje navodi su one od 16. avgusta i 29. decembra. Slajd 38.
20 Dakle, činjenica da tužilaštvo ni ne tvrdi da je g Tački [sic]
21 -- [kao što je prevedeno] -- Taçi bio prisutan na jednom od
22 ovih sastanaka, važno je su protstaviti tvrdnje o -- tužilašta
23 o protivnicima i specijalnom ratu.

24 Kao temama na sastancima od 16. avgusta i 20. decembra.

25 Sa stavom tužilaštva da je Bislim Zyrapı bio 'outsajder',

1 da nije bio učesnik UZP-a i da nije imao poverenja navodnih
2 pripadnika UZP-a i da oni sa njima otvoreni nisu o svemu
3 razgovarali.

4 Slajd 39.

5 Zyrapi vam je rekao, da je bio na sastanku 16. avgusta,
6 ako je Zyrapi bio prisutan tokom te diskusije, onda se može
7 zaključiti da nije bilo diskusije o sticanju i vršenju
8 kontrole nad celim Kosovom, putem izvršenja ratnih zločina i
9 zločina protiv čovečnosti. Dakle, Bislim Zyrapi se -- ne tvrdi
10 da je bio član UZP-a i nije bio -- uč -- učestvovao u tim
11 diskusijama.

12 Štaviše, tužilaštvo je pisa -- pitalo Zyrapija o
13 diskusijama od 16. Avgusta u vezi sa postavljenjima komandanta
14 i formacije brigade, ali mu nikad nisu postavili pitanje o
15 tome, da li se diskutovalo na ciljanom napadu na protivnike na
16 tom sastanku. Tužilaštvo ne može da tvrdi da Zyrapi nije bio
17 iskren kada je govorio o tom sastanku zbog klime,
18 zastrašivanja na Kosovu, ukoliko mu nikad nije izložilo svoju
19 tezu, tj. svoj koncept.

20 Slajd 40.

21 Zyrapi je takođe bio prisutan na sastanku 29. decembra. U
22 dokaznom predmetu P621 se upravo govori o tome da je sam
23 Zyrapi sazvaio taj sastanak direktoraka 29. decembra, a o
24 dokumentu P1408 se govori o tome da je Zyrapi sam predsedavao
25 tom sastanku, na kome su bili prisutni B. Luzha, Adem

1 Grabovci, Fatmir Limaj, Rame Buja i Sali Veseli. Sada vidite
2 te dokaze na vašim ekranima. Nema nikakvih dokaza o tome da je
3 bilo ko od četiri optužena bio prisutan na ovom sastanku, a to
4 nije osporilo da je g. Thaçi bio izvan zemlje. Tužilaštvo
5 upućuje na ovaj sastanak, i u fusnoti 283, govori o tome u
6 prilog svojoj tvrdnji da se često na sastancima glavnog štaba
7 diskutovalo o protivnicima i specijalnom ratu.

8 Slajd 41.

9 Ali, kako taj sastanak na kome nije bio ni jedan od
10 četiri optužena i kome je predsedavao Bislime Zyrapi, a -- a
11 kome nisu verovali navodni -- navodni članovi UZP-a, kako to
12 podržava tvrdnju tužilaštva, da se radilo o zajedničkom
13 zločinačkom cilju u kome su učestvovali sva četiri optužena.

14 Tužilaštvo kaže, da u ponovnom ispitivanju Zyrapija, se
15 govorilo o tome kako je možda održato [kao što je prevedeno]
16 dva sastanka, 29. decembra. Jednim kojim je predsedavao Zyrapi
17 sa direktoratima, drugim kojim je predsedavao generalni glavni
18 štab, ali ovo dokazi ne potvrđuju. Niti je tužilaštvo
19 potvrdilo ko je bio na tom drugom sastanku 29. decembra, čak
20 tužilaštvo nikad nije ni pitalo Zyrapija, da li on možda nije
21 bio na tom drugom sastanku. I ovde se opet postavlja pitanje,
22 kako tužilaštvo može da tvrdi da je na sastanku od 29.
23 decembra se govorilo o daljem sprovođenju zajedničkog
24 zločinačkog cilja, uzimajući u obzir da je Zyrapi verovatno
25 bio na sastanku, a njega nisu obavestili o tom zajedničkom

1 cilju, kako to tvrdi tužilaštvo.

2 Slajd 42.

3 I to je to. To su svi dokazi na koje upućuje tužilaštvo u
4 svojoj tvrdnji da se diskutovalo na sastancima glavnog štaba o
5 protivnicima i specijalnom ratu. U podnesku tužilaštva se
6 nigde ne tvrdi da je Hashim Thaçi bio na i jednom takvom
7 sastanku.

8 Slajd 43.

9 U stavu 110, fusnote 402, u završnom podnesku
10 tužilaštva, tužilaštvo je izložilo svoj spisak član --
11 sastanaka glavnog štaba.

12 A u fusnoti 405, je izložilo spisak navodnih sastanaka
13 privremene vlade Kosova. Mi osporavamo da su bilo koji od ovih
14 sastanaka bili službeni sastanaka privremene vlade, za razliku
15 od sastanaka gde su možda bili prisutni neki članovi
16 privremene vlade.

17 Uprkos svih ovih sastanaka tržila [sic] -- tužilaštvo
18 tvrdi da je postojalo samo dva sastanka gde se govorilo o
19 Specijalnom tužilaštvu ratu i to su upravo ova dva sastanka o
20 kojima sam vam -- sam vas obavestio.

21 Slajd 45.

22 G. Thaçi je bio izvan zemlje veći deo inkriminisanog
23 perioda i nema dokaza koje govore da je on bio prisutan na
24 sastancima glavnog štaba, većini njih.

25 Tužilaštvo u stavu 113 želi da zaobiđe taj problem da je

1 g. Thaçi bio van zemlje tvrdeći da su članove glavnog štaba
2 konsultovali telefonom ili obavestavali naknandno o rezultatu
3 sastanaka glavnog štaba, ali jedini primer na koji oni upućuju
4 je primer o osam vojnika vojske Jugoslavije.

5 Mi tvrdimo, da taj predmet sa osam vojnika vojske
6 Jugoslavije izuzetak, a ne pravilo. Ne možete uzeti jedan
7 konkretan slučaj u kome je učestvovao g. Thaçi zahvaljujući
8 svojoj ulozi kojoj su ambasador Hill i Shaun Byrnes opisali
9 kao uloga ministra inostrane poslove, i na osnovu toga su ga
10 uvukli u razgovor ovih osam vojnika vojske Jugoslavije, zbog
11 toga što su visokoplasirana američke diplomate i kao što je
12 ambasador Hill i Walker i međunarodna zajednica učestvovali u
13 tome, u da onda na osnovu toga izvučete taj jedan incident, i
14 da na osnovu toga tvrdite da su njega i konsultovali telefonom
15 svaki put kada je bio izvan zemlje. Za to su vam potrebni
16 dokazi.

17 Tužilaštvo implicicitno priznaje u svom završnom
18 podnesku, da samo zbog toga što je neko imao ulogu u puštanju
19 ovih osam vojnika vojske Jugoslavije, ne znači da su oni bili
20 članovi UZP-a ili imali neku krivičnu odgovornost. Sledećih
21 nekoliko slajdova nije za emitovanje.

22 Bislím Zyrapi je direktno učestvovao u incidentu puštanja
23 osam vojnika vojske Jugoslavije. On je učestvovao detaljno u
24 ovome kako tvrdi tužilaštvo. Isto tako je učestvovao u
25 puštanju još nekoliko zatvorenih osoba. Sada vidite reference

1 na vašim ekranima. Ali, tužilaštvo tvrdi da on nije bio član
2 bik [sic] -- bilo kakvog zločinačkog kažnjivog cilja zato što
3 je učestvovao u diskusijama o njihovom puštanju.

4 To isto važi i za Hashima Thačija, samo zato što su njega
5 konsultovali o puštanju osam srpskih vojnika, zato što je to
6 bio međunarodni incident sa diplomatskim posledicama. To ne
7 čini njegovu ulogu više kažnjivom od uloge Bislima Zyrapija.

8 Činjenica da drugi članovi glavnog štaba su ignorisali
9 stav Thačija, da istovremeno treba da se puste vojnici OVK i
10 sprski vojnici, to takođe govori o tome da tacijsko mišljenje
11 nije bilo odlučujuće.

12 U prilog svoje tvrdnje, da oni odsutni članovi generalnog
13 štaba su bili obavestavani o rezultatima sastanka naknadno,
14 tužilaštvo koristi jedan primer, u stavovima 114 i 148, da
15 Sylejman Selimi u februaru 1999. godine, gde su njega samo
16 predložili, gde su ga za -- komandanti zona predložili da bude
17 glavni komandant, ali da njegovo postavljenje nije bilo
18 odobreno sve do povratka delegacije iz Rambujea.

19 Ovu tvrdnju obara dokazni predmet 1D250, koji potvrđuje
20 da je Sylejman Selimi sam sebe proglasio za glavnog komandanta
21 OVK 22. februara 1999. godine, dok je OVK delegacija još uvek
22 bila u Rambujeu. Vidite sad taj dokaz na vašim ekranima.
23 Sylejmana Selimija su postavili komandanti zona, a nisu ga
24 samo predložili kako oni tvrde. Videli -- videli ste da je i
25 Bislime Zyrapi to potvrdio.

1 I dok govorimo o ovome, g. Quick u ponedeljak rekao da
2 pos -- konačna odluka o sporazumu iz Rambujea je nešto što su
3 potpisali drugi članovi glavnog štaba, ali nije potpisao i
4 Sylejman Zeli -- Selimi. To vidite na stranicama 20481 do 82.
5 Tužilaštvo nikad nije tu svoju tezu iznelo Sylejmanu Selimiju
6 ili nekom drugom da o navodno nije dao svoj pristanak za
7 sporazum iz Rambujea, jer tužilaštvo se plašilo odgovora. Sad
8 Slajd 53.

9 Kao što vidite na osnovu odlomka, intervjuja Sylejmana
10 Selimija, koje je tužilaštvo uvelo u dokaze, Selimi je
11 potvrdio da ga je Taçi konsultovao i Selimi mu je dao kasnije
12 svoj pristanak. To je jedini usvojeni dokaz koji direktno
13 govori o ovom pitanju.

14 Na sledećem sle -- slajd 54.

15 Na sledećem slajdu vidite fotografiju sa tog sastanka u
16 martu 1999. godine, kada je Selimi dao svoj pristanak Taçiju
17 i još jednom ponavljam da je ovo dokaz tužilaštva.

18 Slajd 55.

19 I ovde samo da kažem da juče dok smo diskutovali u
20 sastanku u februaru, sastanku na kom su prisustvovali
21 komandanti zoma [sic] -- zona i nekoliko članova glavnog
22 štaba, g. Halling je rekao, da je odbrana pokušavala da ovaj
23 sastanak opiše kao državni udar od strane komandanta zona. To
24 je na strani 28519.

25 Tužilaštvo nikad nije osporio, to što je Remi priznao taj

1 državni udar, niti Zyrapi, niti Shaun Byrnes koji je bio na
2 terenu na Kosovu, koji je imao puno kontakata sa OVK, koga su
3 vrlo detaljno vrlo unakrsno ispitali o ovom državnom udaru i
4 on je potvrdio da je on znao za taj državni udar. Zapravo,
5 nije bila odbrana ta koja je to nazvala državnim udarom, već
6 je Byrnes to nazvao drža -- udarom na alatu u jednom
7 šifrovanom telegramu koje je tužilaštvo usvojilo kao dokazni
8 predmet P01080. Reći da to nije bio državni udar ili da nema -
9 - ne može se izvesti zaključak da se desio državni udar, to je
10 još jedna neozbiljna tvrdnja tužilaštva.

11 Sada bih htela da provedem nekoliko minuta, razgovarajući
12 o svedočenju Zyrapija i kako to utiče na tezu tužilaštva o
13 UZP-u?

14 Tvrdnja tužilaštva da je Zyrapi kredibilan svedok i da se
15 ne tvrdi da je on bio član udruženog žločinačkog poduhvata je
16 ključni udarac ovoj kuli od karata koju predstavlja teza
17 tužilaštva.

18 On je taj koji je bio načelnik glavnog štaba. Vidite sada
19 iz ovoga što je na vašim ekranima, da je on priznao da je on
20 bio načelnik glavnog štaba i da je priznao da su direktorati
21 bili njemu potčinjeni. On je bilo u centru svega što se
22 događalo u glavnom štabu, ako jeste postojao UZP u glavnom
23 štabu, ne -- nema šanse da on nije znao za to, a njegova nje -
24 - njegov na -- njegova naredba 1D29 potvrđuje da se može
25 razumno zaključiti da on nije bio u UZP-u i da zapravo UZP

1 nije ni postojao.

2 Sledeća dva slajda nisu za emitovanje.

3 Svedočenje Zyrapija da nije bilo UZP-a u glavnom štabu, a
4 on to govori bar od 2005. godine, kada je rekao u MKSJ, da pre
5 novembra 1998. gone [sic] -- godine, glavni štab nije izdao
6 nikakva naredšenja o zatvaranju i da su zatvaranja bila
7 pitanja kojima su se bavili komandanti zona. On je rekao MKSJ,
8 da je on čuo u pritužbama da je bilo zatvaranja ljudi kada je
9 obilazio lokalne komandante i da je on izdao naređenje krajem
10 novembra 1998. godine, to je dokazni predmet 1D29 i naredio da
11 se preduzmu disciplinske mere protiv vojnika koji su zatvarali
12 ljude i da se obaveste vojnici o tome koje su ispravne
13 procedure.

14 Zyrapi je takođe rekao MKSJ 2005. godine, da do kraja
15 2008. godine, očigledna je činjenica da je bila više vlasti u
16 rukama komandanata zona nego u rukama glavnog štaba."

17 Ovaj sledeći slajd se može javno emitovati.

18 Pred vama je sada dokaz da je -- se on složio s tim da
19 ovaj državni udar iz februara 1999 [kao što je prevedeno]
20 godine, zapravo pokazao da su komandanti zona imali glavnu
21 vlast, sve do 1999. godine, a ne samo do kraja 1998. godine.
22 Zyrapi već više od 20 godina govori, da nije bilo naređenja
23 gđa koja su se ticala zatvaranja pre njegovog naređenja krajem
24 novembra 1998. godine. Zyrapi već više od 20 godina govori da
25 su komandanti zona bili ti koji su zatvarali ljude, a ne

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Javna sednica)

Strana 30

1 glavni štab. Tužilaštvo ne može da zanemari ove dokaze, zato
2 što -- tvrdeći da se radi sada o klimi zastrašivanja na
3 Kosovu, ili zbog njegovog bliskog odnosa sa g. Taçijem. On
4 kontinuirano govori o ovome već dugo vremena kao što i vidite,
5 u stavu 1433, podneska tužilaštva, ne da je on konzistentno
6 pred mnogim sudovima ovo izjavljivao. Kako Zyrapi koji je bio
7 taj koji je izdao puno naređenja, mogao da ne zna da postoji
8 ta politika ciljanog napadanja i zatvaranja. U stavu 74,
9 konačnog podneska tužilaštva, vidite da tužilaštvo kaže da je
10 Zyrapi 28. novembra 1998. godine izdao naređenje gde citiram,
11 povećana centralizovana kontrola nad hapšenjima i
12 zatvaranjima, da izdavanjem naređenja, da se to može narediti
13 samo od strane komandanta brigada ili viših starešina, sem u
14 kritičnim vojnim situacijama, gde je to neophodno, ili ukoliko
15 se radi o krivičnim delima protiv pripadnika OVK ili civila.
16 Dakle, tužilaštvo je to koje govori da je Zyrapi povećao
17 centralizovanu kontrolu kada je reč o hapšenjima i
18 zatvaranjima, ali da je on bio neko kome članovi UZP-a nisu
19 verovali i nisu želeli da ga uključe u tu sve ukupnu kažnjivu
20 politiku i čak se i ne tvrdi da je on bio član UZP-a. Dakle,
21 kako tužilaštvo može da pomiri tu činjenicu da je načelnik
22 glavnog štaba bio izvan tog zločinačkog cilja, ali je ipak
23 imao centralizovanu kontrolu kada je reč o zatvaranjima i
24 hapšenjima. U fusnoti 280, oni upućuju na svedočenje Zyrapija
25 da je naređenje izdato, da bi se odgovorilo na pritužbe o

1 ponašanju OVK vojnika i da se pokaže da je -- da se pokaže
2 međunarodnoj zajednici da je OVK jedna disciplivana [sic] --
3 disciplinovana vojska. A to je upravo što mi kažemo. Glavni
4 štab je znao da mu je potrebna međunarodna zajednica. Želeo je
5 da se prikaže kao neko ko poštuje međunarodne -- međunarodno
6 pravo i standarde. I Zyrapi je upravo iz tog razloga izdao ta
7 naređenja. Ovo jasno potvrđuje, da je glavni štab pokušao da
8 zaustavi zlostavljanje ljudi, a ne da ga podstakne. Slajd 63.
9 Ukoliko su optuženi bili uključeni u zajednički zločinački
10 cilj da se izvrše ratni zločini i zločini protiv čovečnosti,
11 kako bi zauzeli vlast na Kosovu, Bislime Zyrapi bi morao da zna
12 za to, a on osporava da je postojao takav cilj. Tužilaštvo vam
13 je rekao da je on kredibilni svedok. Kako jedan razuman sud
14 može da dođe do bilo kog drugog zaključka, sem da je
15 svedočenje Zyrapija -- da svedočenje Zyrapija dovodi u
16 ozbiljnu sumnju tezu tužilaštva, a kada se razmotri njegovo
17 svedočenje u kontekstu parade međunarodnih svedoka koji su vam
18 rekli upravo to da se slažu sa njim, šta je tu još potrebno
19 reći.

20 Slajd 64.

21 Kako se širila informacija o ovom zajedničkom zločinačkom
22 cilju na niže slojeve. Tužilaštvo vam je dalo jednu tabelu gde
23 opisuje kako se to desilo, tako što su se širile javne izjave,
24 tako što su se diseminirali [sic] -- [kao što je prevedeno]
25 dokumenti za obuku i propis.

1 Ali možete da vidite da u sadržaju podneska tužilaštva,
2 tužilaštvo samo priznaje da ne tvrdi da je putem pismenih
3 naređenja objavljen bilo kakav kažnjivi zločinački plan. Prvo
4 ću reći nešto o ova tri načina diseminiranja [sic] -- [kao što
5 je prevedeno] informacija.

6 Prvo, *communiquéi* [kao što je prevedeno] tu postoji još
7 jedna fundamentalna kontradikcija. S jedne strane tužilaštvo
8 kaže da je OVK imala jedan -- imala jedan funkcionalni
9 komandni sistem, od glavnog štaba do zona. To stoji u njihovom
10 stavu 105 do 109. I da su oni mogli međusobno da komuniciraju.
11 To je u stavovima 210, 218 i 219. Zatim, da su mogli da izdaju
12 obavezujuće naređenja, od glavnog štaba zonama, to stoji u
13 stavu 128, i da su mogli da sprovedu disciplinu i da kazne
14 vojnike za neadekvatno postupanje.

15 Ali, tužilaštvo kaže da uprkos ovom funkcionalnom
16 operativnom sistemu rukovođenja i upravljanja, postoje
17 suštinske sredstva, pomoću kojih su članovi UZP-a duseminirali
18 [sic] -- [kao što je prevedeno] svoju politiku putem
19 *communiquéa* [kao što je prevedeno], političkih objava i drugih
20 javnih izjava članova UZP-a, koji su se širili -- diseminirali
21 [sic] -- [kao što je prevedeno] putem medija.

22 Tužilaštvo ne objašnjava zbog čega članovi glavnog štaba
23 jednostavno nisu izdavali naređenja, u kojima bi uzimali na
24 metu tzv. protivnike. Mi tvrdimo da je to zato, što je teza
25 tužilaštva sama po sebi nekonzistentna i da zapravo nije bilo

1 komandovanja i rukovođenja, niti postoje kredibilni dokazi u
2 pogledu toga da su -- da su u zonama -- da su se u zonama
3 saopštenja za štampu tumačila tako, da predstavljaju politiku
4 vršenja krivičnih dela nad ljudima koji su doživljavani kao
5 lica koja ometaju učesnike u UZP-u da sprovedu kontrolu nad
6 Kosovom.

7 U stavovi -- u stavu 225 zbog završnog podneska,
8 tužilaštvo sla [sic] -- takođe kaže sledeće:

9 "Pod Tačijevim rukovodstvom direkcije za politička
10 pitanja i informacije, bi -- odigrale su ključnu ulogu u
11 formilisa [sic] -- formulisanju i širenju interne i eksterne
12 politike, u vezi -- između ostalog u vezi sa identifikacijom i
13 postupcima prema protivnicima. Putem izdavanja izjava,
14 političkih izjava i saopštenja za štampu, direkcija za
15 informacije je širila informacije i propagandu koju bi
16 prethodno direkcija za politička pitanja uobličila."

17 Sada ću se pozabaviti tvrdnjama tužilaštva u vezi sa time
18 da je g. Tači tobože [kao što je prevedeno] bio na čelu
19 Direkcije za politička pitanja i za informacije nešto kasnije.
20 Za sada, samo da ukažem na još jednu protivurečnost [kao što
21 je prevedeno] u tezi tužilaštva.

22 S jedne strane, kažu nam da treba da zanemarimo dokaze i
23 iskaze brojnih međunarodnih službenike visokog nivoa, među
24 kojima je neke pozvao da svedoči samo sudilaštvo [sic], kao
25 što su Shaun Byrnes ili James Rubin, Christopher Hill, general

1 Wesley Clark, James Jock corvey, John Duncan, Paul Williams,
2 Michael Durkee i to zbog toga, što ti predstavnici međunarodne
3 zajednice nisu imale uvid u informacije u koje je panel imao
4 uvid.

5 Aali onda, oni zasnivaju svoju tezu protiv g. Thačija,
6 barem delimično na izjavama i saopštenjima za štampu, koja su
7 po svojoj prirodi bila javna i dostupna i međunarodnim
8 sredstvima javnog ispitivanja i diplomatama i međunarodnim
9 obaveštejcima. Dakle, predstavnici međunarodne zajednice su i
10 te kako u predmetno vreme bili upućeni u sve te izjave i u
11 njima nisu videle ništa, što bi podsticalo na krivična dela
12 ili ukazivalo na izvršenje zajedničkog [sic] -- zajedničkog
13 zločinačkog cilja.

14 A šta je sa g. Zyrapijem, insajderom, načelnikom glavnog
15 štaba? Kako je on mogao da ne zna za zajednički zločinački
16 cilj, kako to da su od njega drugi učesnici u UZP-u taj cilj
17 sakrili po rečima tužilaštva. Ako su saopštenja za štampu i
18 izjave u javnosti bile sredstavo putem koje se prenosila dalje
19 kažnjiva politika, kako onda tužilaštvo objašnjava to, što
20 Stirapi [sic] -- [kao što je prevedeno] nije primio poruku i
21 nije je shvatio. Zar on nije čitao saopštenja za štampu i
22 političke izjave. Zašto bi tužilaštvo reklo, da su drugi
23 učesnici u UZP-u pokušavali da zataškaju i da sakriju
24 zajednički kažnjivi cilj od Zyrapija, a istovremeno su u
25 javnosti emitovali kakav im je zajednički zločinački cilj?

1 To nema nikakvog smisla, časni sude, niti može da
2 predstavlja dokaz o doprinosu van razumne sumnje.

3 Kako to da tužilaštvo tvrdi, da su predstavnici među --
4 da predstavnici međunarodne zajednice i načelnik štaba nisu
5 znali za zajednički zločinački cilj, ali da su -- ali da je
6 ljudstvo OVK na nižem nivou, bilo u stanju da primi tu
7 kažnjivu poruku [sic]?

8 Zapitajte se sledeće: da li je međunarodnoj zajednici
9 trebalo 20 godina da otkrije huškačku propagandu, onih koji su
10 izvršili genocid u Ruandi. Da li je međunarodnoj zajednici
11 trebalo 20 godina da otkrije nacionalističku propagandu kakvu
12 su sproveli Bosanski Srbi i Miloševićev režim? Naravno da ne.
13 Hušačka [sic] retorika u Ruandi, u Srbiji i Bosni, bila je
14 samo očigledna, o tome se s mesta izveštavalo. Da se u
15 saopštenjima za štampu OVK, podsticalo na vršenje zločina, to
16 bi međunarodni svedoci svakako uočili, za to bi znali.

17 Teza tužilaštva glasi da u vreme kada je g. Taçi bio u
18 Rambujeu, da je OVK sprovodila kampanju ratnih zločina i
19 zločina protiv čovečnosti tokom 11 meseci. Međutim, profesor
20 Paul Williams vam je rekao da niko iz Kontakt grupe nije
21 pomenuo Taçiju da treba nešto da preduzme. Naprotiv. William
22 Walker se -- William vam je rekao da se Taçija, albanska
23 delegacija zalagali za to da se omogući MKSJ-u da sprovede
24 istragu o ratnim zločinima, koje su vršile sve strane u sukobu
25 uključujući i OVK.

1 Molim da pređemo na sledeći slajd.

2 To je slajd 72.

3 Tužilaštvo nije dokazalo da su saopštenja za štampu
4 doprinele ostvarenje politike udruženog zločinačkog poduhvata.
5 Kakvi su to dokazi na koje se tužilaštvo poziva, kako bi
6 dokazalo postojanje uzročno - posledične veze između
7 saopštenja za štampu i krivičnih dela iz optužnice, kakva su
8 izvršena u zonama?

9 Tužilaštvo mora da dokaže da su saopštenje za štampu dala
10 znatan doprinos izvršenju krivičnih dela iz opština [sic] --
11 iz optužnice, a ne samo doprinos zajedničkom cilju kako to
12 tvrdi tužilaštvo. Mora da postoji vremenska veza između
13 saopštenja za štampu i krivičnih dela iz optužnice i ta veza
14 mora da bude značajno.

15 Tužilac se pre svega oslanja na iskaz komandanta Remija,
16 kako bi potkrepilo navod prema kojem su saopštena za štampu
17 znatno doprinela izvršenju krivičnih dela iz optužnice. Pre
18 svega, treba istaći, da prema tezi tužilaštva, Remi je
19 ostvarivao komunikaciju direktno sa ge [sic] -- glavnim
20 štabom. To se vidi u stavovima 354, 356 i 362. Tu tužilaštvo
21 iznosi taj navod.

22 Tužilaštvo izričito kaže u stavu 362, da su Mustafa i
23 komandant zone Lap bili u tesnom kontaktu sa glavnim štabom u
24 kome su raportirali i to i lično i putem satelitskog telefona.

25 Slajd 75.

1 Iz toga proističe očigledno sledeće pitanje: pa u tom
2 slučaju, zašto učesnici u UZP-u nisu preneli svoj zločinački
3 plan Remiju lično ili putem satelitskog telefona ili na dru --
4 neki drugi način ako su već bili u tesnom kontaktu. Zašto je
5 bilo neophodno da o politici OVK, Remi čita u saopštenjima za
6 štampu. Zašto nije dobijao direktna naređenja od glavnog
7 štaba, ili zašto se nije obratio pitanje glavnom štabu, treba
8 li da uspostavi zatočeničke odn. zatvoreničke objekte.

9 Razlog zbog kojeg tužilaštvo mora da kaže da je glavni
10 štab prenosio zajednički zločinački cilj putem saopštena za
11 štampu do nivoa zona, uključujući zonu Lap, uprkos tim bliskim
12 kontaktima lične prirode i putem satelitskih telefona, jes --
13 jeste zbog toga, što tužilaštvo nema nikakve dokaze o
14 direktnim naređenjima ili saopštenjima glavnog štaba u kojima
15 se govori u zajedničkom zločinačkom cilju.

16 Jedini razumni zaključak koji se može izvesti jeste, da
17 ukoliko su članovi glavnog štaba imali zločinački plan koji bi
18 želeli da Remi sprovede i delo, oni bi taj plan njemu preneli
19 direktno, a nema kredibilnih dokaza da je to učinjeno.

20 Slajd 76.

21 Tužilaštvo napominje, da je Remi tvrdio da su saopštenja
22 za štampu predstavljala sastavni deo mog vojnog pristupa.

23 Međutim, ako pogledamo slajd 77.

24 U tom slučaju Remi govori o saopštenju za štampu 54. Remi
25 je to i potvrdio tokom suđenja.

1 Saopštenje za štampu 54 je izdato krajem septembra 1998.
2 godine. Teza tužilaštva glasi, da su zatvaranja na teritoriji
3 remijeve zone počele negde oko 2. avgusta i da su trajala do
4 sredine septembra. Saopštenje koje je Remi pomenuo da ga je
5 video posle septembarske ofenzive [kao što je prevedeno] je
6 objavljeno pošto su ljudi u njegovoj zoni već bili zatvoreni
7 tokom više nedelja, tako da samo saopštenje nije moglo da
8 predstavlja znatan doprinos tim zatvaranjima, s obzirom da je
9 saopštenje izdato naknadno.

10 I sam Remi, je priznao da je uspostavio zatočeničke
11 objekte pre nego što je, kako se tvrdi videlo to saopštenje za
12 štampu. To je na stranici zapisnika 5849.

13 Slajd 79.

14 Tužilaštvo pogrešno citira Remija u stavu 67 svog
15 završnog podneska, kada se poziva na Remijevo svedočenje, kako
16 bi potkrepilo tvrdnju, da su komandanti OVK shvatali
17 saopštenje za štampu OVK kao politiku OVK i kao odobrenje da
18 se sprovedu mere protiv protivnika. Remi to međutim nikada
19 nije rekao. Ako pogledate tekst na ekranu, Remi je rekao da je
20 tokom suđenja koje se vodilo protiv njega, bio upoznat sa
21 dokumentom koji je tada bio u optičaju i u kojem se kaže da
22 oni koji rade protiv OVK, treba da se u tome onemoguće, ali je
23 takođe dodao da se ne se -- ne seća ničeg konkretnog što je
24 bilo pristiglo iz glavnog štaba u vezi sa tom temom dok je on
25 bio komandant zone. Strana zapisnika 5558.

1 Slajd 80.

2 Tužilaštvo dalje tvrdi da je zajednički zločinački cilj
3 ostvaren zbog toga što pripadnici OVK nisu na odgovarajući
4 način definisani [sic] -- izdefinisani izraz kolaboracionista
5 i protumačili to svojim podređenim jedinicama. Međutim,
6 činjenica da su se pripadnici OVK, u propagandnim izjavama i
7 političkoj retorici možda služili izrazom kolaboracionisti
8 kolokvijalno, umesto da koriste pravno valjanu definiciju, to
9 je nešto što je potpuno irelevantno, osim u slučaju da
10 tužilaštvo bude kadro da dokaže, da su članovi glavnog štaba
11 želeli da se obraćaju potčinjenim jedinicama u vidu naređenja
12 ili putem saopštenja za štampu.

13 Znamo da je tužilaštvo priznalo da ne postoje interna
14 naređenja OVK iz glavnog štaba gde se pominju
15 kolaboracionisti.

16 Kao što sam već rekao, ne postoje kredibilni dokazi koji
17 pokanjuju [sic] -- da je gl -- koji bi pokazali da je glavni
18 štab imao nameru da ostvaruje komunikaciju sa zonama putem
19 saopštenja za štampu. Osim toga, kada se kolokvijalno upotre -
20 - upotrebi izraz kolaboracionista u propagandnoj izjavi, to ne
21 predstavlja dokaz koji ukazuje na značajan doprinos izvršenja
22 krivičnih dela.

23 Sada ću se osvrnuti na dokumenta koji se tiču propisa i
24 obuke.

25 Slajd 81.

1 Tužilaštvo i dalje tvrdi, da propisi kao što je prive --
2 privremeni pravilnik u unutrašnjoj organizaciji vojnog života,
3 jesu dokumenti koji je glavni štab usvojio u junu -- julu
4 1998. godine i da je u njima bio prisutan uslov da vojna
5 policija OVK ne ispoljava "nikakvu milost prema neprijatelju
6 kao i prema svima onima koji sabotiraju rat -- oslobodilački
7 rat."

8 Kako bi potkrepio taj navod u vezi sa pravilnikom koji
9 je usvojen u dokaze pod brojem P8, tužilaštvo se poziva na
10 sastanak glavnog štaba od 4. jula 1998, o kojem se govori o
11 knjizi Jakupa Krasniqija. Međutim, mi nemamo nikakav zapisnik
12 sa sastanka glavnog štaba na kojem je odobren pravilnik 4.
13 jula 1998.

14 I tužilaštvo nije dokazalo da P8 predstavlja propise koji
15 su odobreni na tom sastanku održanom 4. jula 1998. Osim toga,
16 ne postoji dokaz da je g. Thaçi ikada prisustvovao tom
17 sastanku, niti da se uopšte nalazio na teritoriji Kosova
18 početkom jula meseca.

19 Sa druge strane, Zyrapi, svedok koga tužilaštvo smatra
20 kredibilnim, je pokazao da privremeni pravilnik, dokazni
21 predmet 8, on je u vezi sa tim pravilnikom rekao da je radna
22 verzija napravljena krajem 1998. godine u sklopu
23 reorganizacije vojske i da zapravo taj ddt predstavlja prevod
24 slične dokumentacije iz zapadnih vojska. Zyrapi je objasnio da
25 je taj pravilnik bio više -- više je imao vrednost nade da će

1 jednog dana stvari tako funkcionisati, a da zapravo na terenu
2 nikada nije sproveden u delo.

3 Slajd 82.

4 P8 zaista sadrži propise, između ostalog i zakletvu
5 Çelikuu, nema razumne sumnje u pogledu toga, da li bi glavni
6 štab odobrio propise koje je navodno trebalo da budu podeljeni
7 širokom Kosovu, a koji sadrže isključivo zakletvu čeli --
8 Çeliku lično.

9 Slajd 83.

10 Tužilaštvo takođe tvrdi da neposredno posle obilaska
11 glavnog štaba u zoni Lap, služba za informisanje javnosti OVK,
12 na čijem je čelu na nivou glavnog štaba bio Thaçi, izdala
13 jednu brošuru o specijalnom ratovanju, to se pominje u
14 završnom podnesku tužilaštva, stavu 72.

15 Pre svega, uopšte nije postojala nikakva Služba za javno
16 informisanje OVK i tužilaštvo se ne poziva -- nikakve dokaze
17 da bi pokazalo kakav je to navodno organ bio i kako to da je
18 Thaçi tim organom rukovodio.

19 Dalje, tužilaštvo pogrešno predstavlja dokaze. Ta brošura
20 nosi naziv informativna služba zone Lap, tako da to uopšte
21 nije brošura koja je objavila nekakva služba za javno
22 informisanje glavnog štaba.

23 Pored toga, kao što smo objasnili našem završnom
24 podnesku, stavu 158 i stavovima 300 do 304, dokazi ne
25 potkrepljuju tvrđu [sic] -- tvrdnju tužilaštva prema kojem se

1 razgovaralo o Specijalnom tužilaštvu ratovanju tokom posete
2 glavnog štaba zoni Lapu u oktobru 1998. godine. Tužilaštvo
3 nije pokazalo, a još manje dokazalo, da je ta brošuru [kao što
4 je prevedeno] izdao glavni štab tokom svoje posete zoni Lap u
5 oktobru 1998. Suprotno tvrdnjama tužilaštva iz fusnote 76,
6 Rrustem Mustema [sic] -- [kao što je prevedeno] kada mu je
7 prikazana ta brošura, je izjavio da se te brošure ne seća i
8 nije mogao da potvrdi njegovu autentičnost. To je strana
9 zapisnika 5651 i 5652.

10 Da se sada ostavimo -- da se sada osvrnemo na treći vid
11 diseminacije [sic] -- [kao što je prevedeno] zajedničkojg
12 zločinačkog cilja, a to su sastanci i izveštaji. U ponedeljak
13 je g. Tieger izjavio sledeće:

14 "Sokol Boshata [sic] -- [kao što je prevedeno] je istakao
15 u svom razgovoru sa MKSJ-om da se primenjivao postupak
16 kolektivnog donošenja odluka kada su u pitanju bili
17 kolaboracionisti."

18 Strana zapisnika 28371, slajd 84.

19 Međutim, pred ovim sudom se nikada nije pominjao Bashotin
20 iskaz. Bashota je govorio o nizu sastanaka u glavnom štabu
21 tokom svog svedočenja i rekao je da su sastanci u glavnom
22 štabu, da su odluke donošete [sic] -- većinom glasova, da je
23 postojala horizontalna struktura u smislu da članovi glavnog
24 štaba uzajamno nisu sebi -- jedni drugima radili naređenja,
25 ali da su odluke mogle biti donošene i u odsustvu nekih

1 članova, pri čemu je svaki član imao svoje dužnosti i
2 odgovornosti.

3 Bashota se saglasio sa tezom, da sledeće odluke nisu bile
4 kolonijal [sic] -- pri -- [sic] -- pri -- nisu bile
5 kolegijalne prirode. Izdavanje saopštenja za štampu,
6 postupanje prema kolaboracionistima, izdavanje propisa,
7 osnivanje zatvoreničkih centara, intervjui sa medijima koji su
8 davali članovi OVK, sporazum Holbrooke - Milošević, sporazum
9 sa FARK-om, ko će prisustvovati konferenciji u Rambujeu,
10 postavljenje Adema Demaçija i uloga Sokola de brune.

11 Pošto su mu pokazana i različita naređenja koja je
12 potpisao Zyrapi, bosho [sic] -- Bashota je potvrdio da je on
13 sve dono [sic] -- odluke doneo samostalno, ne konsultujući sa
14 glavnim štabom, Dakle, te odluke nisu bile kolektivne. I na
15 kraju se složio sa tezom da su to bile važne odluke, donesene
16 u ime OVK, a koje nisu donesele kolektivno.

17 Slajd 85.

18 Tužilaštvo dalje kaže da je glavni štab svoj zajednički
19 zločinački cilj prenosio tokom poseta zonama Shala i Lap u
20 avgustu 1998. godine, kao i tokom posete zoni Dukađin u
21 septembru 1998. Mi smo te tvrdnje obradili u stavovima 146 do
22 155 našeg završnog podneska. Već sam pomenuo da je Bislim
23 Zyrapi bio prisutan, i da je učestvovao u svakoj od ovih po --
24 poseta, a prema tezi tužilaštva, on nije bio učesnik ni u
25 kakvim diskusijama koje su se vodile u vezi sa zajedničkim

1 zločinačkim ciljem. Prema tome, razumno se da zaključiti da na
2 tim sastancima nije bilo govora bil -- o bilo kakvom kažnjivom
3 zločinačkom ciljom sa komandantima zona.

4 Želim takođe sada da se pozabavim pitanjem vojnih
5 ciljeva. Tužilaštvo tvrdi, da to što su obrazovani zatočenički
6 objekti u brojnim zonama OVK znači, da se jedino može
7 zaključiti, da su te objekte obrazovao -- da je te objekte
8 obrazovao glavni štab, ali to nije tačno. Takvom [kao što je
9 prevedeno] argumentom se prenebregavaju dve ključne stavke,
10 stavke.

11 Slav [sic] 86.

12 Prvo, Međunarodnog komitet Crvenog krsta je objasnio je
13 da kada neko lice liše slobode države i nedržavne oružane
14 grupe, kakva je bila OVK, da je to nešto što se realno događa
15 u svakom sukobu. To je očekivani deo ratovanja. To je norma, a
16 ne izuzetak. Takođe. Međunarodnog komitet Crvenog krsta kaže
17 da se međunarodno humanitarno pravo zasniva na pratpoostavci
18 da će sve strane u sukobu lišavati ljude slobode, da će ih
19 zatvarati. Dakle, nema ničeg uobičajenog u tome, ukoliko su
20 komandanti zona samostalno osnivali zatvoreničke objekte. Nije
21 bilo neophodno da im ba -- baš glavni štab da tu ideju.

22 Slajd 87.

23 Takođe imamo i smernice Međunarodnog komitet Crvenog
24 krsta, u kome se kaže da će možda -- ne -- nedržavnim
25 učesnicima u sukobu biti potrebno neko duže vreme, da bi se

1 uspostavila valjana sudska procedura, kada su u pitanju
2 lišenja slobode. Dakle, zarobi se borac sa druge strane, do
3 toga dolazi, takođe, neophodno je disciplinovati vlastite
4 vojnike, izricati im odgovarajuće mere. Sve se to događa tokom
5 ratovanja. Tužilaštvo je dakle reklo da ne spori da je OVK
6 imala pravo da zakonito zarobljava ili lišava lice slobode.

7 Slajd 88.

8 Prema tome, tužilaštvo mora da dokaže sledeće: čak i
9 ukoliko su postojale komunikacija između glavnog štaba i zona
10 u vezi sa specijalnim ratovanjem i kolaboracionistima,
11 tužilaštvo mora da dokaže da ti razgovori, da te diskusije
12 nisu vođene radi ostvarenja legitimnih vojnih ciljeva, već
13 radi ostvarenja političkog cilja učesnika u UZP-u, koji se
14 sastojao u tome da prigrabe vlast i moć na Kosovu.

15 Dakle, ako je OVK samo težila ka tome, da ostvari svoje
16 vojne ciljeve, ili, ukoliko je do lišavanja slobode došlo zbog
17 ličnih sukoba između pojedinačnih pripadnika OVK, onda morate
18 odbaciti težu [sic] -- tezu tužilaštva u UZP-u kao vidu
19 odgovornosti. Teza tužilaštva glasi, da su sve žrtve bile
20 zatvorene i zlostavljane zbog toga što su ometale politički
21 cilj učesnika u UZP-u da steknu i vrše kontrolu nad celim
22 Kosovom, ali to nije jedini razumni zaključak koji se da
23 izvesti na osnovu dokaza i prema tome, morate da odbacite
24 optužbe o UZP-u u ovom predmetu

25 Što me dovodi do sledeće tačke. Tužilaštvo nije dokazalo

1 da je uopšte postojao umišljaj da se prigrabi kontrola na
2 Kosovu.

3 Slajd 89.

4 Ne postoje dokazi, da je stranka LPK imala za cilj da
5 prigrabi kontrolu na Kosovu za sebe. Statut LPK koji sada
6 vidimo na ekranu, jasno stavlja do znanja da je cilj ove
7 stranke bio oslobođenje Kosova i osnivanje nezavisne države
8 Kosovo i da se stvori jedno novo slobodno demokratsko društvo
9 u skladu sa voljom naroda.

10 Ništa ne piše u statutu LPK, što bi ukazivalo na to, da
11 je cilj LPK da pripragi [sic] -- [nejasno] vlast za sebe ili
12 za svoje članove.

13 Slajd 90.

14 Kako bi potkrepilo tvrdnju, da su učesnici u UZP-u imali
15 za cilj da prigrabu [sic] -- prigrabe vlast za sebe,
16 tužilaštvo se poziva na političku izjavu broj 8, u stavu 10
17 svog podneska. Tu tužilaštvo citira jednu rečenicu van
18 konteksta u kojem -- u kojoj se kaže "Kosovo će biti naše ili
19 će biti spaljeno u prah i pepeo." Izjava tačnije puna izjava
20 glasi ovako "Kosovo će biti naše ili će biti pretvoreno u pah
21 [sic] -- prah i pepeo. Mi smo ubeđeni da je smrt plemenitiji
22 ishod za narod Kosova. Dakle, nije ovde reč ni o kakvom
23 kažnjivom zločinačkom cilju." I dalje se završava politička
24 izjava broj 8 sledećim rečima "naš rat je rat za slobodu, za
25 bolju budućnost i za pravu demokratiju, a to nisu vrednosti

1 koje su kompatibilne sa jednostranim prigrabljivanjem vlasti."

2 I opet, nije jasno kako tužilaštvo objašnjava svoju
3 tvrdnju da međunarodnoj zajednici i Bislime Zyrapi svi koji
4 nisu bili da -- da se svi slažu da je kriv -- zločinački brat
5 [sic] -- član učesnika u UZP-u -- u pogledu tog zločinačkog
6 pada [sic] -- plana, a onda se poziva na javne političke
7 deklaracije kao dokaz te kriv [sic] -- kažnjive namere.

8 Činjenica je da međunarodni svedoci i Zyrapi nisu pročitali
9 ovu deklaraciju na isti način kao što to tužilaštvo radi.

10 Slajd 91.

11 U stavu 27, tužilaštvo kaže, da raspoređivanje relativno
12 viših dobrovoljaca LPK, u martu 1998, je "povećalo vlast
13 Tačija i drugih članova gs -- glavnog štaba koji iz el --
14 koji su bili povezani sa LPK."

15 Tužilaštvo ne citira dokaze kako bi utvrdilo da ti
16 relativno viši ljudi iz LPK ni -- odn. njihove iskaze, niti
17 kako je sp -- tužilaštvo došlo do te definicije.

18 I sad smo još jednom suočeni sa kontradikcijom u tezi
19 tužilaštva. Kako tužilaštvo objašnjava svoju tvrdnju da je
20 Tači svoju vlast imao od -- dobijao od drugih ljudi LPK koji
21 su bili u glavnom štabu s jedne strane, a da je onda -- onda
22 se kaže da je Tači doveo Zyrapija i druge vojne oficire kako
23 bi oni učinili OVK profesionalnom vojskom.

24 Zyrapi je došao na Kosovo sa Tačijem i nema nikakvih
25 dokaza da je on uradio bilo šta drugo, osim što je imao dobar

1 odnos sa Tačijem.

2 Pogledajmo stav [kao što je prevedeno] 92.

3 U stavovima 188 i 190 podneška [sic] -- podneska,
4 tužilaštvo kaže:

5 "Uloga optuženog i vlast nad -- odn. autoritet koji je
6 imao nad operacionim pitanjima, pokazuje kako je postavljen
7 Zyrapi vojni i iskusni oficir, koji je imao operativnu ulogu u
8 glavnom štabu i u ministarstvu odbrane tokom predmetnog
9 vremena."

10 To je stav 188.

11 I zatim u stavu 190 kažu da je

12 "...Tači takođe izdao Zyrapiju naređenje, da pripremi
13 profesionalne oficire i da ih rasporede u ratne zone."

14 Slajd 93.

15 Kako tužilaštvo objašnjava svoju tvrdnju da je g. Tači,
16 kao i drugi optuženi taj, koji je postavio iskusnog vojnog
17 oficira nekoga koji je bio nekada u JNA, a koji nije bio iz
18 LPK i da je taj čovek upravljao operacijama OVK, i da na
19 posletku postane načelnik glavnog štaba. A, istovremeno,
20 tužilaštvo tvrdi da ga je optuženi isključio iz saznanja iz
21 navodnom zajedničkom zločinačkom cilju, kako bi se ustvarili
22 ciljevi LPK. Morate zaključiti da je razuman zaključak da je
23 optuženi podržavao dolazak Bislama Zyrapija na rukovodeći
24 položaj u glavnom štabu, zato što nije postojao zajednički
25 zločinački cilj i morate zaključiti da Hashim Tači nije

1 podržao raspoređivanje profesionalnih oficira koji nisu
2 povezani sa LPK, da je zapravo pokušavao da dā značajan
3 doprinos navodnom zločinačkom -- zajedničkom zločinačkom
4 cilju.

5 Takođe, Zyrapi je jasno u svom svedočenju rekao na strani
6 7 -- 17794 do 17786, da svaki Albanac koji je bio vojni oficir
7 i koji se stavljao na raspolaganje u OVK, je bio prihvaćen u
8 OVK. Nema dokaza o tome da bilo koji vojni oficir je bio
9 isključen iz OVK. Prema tome, ova tvrdnja da je optuženi
10 postavljao ljude koji su se slagali sa LPK na položaje vlasti,
11 je test koji zapravo osporava iskaz Zyrapija.

12 Pored toga, u stavu 405, tužilaštvo kaže:

13 "Početkom 1999, glavni štab je sve više imao -- sve manje
14 imao poverenja u bivše profesionalne vojnike i oni koji su
15 smatrani povezani sa LDK ili FARK-om."

16 Ali, glavni štab, na čelu glavnog štaba je bio Zyrapi,
17 profesionalni vojnici. Kako tužilaštvo onda baca kolektivnu
18 krivicu na glavni štab i kaže da nije imao poverenja, a Zyrapi
19 je bio na čelu tog glavnog štaba.

20 Takođe, tužilaštvo kaže da je Taçi taj koji je Zyrapiju
21 izdao naređenje da pripremi profesionalne vojnike i da ih
22 rasporedi u ratne zone. Na kojim dokazima tužilaštvo to kaže,
23 na koje se dokaze poziva, kada kaže da Taçi nije verovao
24 profesionalnim vojnicima, kada je on sam njih postavljao i
25 raspoređivao, naročito imajući u vidu da početku da početkom

1 1999, Taçi nije bio u zemlji.

2 Slajd 95.

3 Tužilaštvo tvrdi, odn. tužilaštvo se poziva na neke javne
4 izjave kao dokaz namere da se preuzme vlast na Kosovu.

5 Tužilaštvo u svom podnesku u stavu 13 kaže da, početkom
6 predmetnog vremena, rukovodstvo OVK je jasno tražilo da bude
7 prepoznato kao jedini legitimni organ vlasti koji zastupa
8 albanski narod.

9 Slajd 96.

10 Poziva se na saopštenje 44, gde se kaže, da je ono
11 navodno poslato iz Prištine 2. marta 1998, i da ga je uputilo
12 centralni štab. Ali, tužilaštvo nije pokazalo ko u rukovodstvu
13 OVK je naravno sačinio tu izjavu. Nema dokaza o bilo kakvoj
14 vezi sa Hashimom Taçijem. G. Taçi nije bio u to vreme na
15 Kosovu, kada je ovo saopštenje navodno poslato.

16 Slajd 97.

17 U stavu 16, tužilaštvo kaže:

18 "Sve političke stranke je trebalo da prestanu sa
19 nezavisnim aktivnostima i da budu potpuno -- da polože
20 zakletvu OVK."

21 Tužilaštvo se poziva na političku deklaraciju broj 3 od
22 10. juna 1998, gde vidite da tužilaštvo to i te kako pogrešno
23 prikazuje šta se tu kaže.

24 Ništa tu ne podržava tvrdnju tužilaštva. Tužilaštvo nije
25 ove javne izjave iznele ni jednom svedoku, kako bi videlo da

1 li neko od njih to tumači kao tvrdnju da tu OVK traži da se
2 apsolutno -- da se apsolutno polaže zakletva OVK.

3 Možemo sad imati pauzu.

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Sada ćemo imati
5 pauzu od pola sata. Nastavljamo u 11:00h.

6 --- Pauza u 10:28h

7 --- Nastavak sa radom u 11:00h

8 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Kada budete
9 spremni, možete da nastavite, g. Mišetiću.

10 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Hvala, časni sude.

11 Za branio [sic] -- za prevodioca da kažem da kasnim, tako
12 da ću preskakati delove izlaganja i ja ću navesti koji je broj
13 slajda na koji se pozivam. Hvala.

14 Počnimo sada od 101. slajda.

15 Tužilaštvo zatim tvrdi da namera da se za -- da se
16 prigrabi vlast širom Kosova, je nešto što pokazuje rad
17 određenih direkcija glavnog štaba, početkom novembra 1998,
18 uključujući direkciju za civilnu upravu, direkcija za
19 informisanje, direkcija za kadrovska pitanja i direkcija za
20 vojnu policiju, ali te direkcije su bile podređene Zyrapiju. I

21 Ovde sad vidimo organizacionu šemu glavnog štaba koji je
22 sačinilo tužilaštvo i koji vam je tužilaštvo pokazalo u
23 ponedeljak. Tu vidite da tužilaštvo tvrdi da su sve ove
24 direkcije bile podređene Zyrapiju.

25 Pogledajmo direkciju za civilnu upravu, slajd 102.

1 Tužilaštvo se u velikoj meri poziva na svoju tvrdnju da
2 direkcija za javne odnose i civilnu upravu na čijem čemu [sic]
3 -- čelu je bio Rame Buja, je bilo sredstvo putem kojeg je
4 trebalo da se ostvari cilj sticanja kontrole nad širim -- nad
5 celim Kosovom. Kao što vidite u organizacionoj šemi, Rame Buja
6 je bio podređen Zyrapiju u novembru 1998, uključujući
7 direkciju za civilnu upravu je bila podređena Zyrapiju.
8 Tužilaštvo ne tvrdi da je ova direkcija bila podređena Hashimu
9 Thačiju.

10 Kako je direkcija za javne odnose i civilnu upravu
11 sprovodila zajednički zločinački cilj, a da je bila podređena
12 Zyrapiju koji nije bio uključen u UZP, kako tužilaštvo tvrdi?

13 Slajd 103.

14 Isto tako je važno, zašto tužilaštvo nije Zyrapiju
15 postavilo i jedno jedino pitanje o radu Direkcije za civilnu
16 upravu. Zašto je ona obrazovana, koja su bila zaduženja te
17 direkcija i zašto se smatralo da je to bilo sredstvo za
18 optuženog u ovom predmetu da prigrabi vlast na Kosovu.

19 Tužilaštvo nikad nije iznelo svoju tezu Zyrapiju iz
20 očitih [sic] -- [kao što je prevedeno] -- očiglednih razloga.
21 Zyrapi bi odbacio tu tvrdnju, jer Direkcija za civilnu upravu
22 je korišćena -- tu tvrdnju da je Direkcija za civilnu upravu
23 korišćena za sprovođenje navodnog zajedničkog zločinačkog
24 cilja.

25 Slajd 104.

1 Mi znamo da je Zyrapi rekao MKSJ, to je dokaz P1356 na
2 strani P942, gde je tu Zyrapi rekao da je direkcija za civilnu
3 upravu bila deo uobičajene strukture glavnog štaba koja bi
4 bilo drugde postojala [kao što je prevedeno].

5 Da je tužilaštvo iznelo svoju tezu Zyrapiju u pogledu
6 toga, panel bi video koja je reakcija Zyrapija. Tužilaštvo je
7 Naima u ponedeljak rekao da je Taçi koristio privremenu vladu
8 Kosova kao paravan za planove koji su već sprovedeni putem
9 direkcije za civilna pitanja. S obzirom na iskaz Zyrapija koji
10 je dao MKSJ, možete zaključiti da bi Zyrapi porekao da je
11 Direkcija za civilnu upravu pod njegovom dikrentnom komandom
12 korišćena za te namere.

13 Slajd 105.

14 Prema tome, razumno tumačenje dokaza je da Direkcija za
15 civilnu upravu je obrazovana zato što obučeni vojni oficiri
16 OVK poput Beslima [sic] -- [kao što je prevedeno] Zyrapija, su
17 verovali da je to uobičajeni deo jednog glavnog štaba, a ne
18 zato što je postojao neki zajednički zločinački cilj koji su
19 osmislili optuženi Zyrapiju iza leđa.

20 Preskačemo sada. Idemo do 111. Slajda. To je na 53
21 strani, napominjem za prevodioce.

22 Tužilaštvo potom tvrdi, da je privremena vlada Kosova
23 bila struktura preko koje je trebalo da se sprovede plan
24 prigrabljenja, kontrole na Kosovu.

25 Kao što znate, privremena vlada Kosova nije obrazovana u

1 sklopu plana da se preuzme vlast na Kosovu, već je to bio deo
2 sporazuma iz Rambujea sa predsednikom Rugovom iz LDK i
3 profesora Qosje iz LBD-a. Zapravo je to trebalo da bude vlada
4 nacionalnog jedinstva i da predsednik Rugova ostane
5 predsednik, a da OVK postavi premijera, a LDK i LBD da dobiju
6 položaje svaka zamenika premijera. Tri stranke je trebalo da
7 podjednako podele ministara u vladi.

8 Da odmah ispravimo neke greške koje tužilaštvo iznosi u -
9 - za svom podnesku u vezi sa ovom temom. U stavu 143,
10 tužilaštvo kaže, citiram:

11 "Otprilike u to isto vreme," odn. u leto 1998, "glavni
12 štab koji je dosledno i žustro odbijao izabranu vladu LDK,
13 pokrenuo je mere, kako bi se obrazovala nova vlada."

14 Najpre, važno je napomenuti da je ovo činjenično i pravno
15 netačno. Nije bilo izabrane vlade LDK, nije bilo izbora i nije
16 bilo nikakve vlade LDK. LDK je bila politička stranka i kao
17 sama nedržavna grupa, a tzv. izbori koji su održani nisu bili
18 državni izbori. Bukoshijeva vlada nije bila čak ni na Kosovu,
19 već je bila u egzilu. To je bila tzv. vlada u egzilu. LDK nije
20 imala nikakvo veće pravno zakonito potraživanje vlasti u
21 odnosu na OVK ili bilo koju drugu grupu, odn. ništa više nego
22 OVK ili neka druga grupa. Pod dva, kao potvrdu tvrdnje da je
23 OVK pokrenula mere kao obrazovanju nove vlade, tužilaštvo se
24 poziva na političku deklaraciju broj 7, gde se govori o
25 pitanju obrazovanju novih institucija u sklopu pregovora koji

1 će se voditi između Srbije, -- sa Srbijom, a uz posredstvom
2 ambasadora Hilla. U deklaraciji se ne kaže da OVK obrazuje
3 samoinicijativno novu vladu uz izuzimanje LDK.

4 Zatim, u stavu 160, tužilaštvo kaže:

5 "...imenovanje u privremenoj vladi Kosova su obuhvatala
6 jedan određeni manji broj članova LBD-a, da budu na položajima
7 ministara i da jedan zamenik bude iz LDK."

8 Najpre položaj dodeljen LDK u privremenoj vladi je bilo
9 mesto zamenika premijera.

10 Pod dva, kada tužilaštvo kaže da je bio "ograničeni broj
11 članova iz LBD-a na položajima ministara," oni ne kažu da je
12 LBD dobio pet položaja ministara u vladi.

13 U svojoj objavi o obrazovanju privremene vlade Kosova, to
14 je dokaz 1D70, privremena vlada je jasno rekla, zašto više
15 položaja za LDK nije popunjeno kao što je predviđeno u
16 sporazumu u Rambujeu. Citiram:

17 "Iako je rok više puta pomeran, LDK još uvek nije poslala
18 svoje predloge kao što je predviđeno sporazumom."

19 Prema tome, ukoliko LDK nije imala isti broj ministara u
20 vladi kao OVK i LBD, to je zato što je LDK odlučila da ne
21 postavi nikoga na te položaje.

22 Činjenica da LDK nije učestvovala u radu privremene vlade
23 Kosova se temelji isključivo na odluci LDK da bojkotuje
24 privremenu vladu Kosova, zato što više nisu želeli da
25 podjednako dele vlast u privremenoj vladi, već su želeli da

1 imaju više predstavnika nego OVK i LBD, iako je to bilo
2 suprotno sporazumu postignutom u Rambujeu. Mi sve to
3 objašnjavamo u stavu 64 svog podneska.

4 Tužilaštvo u svom završnom podnesku sada kaže, prvi put
5 na ovom suđenju da je LDK imala valjan razlog da bojkotuje
6 privremenu vladu Kosova, zbog navodnih pretnji OVK. Sve je to
7 netačno, kako tvrdi tužilaštvo, zato što nemamo ni jednog
8 svedoka niti doku -- ni jedan dokument koji kaže da su oni to
9 bojkotovali, i tužilaštvo u poslednji čas iznosi teoriju koju
10 nije -- koja nije predočena ni jednom svedoku tužilaštva ili
11 odbrane.

12 Državni sekretar Albright i premijer Blair su pozivali
13 LDK da učestvuje u radu te privremene vlade, a ovi su odbijali
14 to da učine. Nema dokaza o tome da je bilo ko iz LDK rekao u
15 to vreme, uključujući i predstavnicima Sjedinjenih Država ili
16 Velike Britanije, da su odbili zbog navodnih pretnji OVK.

17 Ali, ključna stvar ovde je to da g. Tači jeste
18 uključivao LDK tokom proleća i leta '99-te. On je uzastopce i
19 konzistentno, pozivao LDK da ispoštuje sporazum iz Rambujea i
20 priključi se privremenoj vladi, uključujući i da prihvati
21 položaj zamenika premijera. O tome se može čitati u stavu 25
22 našeg podneska.

23 G. Tači je potvrdio da je cilj privremene vlade, bio da
24 vlada do prvih slobodnih izbora, a ne da stekne kontrolu nad
25 celim Kosovom. i to vidite na svom ekranu.

1 I zaista, opšte je prihvaćeno da za vreme i posle
2 Rambujea, g. Taçi je hteo da zadrži simpatije sekretarke
3 Albright konkretno i Sjedinjenih Država uopšte. Ideja da bi
4 hte da uradi bilo šta drugo, nego da privremena vlada bude
5 prelazna vlada do slobodnih i demokratskih izbora, bi bilo
6 potpuno nedosledno sa njegovom ambicijom i nastojanjima da
7 ostane blizak Sjedinjenim Američkim Državama i to opovrgava
8 činjenice da on jeste učestvovao u naknadnim demokratskim ele
9 -- izborima na Kosovu i da je prihvatio svoj poraz.

10 Dajte da pogledamo sada šta tužilaštvo podnosi u podršku
11 svoje tvrdnje da je Hashim Taçi bio član UZP-a. Osvrnimo se
12 na pitanje, da li je tužilaštvo dokazalo da je Hashim Taçi
13 doprineo značno [sic] -- čajno [kao što je prevedeno] UZP-u.

14 Prvi način je da je to uradio tako što je formulisao i
15 sprovodio planove, politike, pravila i strukture i lanac
16 izveštavanja tužilaštvu, tvrdi da je Taçi bio istaknuta
17 ličnost LPK KLA i privremene vlade i da je direktno učestvovao
18 u formulaciji, odobravanju, širenju i sprovođenju planova
19 politika, praksi i politika u svrhu izvršenja zajedničkog
20 cilja.

21 Dajte da sad ovo razmotrimo detaljnije. Taçi, kao
22 rukovodeća ličnost.

23 Tužilaštvo nije van razumne sumnje utvrdilo da je Taçi
24 bio vođa bilo političke direkcije ili direkcije za informacije
25 pre novembra 1998, kada je stao na čelo političke direkcije i

1 samo te direkcije. I ako postoje dokazi da je g. Taçi
2 učestvovao u odnosima za javnost i u medijima pre novembra pre
3 1998, tužilaštvo ne navodi verodostojne dokaze da je on bio
4 vođa ili na čelu bilo koje direkcije OVK i nema dokaza da je
5 g. Taçi kontrolisao ili nadzirao ono što su govorili ili
6 objavljivali drugi iz OVK u medijima.

7 U ponedeljak ste čuli tvrdnju, da je g. Taçi bio na čelu
8 direkcije za informisanje do novembra 1998. Taçi nije
9 kontrolisao javna saopštenja OVK. Tužilaštvo tvrdi u stavu 68
10 svog podneska, da je direkcija za informisanje glavnog štaba
11 uključujući i Taçija lično, imala bitnu kontrolu nad javnim
12 saopštenjima uključujući na primer donošenje odluka, o čemu će
13 biti obaveštavana javnost, kontrola nad intervjuima koje daju
14 komandanti OVK, kao i javne izjave koje izražavaju podršku,
15 ali ste čuli dokaze od svedoka Maloku, da čak i kad mu je
16 Taçi rekao da ne -- se ne obraća medijima, on je nastavio da
17 to čini. Svedočenje Malokua samo po sebi, može da dovede do
18 razumnog zaključka da Taçi nije mogao da kontroliše ono što
19 su OVK vojnici na terenu govorili ili nisu govorili.

20 Tužilaštvo, zatim tvrdi da je politička direkcija Taçija
21 igrala glavnu ulogu u operacijama OVK, kao i u tretmanu
22 protivnika. Počeću tako što ću se ukratko osvrnuti na argument
23 koji je izneo g. Halling, tvrdeći da je Sokol Bashota rekao da
24 g. Taçi nije bio jedan od osnivača glavnog štaba i da to nije
25 potkrepljeno, to nije tačno. Tužilaštvo je jednostavno

1 ignorisalo podnesak u kome smo citirali razgovor iz 2002. sa
2 Naitom Hasanijem, gde je potvrdio da su osnivači centralnog
3 štaba Sokol Bashtopa [sic] [kao što je prevedeno] -- Bashkota
4 [kao što je prevedeno], među njima nije bio g. Thaçi. To je
5 1D223. G. Thaçi nije bio tužilaštvu da jeste jedan od osnivača
6 glavnog štaba, a nije porekao da to jeste, kada je u pitanju
7 OVK kao pokret. Postoji u najmanju ruku razumna sumnja po ovom
8 pitanju. U stavu 224, tužilaštvo tvrdi da je Thaçi bio na čelu
9 političke direkcije najranije od 1998. Ali, Bislim Zyrapi vam
10 je rekao da se Hashim Thaçi obraćao medijima i bavio jav --
11 odnosima sa javnošću, kao i inostranim poslovima pre novembra
12 1998, a ne politička direkcija. Međutim, nema dokaza da je
13 pre toga uopšte postojao i funkcionisao politički derektorat
14 [sic]. Setićete se dokaza ambasadora Hilla, da je celo leto
15 tražio sagovornika u OVK i nije mogao da ga nađe, što se na
16 kraju završilo time što je rekao u vašingotnu u septembru
17 1998, da ako želite da dovedete OVK za pregovarački sto, onda
18 je potrebno da imate jako veliki sto. Tužilaštvo nikada to
19 nije osporilo, tako što bi mu pokazale dokaze o političkoj
20 direkciji koja funkcioniše i koja u -- ima konktrolu nad
21 politikom OVK. Što se tiče tužilaštva i oslanjanja na knjigu
22 Nuhija Bytyqija u kojoj se ka -- u kojoj se kaže da je Thaçi
23 tvrdio da je on na čelu političke direkcije krajem oktobra
24 1998. Dakle, to je još jedna tvrdnja koju tužilaštvo nije
25 iznelo svedoku. Mi želimo da umesto toga vi pogledate video

1 snimak prvog javnog nastupa Tačija krajem novembra, a
2 objavljeno -- krajem oktobra a objavljeno u novembru, gde se
3 Tačiju ne pripisuje takvo znanje. To je P01256. Svedok sam je
4 tokom unakrsnog ispitivanja rekao da g. Tači nije bio
5 načelnik političke direkcije sve do novembra 1998. Tužilaštvo
6 Nije osporilo njegovo svedočenje tokom unakrsnog ispitivanja
7 na osnovu njegove knjige. Zyrapi vam je onda rekao da početkom
8 novembra 1998, g. Tači je poveo političku direkciju i nije
9 učestvovao u vojnim pitanjima i ovde na ovom slajdu vidite šta
10 on o tome kaže. Mi znamo, da je Bislim Zyrapi rukovodio
11 operacijama najmanje od juna 1998, prvo kao načelnik direkcije
12 za operacije, a kasnije kao načelnik glavnog štaba. Zyrapi vam
13 je rekao, da Tači nije imao ulogu u vojnim operacijama OVK, a
14 kamoli da je imao centralnu ulogu u takvim organizacijama.
15 Tužilaštvo je reklo da je Zyrapi verodostojan svedok i nije
16 osporilo to što je rekao tokom tri nedelje svedočenja. Vi ne
17 treba da pripisite težinu bilo kakvoj tvrdnji tužilaštva da
18 Zyrapi nije bio iskren zbog toga što je bio lojalan g. Tačiju
19 ili zbog bojazni o klimi zastrašivanja na Kosovu, a u stvari
20 tužilaštvo je -- suviše se plašilo da mu iznese svoje teze i
21 da mu da pravednu mogućnost da komentariše. To nije fer ni
22 prema svedoku, ni prema optuženom. Dakle, Zirapijevo
23 svedočenje treba smatrati kao osnovu za razumnu sumnju u vezi
24 tvrdnji tužilaštva. Tužilaštvo ne navodi nikakve dokaze u
25 podršci svoje tvrdnje da je Tači bio rukovodeća figura u LPK.

1 Tužilaštvo takođe tvrdi da je Taçi nadzirao širenje javnih
2 informacija i da bi tu bila sadržana strategija glavnog štaba
3 OVK, onako kako se razvijala. Nema verodostojnih i dokaza da
4 je Hashim Taçi nadzirao širenje javnih informacija [sic] --
5 informacija [kao što je prevedeno]. Tužilaštvo nije van razumne
6 sumnje tvrdio da je Hashim Taçi uopšte učestvovao u pripremi
7 saopštenja za javnost i političkih izjava. Ni jedan svedok
8 nije svedočio u tom smislu, ni jedna od brojnih knjiga,
9 beleški, novinskih članaka i slično. Nije sadržala čak ni
10 dokaze iz druge ruke, nekoga o tome da je Hashim Taçi pisao
11 saopštenja za javnost ili političke izjave. I u stavu 1477,
12 fusnota 6234, tužilaštvo je u stanju samo da citira dva dokaza
13 u podršku tvrdnje da je Hashim Taçi učestvovao u pripremi
14 saopštenja za javnost. Prvo je razgovore Rexhepa Selimija sa
15 tužilaštvom, gde je rekao da je Hashim Taçi imao nekakve veze
16 sa saopštenjem 59. Tvrdnje Selimija se ne mogu verovati iz
17 brojnih razloga koje smo sve naveli u stavovima 236 do 234
18 našeg završnog podneska. Selimi je rekao tužilaštvu da on nema
19 lična saznanja o tome ko je pisao saopštenja OVK, i da je
20 mogao o tome samo da nagađa. Njegove tvrdnje o saopštenju 59
21 su nepotvrđene, a g. Taçi nije imao priliku da ospori
22 svedočenje g. Selimija tokom unakrsnog ispitivanja. U skladu
23 sa pravilom 140, panel ne treba da koristi ove dokaze protiv
24 g. Taçija i na kraju napominjemo, da je g. Selimi priznao da
25 nema nikakva saznanja o tome ko je pisao saopštenja i da je

1 samo nagađao o tome uve -- kad -- kada je vodio razgovor sa
2 tužilaštvom. Dokaz na koji se takođe oslanja tužilaštvo, da
3 dokaže da je Taçi navodno pisao saopštenja je knjiga Nuhija
4 Bytyqija u kom joj on kaže, da je krajem oktobra 1998, g.
5 Taçi tražio Bytyqija da napiše bilten za međunarodne medije i
6 da objavi da se Taçi sastao sa Byrnesom. Na osnovu čega,
7 tužilaštvo nije -- ukazuje na informativnu belešku koju je
8 objavila direkcija za informisanje 1. Novembra, gde se govori
9 o sastanku OVK sa Shaunom Byrnesom. I vidite te informacije
10 sada na sla -- slajdu. Dokument ima naslov 'informativna
11 beleška', a ne 'saopštenje za javnost' ili 'politička
12 deklaracija'. To je činjenični izveštaj medijima o sadržaju
13 sastanka OVK sa jednim međunarodnim funkcionerom i nema
14 nikakve veze i ne govori se o protivnicima, specijalnom ratu i
15 dokumentu uopšte ne podržava tvrdnju tužilaštva da je g. Taçi
16 učestvovao u pisanju saopštenja za štampu konk [sic] -- uopšte
17 ili onih o kojima se govorilo o kolaboracionistima ili
18 specijalnom ratu. Dakle, to je to. Tužilaštvo ne navodi
19 dokaze da je g. Taçi imao ikakvu ulogu u pisanju i širenju
20 saopštenja za javnost i političkih izjava.

21 Čak i kada bi tužilaštvo pokazalo vezu između g. Taçija
22 i saopštenja i političkih deklaracija, nisu pokazali da su te,
23 ta saopštenja predstavljala bitan doprinos bilo kojim od
24 zločina koji se terete u optužnici. Ja ću se kasnije baviti
25 time.

1 Juče, g. Halling je naveo da je g. Taçi na neki način
2 bio povezan sa saopštenjem vojne policije u vezi gospode
3 Deskua i Kastratija. Međutim, to se ne navodi u podnesku. I
4 jedino konkretno saopštenje koje tužilaštvo povezuje sa g.
5 Taçijem su oni koji su naveden u fusnoti, o kojoj sam upravo
6 govorio.

7 Taçi [kao što je prevedeno] tvrdi da je Taçi prikazivao
8 protivnike kao pretnje i da je upozorio da će biti kažnjeni. U
9 podršku toga, u fusnoti 2011 [kao što je prevedeno],
10 tužilaštvo upućuje čitaoca na jedan deo o Jakupu Krasniqiju.
11 Nama nije jasno kako ovaj deo podržava tvrdnju da je g. Taçi
12 pretio protivnicima. Dakle i ne možemo onda materijalno da
13 odgovorimo na tu tvrdnju i zadržavamo svoja prava po tom
14 pitanju.

15 Taçi je učestvovao u strateškim posetama glavnog štab
16 operativnim zonama, kako bi formalizovao komandu, dao uputstva
17 komandantima u vezi specijalnog rata i sve ih ujedinio u vezi
18 politike targetiranja, kako bi se zajednički plan --
19 izvršavao.

20 Ovo je vrlo jedna dramatična teza, koja iziskuje da se vi
21 ponovo pozabavite fusnotama, kako bi videli o čemu se radi.
22 Ovde se radi o putovanjima glavnog štaba, uključujući Hashima
23 Taçija i Bislima Zyrapija, u Shalu, Lab i Dukadin. O tome sam
24 već govorio. Tužilaštvo nije dokazalo da je došlo do razgovora
25 o specijalnom ratu na ovim sastancima, radi "koordinisanja

1 istih, kako što se tiče politike targetiranja."

2 Ponovo nije jasno kako tužilaštvo može da prizna da
3 Zyrapi nije bio član UZP-a i da oni nisu sa njim, pred njim
4 razgovarali o raznim stvarima, a isto tako onda da tvrdi da je
5 bio jedan od onih koji je bio prisutan na svakom od tih
6 sastanaka u zoni, gde se govorilo o "izvršenju zajedničkog
7 plana na terenu." Ako prisustvo Zyrapija na tim sastancima ne
8 dovodi do zaključka da je on bio član UZP-a, to onda isto važi
9 i za Taçiija. Ni on nije bio član UZP-a.

10 Taçi je aktivno promovisao uspehe zajedničkog cilja,
11 kroz svoju izvršnu vlast, kao premijer privremene vlade. Ali,
12 ništa iz fusnote ide u prilog ovoj tvrdnji. Ovo je još jedan
13 primer zašto tre [sic] -- ja predlažem da prođete kroz
14 fusnote, pre nego što prihvatite bilo šta od tvrdnji
15 tužilaštva.

16 Sledeći bitni doprinos, koji je navodno dao Hashim Taçi
17 je učešće, omogućavanje i ohrabrivanje krivičnih dela, u cilju
18 izvršenja zajedničkog cilja. Taçi je navodno naložio
19 članovima UVK [kao što je prevedeno] da mu pomažu u izvršenju
20 zločina.

21 Molim da pređemo na poluzatvorenu sednicu.

22 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Molim da se pređe
23 na zatvorenu, poluzatvorenu sednicu.

24 [Poluzatvorena sednica]

25 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 65

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 66

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 67

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 68

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 69

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 70

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 71

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 72

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 73

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 74

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Poluzatvorena sednica)

Strana 75

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

1 [Tekst sa poluzatvorene sednice izbrisan]

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12 [Javna sednica]

13 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Časni sude, sada smo na javnoj
14 sednici.

15 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Izvolite,
16 nastavite.

17 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Hvala.

18 Sada ćemo se pozabaviti slučajem iz Ćireza.

19 Molim da se prikaže slajd 145.

20 Neosporno je da je parlamentarna delegacija zadržana u
21 Ćirezu približno 48 sati, iz razloga koje objašnjavamo na
22 slajdu. Samo zadržavanje lica u trajanju od 48 sati, ne može
23 po sebi da predstavlja kršenje osnovnih odredbi međunarodnog
24 prava.

25 Molim sledeći slajd.

1 Dokazi u spisu predmeta pokazuju da zatvaranje nije
2 predstavljalo sastavni deo napada, sistematskog napada širokih
3 razmera na civilno stanovništvo. Naprotiv, OVK je imala vojne
4 razloge da zaustavi delegaciju i da ispituje članove te
5 delegacije. Reference ćete videti navedene na prikazanom
6 slajdu.

7 Ukoliko postoji razumna sumnja da je svrha zaustavljanja
8 članova delegacije, bila da se ostvare vojni ciljevi, na
9 primer da je postojao strah da je ta delegacija došla
10 nenajavljeno, kako bi ohrabrila stanovništvo na predaju, u
11 trenutku kada je Ćirez bio predmet napada, onda zadržavanje
12 članova delegacije nije imalo za cilj da se ostvari zajednički
13 zločinački cilj, koji se sastoji u tome da se stekne i vrši
14 kontrola nad celim Kosovom i samim time, dakle taj slučaj vada
15 [sic] -- pada van okvir naloga [kao što je prevedeno], navoda
16 tužilaštva u vezi s UZP-om. Nije važno da li je umišljaj UVK
17 [sic] bio da se ostvare vojni ciljevi, nije važno koliko je
18 njihova namera da ostvare vojne ciljeve, nije bila utemeljena
19 na verovatnim razlozima. Jer to, ukoliko se pokušava da se
20 neki vojni cilj ostvari na nezakonit način, ne znači da je sam
21 cilj bio kažnjiv ili zločinčki, kako to opisuje tužilaštvo.

22 Molim da se sledeći slajd ne prikazuje u javnosti. To je
23 slajd 147.

24 Ono što je mučilo OVK, takođe se vidi iz dokumenata iz
25 predmetnog vremena, koje citiramo na ovom slajdu. Na

1 konferenciji za štampu od 23. septembra 1998. godine i kasnije
2 tokom unakrsnog ispitivanja, Gjergj Dedaj je potvrdio da je
3 OVK bila zabrinuta zbog toga što ih delegacija nije prethodno
4 obavestila o svom dolasku. Ovo sada možemo da prikažemo u
5 javnosti.

6 Sledeći slajd 148.

7 OVK je omogućila delegaciji da uđe u Ćirez i da razgovara
8 sa stanovništvom, kao što je to -- isto tako omogućila
9 prethodnim parlamentarnim delegacijama, u drugim područjima.

10 Da je zatvaranje članova delegacije bio sastavni deo
11 organizovanog napada na protivnike, OVK ne bi uopšte dozvolila
12 da se takve delegacije pojavljuju u određenim oblastima, niti
13 da održavaju govore u javnosti. Postoje [sic] razumno
14 tumačenje dokaza, koje nam kazuje da je delegacija
15 zaustavljena radi ostvarenja vojnog cilja, odnosno da se
16 spreče članovi delegacije u tome da pozivaju stanovništvo da
17 se razoruža i to u trenutku kada su trajala neprijateljstva, a
18 to onda znači da zaustavljanje delegacije nije bilo sastavni
19 deo zajedničkog zločinačkog cilja.

20 Pored toga, tužilstvo je u ponedeljak pokušalo da
21 nagovesti da je saopštenje za štampu od 18. septembra, na neki
22 način povezano sa slučajem iz Ćireza. Međutim, OVK nije znala
23 da će uopšte doći do posete Ćirezu dva dana ranije i prvobitno
24 je dozvolila delegaciji da dođe na teritoriju Ćireza i da se
25 obrati narodu. Tako da, samo saopštenje za štampu [sic] od 18.

1 septembra, nije moglo da utiče na ono što se dogodilo u
2 Ćirezu.

3 Slajd 149.

4 OVK nije preduzelo nikakve mere protiv predstavnika LDK u
5 Ćirezu, pre 20. septembra 1998. godine. Takođe i još jednom,
6 nemoguće je verovati, [BRISANO]

7 [BRISANO]

8 [BRISANO]

9 [BRISANO]

10 [BRISANO]

11 [BRISANO]

12 [BRISANO]

13 [BRISANO]

14 [BRISANO]

15 [BRISANO]

16 [BRISANO]

17 [BRISANO]

18 [BRISANO]

19 [BRISANO]

20 [BRISANO]

21 [BRISANO]

22 [BRISANO]

23 [BRISANO]

24 [BRISANO]

25 [BRISANO]

1 konzistentno su govorili u svojim svedočenjima, da delegacija
2 nije bila žrtva zlostavljanja i da joj nije bilo prećeno u
3 Ćirezu.

4 Slajd 153. Ovo ne treba emitovati u javnosti.

5 Tužilaštvo nije dokazalo van razumne sumnje, da su
6 članovi delegacije bili žrtve ozbiljnog zlostavljanja u mestu
7 Banjica. Naprotiv, Dedaj je posvedočio da je došlo samo do
8 malog, male čarke, tokom kojih niko nije pretrpeo nikakve po -
9 - povrede koje bi iziskivale lekarsku negu. Dedaj je o tome
10 svedočio i u sudnici, a njegovo svedočenje je potkrepljeno
11 brojnim dokazima iz predmetnog vremena. Nemamo ni jedan dokaz
12 iz 1998. godine koji bi njemu protivurečio.

13 Sledeći slajd može da se emituje u javnosti. To je slajd
14 154.

15 Na primer, Dedaj je izjavio da se prema delegaciji
16 postupalo korektno, u vreme kada se izjašnjavao na
17 konferenciji za štampu 23. septembr 1998. godine, kao i tokom
18 kasnijeg sastanka LPLK. To se vidi iz relevantne
19 dokumentacije, iz relevantnog vremena. Sva ta dokumentacija
20 pot -- potkrepljuje Dedajevo svedočenje na, tokom suđenja.

21 Sledeći slajd 155.

22 Drugi dokazi, odnosno još jedan dokaz iz predmetnog
23 vremena potvrđuje da članovi delegacije nisu bili žrtve
24 ozbiljnijeg zlostavljanja. To je video snimak konferencije za
25 štampu, koju je Dedaj dao 23. septembra. Na video snimku se

1 vidi nekoliko članova delegacije i može se potvrditi da oni
2 nisu imali nikakve vidljive ozlede, nekoliko sati pošto su
3 pučeni [sic] na slobodu. Od ključnog je značaja da tužilaštvo
4 izgleda nije znalo za taj video snimak konferencije za štampu,
5 pre nego što je odbrana održala uvodnu reč, što znači da je
6 tužilaštvo iznelo ove optužbe, a da uopšte nije pogledalo
7 jedan video snimak iz predmetnog vremena, u cilju da oceni
8 verodostojnost izjave koju je Dedaj dao EULEX-u 2014.

9 Slajd 156.

10 Pošto tužilaštvo nije bilo u stanju da ospori istinu koja
11 vidno proističe iz tog video snimka, onda je tužilaštvo
12 pokušalo da drugačije protumači taj video snimak, tvrdeći da
13 se na njemu vide modrice na Dedaju. Naveli smo sve relevantne
14 reference na slajdu.

15 Sada molim slajd 157.

16 Tokom unakrsnog ispitivanja, međutim mi smo pokazali da
17 je ono što je tužilatvo pokušalo da predstavi kao modrice,
18 ustvari senka do koje je došlo zbog osvetljenja na televiziji.
19 Sve reference ćete videti na slajdu koji je sada prikazan na
20 ekranu.

21 Sada ćemo pustiti jedan kratan [sic] odlomak od oko šest
22 sekundi iz tog video snimak, dokazni predmet P321, čime
23 potkrepljujemo naše navode. Postoji i audio zapis, ali nas ne
24 zanima i nije neophodno da se ovaj snimak prevodi.

25 [Video-snimak]

1 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Hvala.

2 Slajd 158.

3 Na ovom slajdu vidite poređenje između dela video snimka
4 koje je tužilaštvo prikazalo svedoku tokom glavnog ispitivanja
5 i dela video snimka koji je odbrana predočila svedoku tokom
6 unakrsnog ispitivanja. Kako je to svedok sam rekao, video
7 snimak koji je pokazala odbrana, iz tog video snimka se jasno
8 vidi da mu je ruka bila "bela kao sneg."

9 Slajd 159.

10 Tužilaštvo zna da ovaj video snimak obara tezu tužilaštva
11 kada je u pitanju Ćirez. Međutim, uprkos tome tužilaštvo ni
12 jednu jedinu reč nije izgovorilo o tom video snimku u svom
13 završnom podnesku od 180 strana, niti je ijednu reč izgovorila
14 o tom video snimku u svojoj završnoj reči. Uprkos tome, to je
15 značajan video snimak o kojem je odbrana opširno govorila u
16 svojoj uvodnoj reči, tokom unakrsnog ispitivanja Gjergja
17 Dedaja, u svojim završnim podnescima i uprkos činjenici da je
18 samo tužilaštvo svojevremeno tražilo da se taj video snimak
19 prihvati u dokaze.

20 Tužilaštvo je dakle priznalo koliko je važan dokaz ovaj
21 video snimak, kada je iznelo u svom predpretnom podnesku, u
22 stavu 468, da je Dedaj bio "teško traumatizovan uslek [sic]
23 zatvaranja; i da dalje pati od bolova u desnoj ruci i šaci."
24 To je tužilaštvo reklo, oslanjajući se na izjavu koju je Dedaj
25 dao EULEX-u 2014. godine.

1 Sledeći slajd ne treba emitovati u javnosti.

2 Sada međutim, u svom završnom podnesku, u stavu 945, kada
3 govori o tome kako su se događaji iz Ćireza "odrazili na
4 žrtve," SPO se i dalje poziva na taj razgovor koji je Dedaj
5 2014 obavio sa EULEX-om, ali sada tvrdi da De -- Dedaj pati od
6 "hroničnih bolova, od gubitka sluka [sic]," a uopšte više ne
7 tvrdi da Dedaj i dalje pati i da li je ikad patio od bolova u
8 desnoj ruci i šaci, usled onoga što se dogodilo u Ćirezu, kao
9 što je prvobitno i lažno tvrdio u razgovoru koji je obavio sa
10 EULEX-om 2014. Jedini razlog zbog kojeg je tužilaštvo odustalo
11 od ovog navoda, koji je iznelo u svom predpretresnom podnesku,
12 jeste to što i samo tužilaštvo priznaje da video snimak iz
13 Ćireza opovrgava izjavu koju je Dedaj dao EULEX-u 2014.
14 godine.

15 Sledeći slajd može da se prikaže u javnosti.

16 Ukratko govoreći, dokazi iz predmetnog vremena pokazuju
17 da delegacija nije bila žrtva ozbiljnog zlostavljanja, niti u
18 Ćirezu, niti u Banjici. I da ne postoje dokazi iz relevantnog
19 vremena, odnosno iz 1998, koji bi pokazali da to jeste bio
20 slučaj. Istovremeno, postojeći dokazi opovrgavaju ranije
21 Dedajeve izjave, kao izjave nekih drugih članova delegacije i
22 u najmanju ruku stvaraju razumnu sumnju u pogledu sadržine tih
23 izjava, koje su ti svedoci davali.

24 Tužilaštvo sa druge strane pokušava da diskredituje nešto
25 što je Dedaj priznao u sudu. Naime, da je izjava koju je dao

1 EULEX-u 2014. godine, u velikoj meri predstavlja izmišljotinu.
2 Tužilaštvo sada tvrdi da je Dedaj bio isuviše uplašen, da bi u
3 sudnici rekao istinu ili da je neko na njega vršio pritisak.
4 Mada, u vezi sa time, tužilaštvo nije iznelo nikakve zvanične
5 optužbe niti -- niti protiv koga.

6 Problem je u tome što je Dedaj opovrgao u sudnici izjavu
7 datu EULEX-u 2014, i to se podudara sa dokazima iz relevantnog
8 vremena, uključjući sa maločas pomenutim video snimkom. A, to
9 tužilaštvo, a tužilaštvo preko toga prećutno prelazi. Dakle,
10 Dedaj nije gadno pretučen po ruci, kako je tvrdio u svojoj
11 izjavi EULEX-u 2014. To sada i samo tužilaštvo priznaje. On je
12 taj iskaz, on je tu izjavu povukao u sudnici. Imamo dokaze
13 koji potvrđuju da ta izjava, prva izjava nije bila tačna. I
14 dakle, postoji razumna sumnja u pogledu verodostojnosti izjave
15 koju je dao EULEX-u 2014. godine.

16 Što je još važnije, pošto postoji razumna sumnja na
17 osnovu dokumentacije iz relevantnog vremena i video snimka iz
18 relevantnog vremena, tužilaštvo ne može sada jednostavno da
19 kaže da je svedok bio previše uplašen, kako to čini u svom
20 završnom podnesku.

21 Slajd 162.

22 Ustvari, kada tužilaštvo kaže da je svedok promenio svoje
23 svedočenje zbog toga što se plašilo [sic], u tome nema nikakve
24 logike. Tužilaštvo u suštini tvrdi da se Dedaj kao i mnogi
25 drugi nije plašio da govori 2001 i 2014, u vreme kada je

1 Hashim Thaçi bio na vlasti na Kosovu i kada je bio, kada je,
2 kada su Dedaj i druga lica bili njegovi politički protivnici,
3 ali je odjednom počeo da se plaši više od deset godina
4 kasnije, u vreme kada Hashim Thaçi više ne obavlja nikakvu
5 političku funkciju na Kosovu i kada se nalazi u pritvoru u
6 Hagu.

7 Mnogo je verovatnije da su dati svedoci dali prvobitno
8 lažne izjave, zato što su iz toga mogli da uberu političku
9 korist. Ali, da onda kada su unakrsno ispitivani u sudnici,
10 nisu bili spremni da ostanu pri tim lažnim izjavama.

11 Slajd 161 [kao što je prevedeno].

12 Čak i ukoliko je došlo do nekakvog zlostavljanja u
13 Banjici, tužilaštvo nije dokazalo da je time upravljao Hashim
14 Thaçi. Naprotiv, svi dokazi iz predmetnog vremena pokazuju, da
15 su članovi delegacije krivicu za zlostavljanje pripisivali
16 Sabitu Geciju. To se vidi iz diplomatskih depeša upućenih u
17 SAD. Tu se ističe da je se Geci krivi, a uopšte se ne pominje
18 Thaçi. Takođe je vrlo neverovatno da su Rugova i drugi
19 rukovodioci LDK sa kojima je Shaune Byrnes često bio u
20 kontaktu, da su jednostavno prećutali bilo šta o učestvovanju
21 Thaçija u tim zlostavljanjima, iako je Thaçi bio na čelu
22 delegacije kosovskih Albanaca u Rambujeu. Da je bilo neke
23 istine u ovoj celoj priči, oni bi to svakako uradili.

24 Slajd 164.

25 I najzad, još dva dodatna argumenta. Iz razloga koje

1 objašnjavamo na ovom slajdu, a koje obrađujemo opširno u stavu
2 375 našeg završnog podneska, ne postoji nikakva potkrepa za
3 navode tužilaštva u vezi sa mučenjem.

4 Slajd 165.

5 I drugo, tužilaštvo nije dokazalo van razumne sumnje, da
6 je Sabit Greci [kao što je prevedeno] Geci pretio Agimu
7 Krasniqiju da će ga ubiti. Naprotiv, u samoj izjavi Agima
8 Krasniqija iz 2014. godine, takve pretnje se uopšte ne
9 pominju.

10 I najzad, osvrnuću se na temu dvojice zatvorenih,
11 takozvanih novinara, srpskih novinara.

12 Sledeća dva slajda ne treba emotivati u javnosti.

13 Slajd 166.

14 Može se izvesti razuman zaključak, da su dvojica srpskih
15 takozvanih "novinara" u stvari bili borci i da su doživljavani
16 kao potencijalni borci. Oni nisu bili zadržani zbog toga što
17 su se "suprotstavljali zajedničkom zločinačkom cilju da se
18 preuzme vlast na Kosovu."

19 Pretresni panel je upoznat sa dokazima, prema kojima je
20 najmanje jedan od te dvojice takozvanih novinara bio poznati
21 srpski paravojnik, koji je učestvovao u ratovima u Hrvatskoj,
22 u Bosni, da je bio krijumčar oružjem i osumnjičen za ratne
23 zločine. To izgleda uopšte nije ni sporno u ovom predmetu.

24 Da su ova dvojica zatvoreni, ako su ova dvojica zatvoreni
25 zato što je OVK nastojala da ostvari svoje vojne ciljeve, zato

1 što su bili sumnjivi ili su se ponašali sumnjivo ili zato što
2 su ušli u borbenu zonu bez novinarskih akreditiva, onda je do
3 njihovog zadržavanja došlo radi ostvarenja vojnih ciljeva, a
4 ne radi ostvarenja zločinačkog cilja u sklopu UZP-a. U takvom
5 slučaju, ne može se taj navod koristiti da se potkrepe optužbe
6 za učešće u UZP-u, u ovom predmetu.

7 Sledeći slajd se može emitovati u javnosti. To je slajd
8 167.

9 Osim toga, može se takođe izvesti razuman zaključak da g.
10 Tači nije učestvovao u ispitivanju i jednog ili drugog tog
11 pojedinca. Ni jedan od takozvanih novinara nije rekao da ga je
12 Tači ispitivao. Rado -- Radović, kada mu je sudski panel
13 postavljao pitanje je rekao da ga je ispitivao neko ko govori
14 srpski i ko -- kome nije bio potreban prevodilac. A,
15 tužilaštvo u svojoj završnoj reči od ponedeljka, jednostavno
16 to prenebregava. G. Tači ne govori srpski jezik. Prema tome,
17 on nije učestvovao u ispitivanju tih pojedinaca. O tome
18 opširno govorimo u stavovima 379 do 383 našeg završnog
19 podneska.

20 Nema ništa neuobičajenog u tome što ta dvojica pojedinaca
21 nisu izvedeni pred sudiju. Oni su zatvoreni u oktobru 1998,
22 odmah posle srpske letnje ofanzive koja je desetkovala redove
23 OVK i u trenutku kada je trebalo da stupi na snagu prekid
24 vatre.

25 Slajd 168.

1 OVK nije bila u položaju da se usredsredi na obrazovanje
2 institucija i da uvodi pravosnažne procese u leto i u jesen
3 1998. godine. Tek posle oko -- o -- posle oktobarskog prekid
4 vatre je OVK u novembru 1998, mogla da započne svoju
5 reorganizaciju i između ostalog da osniva ustanove prvosudnog
6 tipa.

7 Smernice Međunrodnog komiteta Crvenog krsta, iz aprila
8 2023, o kojim govorimo u stavu 606 našeg završnog podneska,
9 obrađuju ovo pitanje, pitanje ne -- nedržavnih naoružanih
10 grupa i pravosudnih postupaka. Međunarodni komitet Crvenog
11 krsta je utvrdio da je neophodno da budu ispunjeni neki uslovi
12 zatvaranja, neophodno je da se poštuju, ipak često je potrebno
13 "dosta vremena i resursa, kako bi se primenila odgovarajuća
14 procedura." I to je upravo ono što se ovde dogodilo. OVK nije
15 mogla da sprovodi va -- valjane pravne procese, s obzirom na
16 okolnosti u predmetno vrede [sic], vreme.

17 Nema dokaza da je g. Thaçi dao znatan doprinos krivičnim
18 delima, u vezi sa dvojicom takozvanih srpskih novinara.

19 I sada ću se ukratko o -- o -- ukratko ću obraditi navode
20 koji se tiču Ukija Bytyqija.

21 Tužilaštvo iznosi navode i o Ukiju Bytyqiju i o Avdily
22 Rami. Kako bih uštedeo vreme, pozivam panel da pogleda našu
23 argumentaciju iz stavova 346 do 352.

24 Slajd 169.

25 Tužilaštvo tvrdi da je g. Thaçi ohrabrivao pripadnike OVK

1 da se "bore" protiv svakoga ko ne priznaje glavni štab ili ne
2 poštuje naređenja samog Taçija i njegovih potčinjenih. I
3 tvrdi da su potčinjeni OVK shvatili tu poruku. Te tvrdnje
4 tužilaštva se zasnivaju na tome što je glavni štab otputovao u
5 Dukadin početkom septembra 1998. godine. Kako bih uštedeo
6 vreme, neću ponavljati našu argumentaciju iz završnog podnetka
7 [sic].

8 Ukratko, tvrdi se da je OVK pokušavala da uzima na metu
9 pripadnike FARK-a širom Kosova i naročito u zoni Dukadin. I da
10 je FARK podržavao Rugovu kao pregovarača u zoni Dukadin,
11 umesto Demaćija, što je bio izbor glavnog štaba. Članovi
12 glavnog štaba, među kojima je bio Bislím Zyrapi, došli su u
13 Dukadin kako bi sprečili Zemaja i Bukoshija da preuzmu vlast,
14 a g. Taçi nije pribe -- pribegao nasilju protiv bilo koga.

15 Dakle, valja napomenuti i istaći da je Bislím Zyrapi bio
16 prisutan.

17 I sada prelazimo na 171 slajd.

18 Tužilaštvo kaže da je Taçi dao značajan doprinos UZP-u,
19 time što nije sprečio, vodio istragu ili kaznio krivična dela.
20 Tužilaštvo tvrdi da su krivične aktivnosti naložene ili
21 odobrene od strane Taçija ili posredstvom glavnog štaba. Ali,
22 tužilaštvo ne citira dokaze u potporu te tvrdnje. Umesto toga,
23 tužilaštvo citira svedočenje svedoka 4748, ko -- koji nije
24 izjavio da je Hashim Taçi izdavao ili odobravao naređenja o
25 krivičnim aktivnostima. Oni takođe se pozivaju na događaj iz

1 Ćireza, ali to ne podržava njihovu tvrdnju iz razloga koje sam
2 naveo.

3 Prelazimo na 173 slajd.

4 Ovo može da se emituje za javnost. Tužilaštvo kaže, da se
5 Taçi služio svojim ovlašćenjima kao premijer, da imenuje
6 druge saoptužene i navedene članove UZP-a, na više položaje u
7 privremenoj vladi.

8 Najpre, nema dokaza van razumne sumnje, da je Hashim
9 Taçi bilo koga imenovao na položaje u privremenoj vladi, za
10 razliku od tog što je najavljen sastav privremene vlade,
11 shodno odluci koja je kolektivno donet ili koji su drugi
12 doneli.

13 A, pod dva, tužilaštvo nije ni navelo, niti dokazalo, da
14 je Hashim Taçi znao da je bilo koji član privremene vlade
15 izvršio neko krivično delo.

16 Slajd 174.

17 U stavu 456, tužilaštvo kaže da KFOR-u nisu prijavljeni
18 slučajevi od strane rukovodstva OVK, nekih krivičnih dela koja
19 su izvršili pripadnici OVK, iako su imali kapacitet to da
20 urade, niti im je rečeno da je OVK preduzimala disciplinske
21 mere protiv odgovornih.

22 Najpre, da li je rukovodstvo OVK iznosilo takve prijave i
23 preduzimalo disciplinske mere, nije relevantno za ocenu
24 značajnog doprinosa g. Taçija. Ono što jeste relevantno je,
25 su lična, lične radnje g. Taçija. Nema nikakvog dokaza van

1 razumne sumnje, da je g. Taçi imao saznanja o konkretnim
2 krivičnim delima koja su izvršili pripadnici OVK, koji su bili
3 njegovi potčinjeni, a da KFOR i UNMIK o tome nisu već znali.

4 I Paul Williams, to je slajd 175, vam je rekao da se ne
5 seća da je bilo ko u međunarodnoj zajednici izjavio da g.
6 Taçi i OVK moraju više da preduzmu, kako bi vodili istrage i
7 krivično gonili za izvršena krivična dela i da on kao pravni
8 savetnik kosovskih Albanaca, nikada nije rekao g. Taçiju da
9 ima obavezu da vodi istragu ili kažnjava.

10 Zatim tužilaštvo kaže da je g. Taçi doprineo zajedničkom
11 zločinačkom cilju, time što je širio informacije kojima je
12 promovisovao [sic] zajednički cilj i izazivao širenje straha,
13 nepoverenja ili mržnje.

14 U stavu 492, tužilaštvo kaže da se Taçi služio širenjem
15 informacija kroz javne izjave i medije, kao mehanizmom da se
16 promoviše zajednički cilj i da se taj cilj saopšti
17 pripadnicima OVK, koji su trebali da ga sprovede [sic]
18 sprovedu.

19 Slajd 176.

20 Ali, tužilaštvo nije pokazalo na koji način te navodne
21 javne izjave ili govori su doprineli krivičnim delima iz
22 optužnice, da je postojala veza ili *nexus* između širenja
23 informacija o kojima je reč i krivičnih dela za koja se tereti.
24 Pretresni panel treba to da uzme u obzir i kao što vidimo u
25 ranijim predmetima udruženog zločinačkog poduhvata, sudije su

1 razmatrali posledice javnih izjava i govora optuženih. I ja
2 vas pozivam sada na ove predmete koji se navode na slajdu.

3 178 slajd.

4 Politička deklaracija broj 7, gde se govori o
5 "nemilosrdnom udaru" i "specijalnom ratu."

6 Nemamo nikakve dokaze o tome ko je autor ovog teksta.
7 Tužilaštvo nema kredibilne dokaze koji povezuju Hashima
8 Tačija sa pripremom ili širenjem bilo kakvih saopštenja ili
9 političkih deklaracija poput ove. Čak i da jesu, koja je
10 uzročno posledična veza sa bilo kojim od krivičnih dela za
11 koja se tereti. Koje dokaze ste videli da je neko iz OVK
12 zapravo i zaista pročitao ovu političku deklaraciju i njom bio
13 nadahnut da izvrši neko od krivičnih dela iz optužnice?

14 Slajd 179.

15 Tužilaštvo kaže da je Tači stalno ponavljao da se vodi
16 specijalni rat i govorio o aktivnostima neprijatelja i pozivao
17 na preven -- na preventivne i kaž -- kažnj -- kažnjive mere.
18 SPO se pozivaju na prvo pojavljivanje Hashima Tačija na
19 televiziji, u novembru 1998. On ništa tu ne kaže, što poziva
20 na izvršenje krivičnog dola [sic]. I nije uspostavljena
21 uzročno posledična veza sa nekim krivičnim delom. Njegovo
22 pojavljivanje u javnosti, neposredno nakon obrazovanja vojnog
23 suda koji je trebao da se bavi kolaboracionistima i
24 Zyrapijevog naređenja 1D29, da u kome se kaže da privremeno,
25 pri -- primereno treba postupati sa civilima. O tome sam već

1 govorio. Dakle, nemamo nikakvu uzročnu posledičnu vezu, niti
2 da se traži sprovođenje bilo kakve politike.

3 Slajd 180.

4 U stavu 494, tužilaštvo kaže da je Thači kao premijer
5 koristio svoje ovlašćenje kako bi izjednačio dom -- domaće
6 političko neslaganje sa neprijateljstvima i da je usmeravao
7 resurse organizacije, ka promovisanju u medijima zajedničkog
8 cilja. Imamo fusnotu 2037; gde se kaže da Thači i Veseli su
9 posetili *KosovaPress* 12. maja 1999 i da su tada izrazili
10 odobravanje radom *KosovaPressa*, a nedelju dana kasnije
11 *KosovaPress* je izjavio da kritike *KosovaPressa* određenih
12 političkih klanova imaju podršku glavnog štab OVK, privremene
13 vlade i vlade u Albaniji.

14 Kao što navodimo u stavovima 253 do 255 našeg podneska,
15 taj video gde se vidi poseta, ne odražava bilo šta o tome da
16 je Thači hvalio *KosovaPress*. U svakom slučaju, teza tužilaštva
17 da zato što je Hashim Thači hvalio rad *KosovaPress*, usred
18 etničkog čišćenja koje su Srbi sprovodili na Kosovu i usred
19 NATO kampanje bombardovanja, znači da ovaj panel treba to da
20 koristi kao osnov za donošenje zaključka da je "Thači koristio
21 svoja ovlašćenja kako bi izjednačio domaće političko
22 neslaganje, sa aktivnim neprijateljstvima."

23 Zatim, dalje se kaže da tužilaštvo tvrdi da je tačno, da
24 je Thači lično davao izjave kako bi unosio strah i nepoverenje
25 i mržnju usmerenu protiv protivnika.

1 Tužilaštvo se poziva na razgovor g. Selimija sa
2 tužilaštvom, koji nije kredibilan i koji se odnosi na
3 saopštenje 59, a to nije verodostojno iz razloga koje smo već
4 naveli.

5 Takođe se pozivaju na dva intervjua g. Taçija za novine,
6 iz januara i maja 1999. Ništa se u tim intervjuima ne kaže,
7 što bi sugerisalo da je g. Taçi želeo da se izvrše krivična
8 dela na civilima, niti da je bilo ko u međunarodnoj zajednici
9 koja je vrlo pomno pratila rad g. Taçija, u tom periodu
10 između ova dva intervjua. I nema nikakvog dokaza o tome da je
11 bilo ko u OVK čak i pročitao ove intervjue, a kamoli da
12 postoje dokazi da je neko ko je izvršio ta krivična dela iz
13 optužnice, bio inspirisan tim intervjuima. Tako da se ne može
14 utvrditi da je postojao značajan doprinos za izvršenje bilo
15 kod od krivičnih dela iz optužnice.

16 U stavu 496, tužilaštvo kaže, "Pripadnici OVK su shvatili
17 da političke deklaracije i saopštenja Taçi i drugih, koja su
18 Taçi i drugi promovisali, obuhvataju uputstva, uključujući i
19 o pitanjima koja se tiču zatvorenika."

20 Ovde tužilaštvo navodi samo naređenje Remija, u kome se
21 kaže da treba amnestirati zatvorenike i on tu tvrdi da se
22 poziva na saopštenja OVK. Ali, kao što smo pokazali tokom
23 unakrsnog ispitivanja Remija, a vidite ga na ovom slajdu, nema
24 takvih saopštenja OVK gde se pozivaju komandanti zona da
25 amnestiraju. I tužilaštvo nije utvrdilo koja su takva

1 saopštenja.

2 Ukoliko tužilaštvo ne može da ukaže na bilo koje
3 saopštenje koje poziva Remija da amnestira nekoga, onda
4 tužilaštvo ne može da kaže da su pripadnici OVK shvatili da
5 političke deklaracije i saopštenja koja su iznosili Thaçi i
6 drugi, predstavljaju uputstva.

7 I ovog puta, tužilaštvo nema kredibilne dokaze o tome da
8 je Thaçi učestvovao u izdavanju ijednog jedinog saopštenja ili
9 političke deklaracije.

10 Slajd 182.

11 U stavu 497, tužilaštvo kaže da je Thaçi nalađao da se
12 šalju poruke međunarodnoj zajednici, u kojima se poriče ili
13 umanjuje politika ciljanog napada, napadanja, a da izjave
14 glavnog štaba i saopštenja su i dalje širila interno takvu
15 politiku.

16 Kako je glavni štab mogao da izdaje izjave i saopštenja,
17 kojima se interno promoviše takva politika? To su bili javni
18 dokumenti. Kako predstavnici međunarodne zajednice nisu videli
19 da se "ciljano napadaju protivnici, zbog krivičnih dela," a
20 OVK je to interno mogla da radi? Kako Zyrapi nije provalio i
21 shvatio šta se traži od OVK, kroz ta saopštenja u kojima se
22 poziva na ciljano napadanje protivnika?

23 U stavu 498, slajd 183, kaže se da je Thaçi za --
24 zadržavao za sebe informacije koje je imao o žrtvama, kako bi
25 sprečio napore da se vrši istraga koje su preduzimale

1 porodice.

2 Tužilaštvo nije pokazalo da je Thaçi raspolagao
3 informacijama koje su porodice imale.

4 I napominjemo, da sastanak Thaçija sa porodicom bio nakon
5 predmetnog vremena i stoga ni jedna od izjava g. Thaçija nakon
6 predmetnog vremena, ne može da se koristi kao *actus reus* za
7 bilo koja od krivičnih dela iz optužnice.

8 Slajd 184.

9 Mi napominjemo, da kada je odbrana uložila prigovor na
10 pitanje tužilaštva u vezi sa sastancima g. Thaçija sa
11 porodicom van vremenskog perioda, jer smo rekli da ovaj sud
12 nema nadležnost, tužilaštvo je reklo da ne pokušava da dobije
13 odgovor zato što bi dokazalo *actus reus* bilo kog krivičnog
14 dela, uključujući prisilni nestanak, već da želi da pokaže
15 njegovu *mens rea* za krivična dela izvršena tokom vremenskog
16 perioda na koji se odnosi optužnica. Panel je dozvolio
17 tužilaštvu da nastavi, na temelju argumenta koje je iznelo
18 tužilaštvo. Mi ulažemo prigovor da tužilaštvo nije
19 blagovremeno obavestilo da će se služiti dokazom o sastancima
20 koji su bili van predmetnog vremena i van vremenske
21 nadležnosti ovog suda i da tereti na temelju njih za *actus*
22 *reus*, značajnog doprinosa UZP-u.

23 Slajd 185.

24 U stavu 499, tužilaštvo kaže da sastanak Thaçija sa
25 predstavnicima *Human -- Human Rights Watch*, u novembru 1998 je

1 "interno dalo legitimitet, a spoljno odvratilo od krivičnih
2 dela koje su izvršili pripadnici OVK."

3 Za razliku od toga, kao što objašnjavam u stavovima 271
4 do 277 našeg podneska, postoji razumno tumačenje dokaza o tome
5 da je Taçi preneo te informacije sa sastanka sa *Human Rights*
6 *Watchom* i *Freedom Abrahamsom* i da je obrazovan vojni sud. Istog
7 meseca Zyrapi je izdao naređenje kako bi pokušao da zaustavi
8 zlostavljanje civila, a samo tužilaštvo kaže da je to bio
9 napor da se "pokaže međunarodnoj zajednici da smo
10 disciplinovana vojska." To je u fusnoti 280 podneska
11 tužilaštva.

12 Razuman je zaključak da je Hashim Taçi preneo šta je
13 saznao od Freda Abrahamsa i da je usled toga glavni štab
14 pokušao da poboljša svoj pridržavanje sa međunarodnim pravom.

15 Sledeći slajd može da se emituje za javnost.

16 Tokom završnog izlaganja 9. februara, tužilaštvo se
17 pozvalo na njegov, na sastanak, njegov sastanak sa Abrahamsom
18 i reklo da je to primer kako je Taçi koristio svoje reči i
19 postupanje i da je to bilo samo "puko pretvaranje," kako bi se
20 prikrilo napadanje, ciljano napadanje protivnika.

21 Moram da kažem da ništa u transkriptu ne podržava tvrdnju
22 da je g. Taçi to rekao i sudija Barthe je konkretno postavio
23 pitanje g. Abrahamsu u vezi sa tim. A, on je rekao da se ne
24 seća i da nije siguran ko je to rekao. To vidite na sla -- na
25 ovom odlomku. Pogledajmo sada slajdove 187 i 188.

1 Preskočićemo sada na 191 slajd.

2 U stavu 501, tuži -- to je na 100 strani, napominjem za
3 prevodioce.

4 U stavu 501, tužilaštvo kaže da je Taçi vodio "odbor za
5 personalna pitanja." Mi napominjemo da se u optužnici niti u
6 predpretresnom podnesku tužilaštva kaže da je Hashim Taçi
7 imao bilo kakvu ulogu u OVK u vezi sa kadrovskim pitanjima,
8 niti konkretno u vezi sa odborom za kadrovska pitanja i
9 ulažemo prigovor zato što nismo obavešteni o tome na vreme i
10 zato što nismo mogli da odgovorimo. Mi smo mogli o toj temi da
11 govorimo sa g. Zyrapijem, da je tužilaštvo nas obavestilo da
12 će g. Taçi biti povezan sa odborom za kadrovska pitanja.

13 Slajd 192.

14 Oni ne navode nikakve dokaze o tome da je taj odbor
15 funkcioniao, niti da je Hashim Taçi u njemu učestvovao. Odbor
16 za kadrovska pitanja je nešto o čemu je bilo reči na sastanku
17 u januaru 1999, kada g. Taçi nije bio u zemlji i nema dokaza
18 da je bilo ko ikada Taçiju govorio o odlukama kadrovske
19 prirode, dok je on bio van zemlje.

20 U organizacionoj šemi tužilaštva, to je slajd 195, se
21 navodi da je direkcija za kadrovska pitanja podređena
22 Zyrapiju. U stavovima 172 do 184, kaže se da je tužilaštvo
23 kroz taj, kroz tu direkciju, da je putem direkcije za
24 kadrovska pitanja, "glavni štab odobravao, potvrđivao,
25 imenovao i promovisovao [sic] ljude od poverenja koji su

1 pokazali svoju lojalnost i posvećenost zajedničkom zločinačkom
2 cilju, a smenjivao one koji nisu."

3 Kako je taj odsek mogao da sprovodi zajednički zločinački
4 cilj, ukoliko je bio podređen Zyrapiju, a tužilaštvo kaže u
5 stavu 1432, koji nije, da Zyrapi nije bio u tom uskom, istom
6 krugu glavnog štaba kao optuženi i da nije uživao poverenje
7 član -- pripadnika, svih pripadnika OVK, uključujući određenih
8 članova glavnog štaba i da su ti faktori uticali na to u kojoj
9 meri su članovi UZP-a pokretali pitanje politike protiv
10 protivnika, sa njim.

11 Oni na primer kažu, u stavu 176, da je Halitjaha putem te
12 direkcije za kadrovska pitanja, "učestvovao u obuci za
13 bataljon u februaru i martu 1999, zajedno sa Bislimom
14 Zyrapijem i Salijem Veselijem, gde je između ostalog govorio o
15 specijalnom ratu." Ukoliko Zyrapi nije bio deo udruženog
16 zločinačkog poduhvata i nije znao za zajednički zločinački
17 cilj, kako je -- kako onda tužilaštvo može da tvrdi da je on
18 znao za ovu obuku?

19 Kako je Zyrapi, bivši oficir JNA, sa nikakvim vezama sa
20 LPK, odgovoran za postizanje lojalnosti i posvećenosti
21 zajedničkom zločinačkom cilju, putem te direkcije za kadrovska
22 pitanja?

23 Pređimo sada na slajd 197, strana 103.

24 Tužilaštvo ponovo citira događaj povezan sa Tahinom
25 Zemajem, kao dokaz da je Tači mogao da sprovodi odluke

1 glavnog štaba, da se zameni Zemaj sa Haradinajem. E, kao što
2 navodimo u svom završnom podnesku, koji vidite na ovom slajdu,
3 iskaz je da je Ramush Haradinaj dobrovoljno se odrekao svog
4 mesta za i dao, prepustio ga Zemaju i da je Haradinajeve
5 odluka bila, ko će ga preuzeti, a ne Hashim Thaçi. A Haradinaj
6 ga jeste potraživao kasnije.

7 Haradinaj nikome nije bio podređen. Ako mogu da kažem,
8 Ramush Haradinaj je bio kao slobodni igrač koji je mogao da
9 igra za bilo koji tim. I on je naposljetku odlučio da igra u
10 timu glavnog štaba.

11 Slajd 199.

12 W1493 je direktno pobio argument tužilaštva. On je jasno
13 rekao da, ni g. Thaçi, niti bilo ko u glavnom štabu je imao
14 ovlašćenja da donosi konačne odluke o zameni Zemaja i da na
15 kraju je Haradinaj taj koji je doneo tu pos [sic] -- konačnu
16 odluku.

17 Sledeći slajd se može emitovati javno. I prelazimo na
18 slajd 200.

19 Tvrdi se da je g. Thaçi i glavni štab kolektivno se
20 pobrinuo za logističku podršku za potrebe podređenih u OVK,
21 uključujući i za pritvorske centre.

22 Oni citiraju int [sic] -- razgovor Zyrapija sa
23 tužilašvom, gde je rekao da je glavni štab pružao logističku
24 podršku, kako bi uspostavio pritvorne centre, ali to se čini
25 da se desilo nakon restrukture.

1 Nema dokaza da je Taçi lično pružao bilo kakvu
2 logističku podršku te vrste. Zyrapi je ustvari pružao
3 logističku podvr [sic] -- podršku, ali on nije u UZP-u, a
4 Taçi nije učestvovao u pružanju logističke pomoći.

5 Taçi, ovo je navod; Obezbeđivao oružje, reko da su oni
6 bili "samo za one koji podržavaju glavni štab implicitno,
7 zajednički cilj, a ne one koji -- a oni koji to nisu činili su
8 bili kriminalci."

9 Nema dokaza da je bilo ko smatrao da dobija oružje, kako
10 bi obezbedio da Taçi, Selimi, Veseli, Krasniqi i drugi, mogu
11 za sebe da preuzmu Kosovo, niti ima dokaza da je Taçi bio
12 svestan da će se oružje koristiti za podršku UZP-a.

13 Dakle, govori se o tome da je g. Taçi doprineo, tako što
14 je koordinisao i povezivao se između članova UZP-a,
15 instrumenata.

16 Dakle, ovo je onaj deo koji sam ja naslovio, krivica na
17 osnovu prisustva, povezanosti. U stavu 506, govori se da je g.
18 Taçi bio upoznat sa bilo kojim zločinima u Jablanici. I
19 napominjem da tada Ramush Haradinaj je bio komndant zone.

20 Dakle, sledeće, tužilaštvo tvrdi da je g. Taçi takođe
21 obišao i povezivao se sa Lahijem Brahimajem, komandantom
22 Jablanice. Dakle, ja hoću samo da kažem da se on sastajao sa
23 višim oficirima u Likovici [kao što je prevedeno], Drenici,
24 Mališevu itd., čime je pokazao efektivnu kontrolu.

25 Međutim, oni ne navode nikakve dokaze da je g. Taçi

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Javna sednica)

Strana 102

1 kontrolisao bilo koga, u bilo kojem od ovih mesta, niti da je
2 sa bilo kom, kim razgovarao o navodnom -- zajedničkom
3 krivičnom cilju.

4 Dakle, sada ću govoriti nešto o komandnom položaju g.
5 Thačija.

6 Ponavljamo naš stav koji je naveden u našem podnesku, da
7 tužilaštvo nije dokazalo ni jedno od obeležja komandne
8 odgovornosti, zbog čega bi g. Thači se mogao smatrati
9 odgovornim pod tim vidom odgovornosti.

10 Dakle, u ponedeljak ste čuli da g. Tieger govori o
11 rudarima iz Balačevice [kao što je prevedeno]. Ja ću samo da
12 sažmem ovde i hoću da kažem da je tužilaštvo u svom podnesku,
13 to je slajd 204, reklo da g. Thači i g. Belačevc [kao što je
14 prevedeno] su bili u Belačevcu 17. juna. I onda tužilaštvo
15 dalje kaže i to je slajd, isti slajd.

16 U fusnoti 1653, tužilaštvo navodi da se u člancima o
17 nestanku rudara reklo da se to nije desilo do 22. juna.
18 Međutim, nije jasno šta tačno tužilaštvo hoće da kaže u vezi
19 g. Thačija i g. Veselija i da su navodno bili prisutni pet
20 dana pre nego što je uopšte došlo do nestanka.

21 Tužilaštvo onda razgovara o sastanku između Thačija i
22 Veselija, sa međunarodnim funkcionerom, nakon napada na
23 Orahovac. Tužilaštvo jednostavno ignoriše svedočenje sa
24 suđenja g. Kickerta. Svedok je rekao da se ne seća, da li je
25 bilo razgovora o Ženevskim -- konvencijama. I memorandum iz tog

1 perioda, koji je zabeležio u vezi tog sastanka, ne spominje
2 uopšte bilo kakav razgovor o zatvaranju ili Ženevskim
3 konvencijama.

4 I sada prelazimo na slajd 209.

5 Uloga g. Tačija kao premijera privremene vlade.

6 I slajd 210.

7 Ovde jednostavno želimo da kažemo za spis, da nema
8 nikakvih navoda od strane tužilaštva u podnesku, da postoje
9 dokazi da je Rexhep Salimi [kao što je prevedeno], raportirao
10 g. Tačiju ili primao od njega naređenja, niti navoda da je
11 Salimi [kao što je prevedeno] kao ministar za javni red i mir
12 bio Tačijev potčinjeni, tokom perioda privremene vlade Kosova
13 ili u bilo kom drugom trenutku.

14 U slajdu 211, nema nikakvih navoda da je g. Tači
15 imenovao Selimija.

16 Slajd 212.

17 Napominjemo za zapisnik da tužilaštvo nije pružilo dokaze
18 o sastancima u ve [sic] -- privremene vlade Kosova u leto
19 1999.

20 I na kraju slajdovi 213 i 214.

21 Tužilaštvo ne tvrdi da je g. Tači zaista bio
22 glavnokomandujući, niti ima dokaza o bilo kakvim naređenjima
23 od njega ili izveštaja ili raportiranja njemu, niti ima dokaza
24 o izveštajima od njega, u bilo kom policijskom smislu, bez
25 obzira da li se radi o vojsci ili policiji.

1 Dakle, g. Predsedniče, ja sada želim da dam reč gđi
2 Tavakoli.

3 GĐA TAVAKOLI: [Prevod] Hvala.

4 Tužilaštvo tvrdi da je privremena vlada jedna od
5 "struktura i mehanizama moći, stvorena ili pod kontrolom
6 optuženih," u smislu izvršenja zajedničke cilja. Po njihovim
7 rečima, to je bio "način da oni izvršavaju i postignu svoj
8 zajednički plan."

9 Tri faktora uključuju: više strana; međunarodnu podršku;
10 ali ustvari nikada nije mogao da postoji pravi mehanizam moći,
11 pošto nije postojala zemlja po imenu Kosovo, gde bi se to
12 primenjivalo.

13 Kao što je rekao g. Mišetić, kao što je rekao g. Mišetić
14 u stavu 25 našeg završnog podneska, osnivanje je podržala
15 Amerika, Britanija kao i druge evropske nacije, kao način da
16 se ujedine različiti elementi kosovskih Albanaca.

17 Ova međunarodna podrška, sama po sebi pokreće razumnu
18 sumnju da je stvorena kao način da se izvrši zajednički
19 krivični plan, da bi optuženi mogli da preuzmu vlast nad
20 Kosovom, osim ako tužilaštvo ne tvrdi da Amerika, Britanija i
21 Evropa su podržavale takav krivični kažnjivi plan, da se
22 preuzme Kosovo. Ili ustvari da li oni tvrde da se radi o
23 ogromnom propustu zapadne diplomatije i obaveštajstva [sic],
24 koji nisu shvatili da je to ustvari bila njihova svrha.

25 Da li je naš klijent koji je tada imao 29 godina, njih

1 sve obmanuo?

2 Treće, kako god se gleda na to i kako smo izneli u našem
3 podnesku, u stavovima 564, 566, 577, privremena vlada je uvek
4 bila nešto čemu se težilo, pošto takozvana vlada nije mogla da
5 vodi zemlju koja tada još nije ni postojala. Rezolucija 1244
6 je smestila isključivu nadležnost za upravljanje nad Kosovom
7 UNMIK-u. Na taj način je zapečatila njegovu sudbinu.

8 Sada ćemo se baviti konkretnim radnjama Hashima Tačija,
9 za koje tužilaštvo tvrdi da su predstavljale značajan doprinos
10 UZP-u. Prvo, time što je postao premijer, drugo u svojstvu
11 tome je pravio politička postavljenja i usvajali su se zakoni
12 i treće, osporavanjem autoritet UNMIK-a, pod Rezolucijom 1244,
13 zalažući se za primat privremene vlade. I na kraju, sa punom
14 svešću o krivičnim delima koja su počinjena u leto 1999, a ne
15 čineći ništa da ih kazni.

16 Tači je bio na položaju premijera. Međutim, kakva je to
17 stvarna moć bila, da bi se izvršio zajednički plan da se
18 zauzme kontrola nad Kosovom, kada međunarodna zajednica čak
19 nije ni priznala to zvanje. On nije mogao ni da pošalje pismo
20 UNMIK-u u svojstvu premijera, pošto su oni imali zvaničnu
21 politiku da ta pisma vraćaju. To je dokazni predmet 1D00361.

22 On nije mogao da potpisuje nikakve bitne obaveze u tom
23 svojstvu. Kao što je svedočio John Duncan, nije mogao da
24 potpiše sporazum o demilitarizaciji OVK, koristeći zvanje
25 premijer, pošto savezničke snage nisu bile spremne da priznaju

1 Kosovo i nisu bile spremne da priznaju Hashima Thačija kao
2 vođu Kosova.

3 Zapravo, to je bila beznačajna titula, u državi koja nije
4 ni postojala. To nije bilo sredstvo za postizanje UZP-a.

5 Tužilaštvo tvrdi da u svojstvu premijera, Hashim Thači je
6 sprovodio zakone i postavljao ljude na razne zadatke i da je
7 to bio bitan doprinos zajedničkom cilju. Međutim, tužilaštvo
8 nije utvrdilo van razumne sumnje, da je Thači izdavao zakone i
9 proglašava, kao ključne aspekte građanske uprave.

10 U paragrafu 44 našeg, njihovog podneska, tužilaštvo navodi
11 dodatne dokumente na koje se oslanjalo. Mi se time bavimo u
12 našem podnesku, u stavovima 213 do 228, koje ja sada ovde neću
13 ponavljati. Ovi novi dokumenti ne pružaju nikakvo
14 potkrepljenje.

15 Ni jedan od proglašavanja ili povezanih dokumenata privremene
16 vlade je potpisao Hashim Thači i oni ga uopšte i ne spominju.
17 Ni jedan od izveštaja međunarodnih organizacija govore o
18 pokušajima privremene vlade da prikupljaju porez i tu se
19 uopšte ne spominje Hashim Thači. I ni jedan od izveštaja o
20 aktivnostima vlade na regionalnom nivou spominju Hashima
21 Thačija ili akcije samog, same privremene vlade.

22 Čak i ako bi vi zaključili da on jeste donosio zakone,
23 šta onda to znači? Ništa od tih zakona koje navodi tužilaštvo
24 je imalo kriminalnu prirodu.

25 I činjenica da je Hashim Thači možda rekao novinaru

1 krajem jula 1999, da je po -- privremena vlada postigla
2 horizontalnu i vertikalnu -- rasprostranjenost u svim
3 opštinama, to ne znači da je to bila istina. Sud je čuo vrlo
4 kredibilnog međunrodnog svedoka, koji je rekao da privremena
5 vlada nikada nije u potpunosti funkcionisala.

6 Dakle, sada ćemo govoriti o ministriama. G. Mišetić je o
7 tome već govorio. Dakle, što se tiče od -- što se tiče --
8 novih postavljenja, to jest Jakupa Krasniqija i drugih, mi se
9 oslanjamo na iste dokaze kako pobili, kako bi smo pobili ono
10 što smo već govorili o tim dokumentima i pobili u našem
11 podnesku. Dakle, postavljenja iz P813 [kao što je prevedeno].
12 Molim da pogledate navedene dokumente.

13 U svakom slučaju, bez obzira na zaključke do kojih ovaj
14 panel može doći u vezi ko je postavio g. Thačija.

15 Tvrdnje tužilaštva da je imenovao gradonačelnike, takođe
16 ne stoji. Ima jako malo direktnih verodostojnih dokaza da je
17 on to učinio. Radi se uglavnom o svedočenju iz druge ruke,
18 pojedinaca kojima drugi, koji su govorili drugima da ih je
19 postavio Hashim Thači.

20 Ali, dakle čak i ako je to tačno, šta to uopšte znači,
21 zašto je to bitno? Dakle, to samo po sebi nije krivično delo.

22 Dakle, bez obzira na to, ako jeste postojao napor od
23 strane privremene vlade da osnuju neku vrstu vlade i da izdaju
24 zakone i postavljaju lokalne ili nacionalne političare,
25 razumno je pretpostaviti da je to bio pokušaj da se uspostavi

1 nekakva građanska uprava, za vreme ili nakon potpunog kolapsa
2 osnovnih službi, nakon što su Srbi napustili Kosovo. A, ne
3 može se na to gledati kao na pokušaj da se preuzme kontrola
4 nad zemljom.

5 Ovaj sud je čuo detaljne dokaze od međunarodnih svedoka,
6 a neke od njih ćemo spomenuti na ovom slajdu, uključujući
7 Johna Duncana. W35 [kao što je prevedeno] i W2161 [kao što je
8 prevedeno], da kada je rat se završio i srpsko stanovništvo
9 uglavnom otišlo, vla [sic] -- struktura je potpuno propala, a
10 Albanci nisu, pošto su dobili otkaze, oni nisu bili deo te
11 prethodne strukture.

12 Dakle, imajući to u vidu, razumno je pretpostaviti da su
13 kosovski Albanci pokušali da ponovo organizuju svoje društvo.
14 Svedok 2161 je pokušao da je OVK pokušao da nađe Albance koji
15 bi vodili komunalne službe, pošto te službe nisu funkcionisale
16 nakon što su napustili Srbi.

17 Da se sada osvrnemo na navod da je Tači osporavao
18 nadležnosti UNMIK-a.

19 Mi ne osporavamo svedočenje Coveya, prema kojem je na
20 samom početku nikove [sic] misije, Hashim Tači pokušavao da
21 se nadmeće za uticaj sa UNMIK-om i da je pokušao da nametne
22 privremenu vladu Kosova, kao telo koje će upravljati Kosovom.
23 Međutim, kasnije se okrenuo ka saradnji sa UNMIK-om.

24 Važno je i setiti se da je u to vreme, da su u to vreme
25 na Kosovu postojale najmanje tri vlade. Postojala je

1 privremena vlada Kosova, zatim Bukoshijeva vlada i srpska
2 vlada, sa sedištem u Prištini. Ni jedna od ovih vlada nije
3 bila zakonita, shodno Rezoluciji UN 1244, ali tužilaštvo ne
4 tvrdi da su druge dve vlade bili instrumenti za sprovođenje
5 UZP-a, već kaže da su članovi stranke LDK bili žrtve udruženog
6 zločinačkog poduhvata, sprovedenog u sklopu privremene vlade
7 Kosova.

8 U skladu sa Rezolucijom 1244, UNMIK je zakonito upravljao
9 Kosovo [sic] -- Kosovom, tako da bi svaki pokušaj Hashima
10 Taçija da preuzme vlast i kontrolu, značio da bi morao tu
11 vlast i kontrolu da preuzme od UNMIK-a, čije su nadležnosti
12 međutim proisticale iz Saveta bezbednosti Ujedinjenog [sic]
13 Nacija. Diplomata veteran Jack [kao što je prevedeno] Covey,
14 koji je imao preko 30 godina iskustva, kada ga je generalni
15 sekretar UN postavio za svog glavnog zamenika, rekao je da to
16 nikada nije bila namera Hashija [kako je prevedeno] Taçija.
17 Samim time, postoji razumna sumnja da je sticanje kontrole
18 ikada predstavljalo cilj za Hashima Taçija, čak i ukoliko se
19 jeste nadmetao za nadležnosti sa UNMIK-om, u samom početku.

20 Naime, kao što se vidi na sledećem slajdu, Covey je
21 posvedočio da su on i Bernard Kouchner imali decenije iskustva
22 kada su raspoređeni na terenu. Po njegovim rečima, njih
23 dvojica su očekivali da će doći do neke vrsta nadmetanja sa
24 UNMIK-om, da se vidi da li je UNMIK uopšte u stanju da
25 upravlja. U istoriji imamo bezbroj takvih pri -- primera.

1 S tim u vezi, Tači je ispunio njihova očekivanja. I Covey
2 -- Coveyeve reči prema kojima je on u početku pokušao da
3 legitimiše težnje privremene vlade Kosova da upravlja Kosovom,
4 u direktnoj suprotnosti sa mandatom Saveta bezbednosti UN je
5 nešto što je on pokušao na početku, a kasnije popustio i
6 shvatio da mu je u interesu da saraduje sa UNMIK-om.

7 Hashim Tači je u krajnjem ishodu poštovao i priznavao
8 nadležnosti UNMIK-a. To je potvrdio i predstavnik generalnog
9 sekretara UN Bernard Kouchner, u jednoj depeši od 16. novembra
10 1999. godine, koju možete videti na prikazanom slajdu. On je
11 izjavio da svi rukovodioci, pa između ostalog Tači, jesu
12 prihvatili "moju specijalnu ulogu, koju obavljam kao
13 specijalni predstavnik generalnog sekretara i samim time imam
14 nadležnosti u oblasti prava i lice sam koje u krajnjem ishodu
15 donosi sve važne odluke."

16 Da se sada osvrnemo na sam početak UNMIK-ovog mandata.
17 Covey nije bio iznenađen kada je uočio da se Tači u početku
18 nadmetao sa UNMIK-om, jer po njegovim rečima koje vidimo na
19 prikazanom slajdu, oni su imali u tom trenutku posla sa "nekim
20 ko je bio vrlo jak i izuzetno ambiciozan." Tako da nije bilo
21 ničega iznenađujućeg u tome što se ovaj mladi ambiciozni čovek
22 u tom trenutku, na taj način postavio.

23 Kao što znate časni sude, ono što političari rade i to
24 kako se postavljaju u javnosti, jeste posledica stanovništva,
25 kojem žele da budu privlačni. Oni žele da privuku birače.

1 Na tužilaštvu je težak teret, da dokaže van razumne
2 sumnje i da razluči kada je Taçi samo zauzimao neku javnu
3 pozu, a kada nije. Tužilaštvo mora da dokaže kakve su bile
4 njegove stvarne namere.

5 Jedno razumno objašnjenje Taçijevog ponašanja prema
6 UNMIK-u na samom početku, jeste da je pokušavao da uspostavi
7 temelje za vlast u svom daljem političkom životu. Jer u tom
8 trenutku, prema Coveyevim rečima, stranica zapisnika 2794, "on
9 nije imao nikakvu vlast."

10 Setićete se časni sude, ako pogledate dokazni predmet
11 1D216, da je posle leta 1999. godine, Taçi osnovao svoju
12 vlastitu političku stranku, 10. oktobra 1999. Međutim, u
13 jednom trenutku, kao što su to posvedočili Durkee i Covey,
14 Taçi je shvatio da će njegovim ambicijama najbolje poslužiti
15 saradnja sa UNMIK-om, tako da je on i stupio u saradnju.
16 Pozivam se na sledeće reference, strana zapisnika 27953 i 4;
17 dokazni predmet 1D390, stavovi 69 do 71; i dokazni predmet
18 1D428, stav 19.

19 U krajnjoj liniji, kao što stoji u na ekranu prikazanom
20 odlomku iz izjave Jocka Coveya, g. Taçi je odigrao izuzetno
21 konstruktivnu ulogu i pomogao je UNMIK-u u građenju, mira,
22 između ostalog tako što je prihvatio da je privremena vlada
23 Kosova u kojoj je obavljao funkciju predsednika vlade, postala
24 nerelevantna po dolasku UNMIK-a; on je prihvatio ulogu kakva
25 mu je pripadala u novim zajedničkim upravnim strukturama;

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Javna sednica)

Strana 112

1 redovno je delio i ovlašćenja i pohvale, sa licima koje je
2 svojevremeno raskrinkavao; i prihvatio je da je njegova
3 stranka doživela poraz na opštinskim i lokalnim izborima.

4 Časni sude, da li čovek koji pristane na demilitarizaciju
5 i sprovede demilitarizaciju OVK, koji konstruktivno saraduje
6 sa UNMIK-om posle rada [sic], koji podrži sprovođenje KPS-a i
7 koji kasnije u oktobru 2000. godine i u novembru 2001. godine,
8 prizna da je u dva navrta izgubio demokratske izbore i onda
9 nastavi ispravno i čestito, sa političkom aktivnošću, sve dok
10 nije osvojio ponovo izjave [sic], izbore 2007. godine. Da li
11 vam takav čovek zvuči kao neki čovek, koji je pokušavao da
12 prigrabi kontrolu nad Kosovom? Odbrana kaže da on nije bio
13 takav čovek.

14 I da teza tužilaštva jednosavno [sic], jednostavno ne
15 odgovara činjeničnom stanju.

16 Mislim da je ovo sada pravi trenutak za pauzu.

17 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Poći ćemo na pauzu,
18 koja će trajati do 14 i 30.

19 --- Pauza za ručak u 12:58 časova

20 --- Nastavak sa radom u 14:30 časova

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Gđo Tavakoli i
22 dalje imate reč.

23 GĐA TAVAKOLI: [Prevod] Hvala, časni sude.

24 Sada ću se osvrnuti na argument tužilaštva, prema kojima
25 je Hashim Thaçi dokazao svoj umišljaj i znatno doprineo

1 ostvarivanju zajedničkog plana u leto 1999. godine, svojim
2 radnjanja [sic], radnjama nečinjenja, odnosno zato što nije
3 sprečio ili kaznio učinioce krivičnih dela. Neću sada
4 ponavljati ono što smo već naveli u našem podnesku. Samo ću
5 naglasiti da nije dokazano van razumne sumnje da je Hashi [kao
6 što je prevedeno] Thaçi obavešten o krivičnim delima u leto
7 1999, na bilo koji način, osim najuopštenijeg. Pozivam vas da
8 pogledate pasuse iz našeg podneska 288 do 289, 294 do 296 i
9 607. Isto tako, tužilaštvo nije dokazalo van razumne sumnje,
10 da je Hashim Thaçi vršio efektivnu kontrolu nad navodnim
11 učiniocima, do tog nivoa da je uopšte bio kadar da spreči ili
12 da -- ili da ih kazni. Pozivam vas da pogledate stavove 456 do
13 595 našeg podneska, kao i odeljak V(C) (3).

14 U utorak, tužilaštvo je ukazalo na sastanak održan 27.
15 jula 1999. godine, tokom kojeg je Hashim Thaçi opisan kao neko
16 ko je izbegavao da se izjasni u vezi sa krivičnim delima, koje
17 su vršili pripadnici policijskih jedinica. Kao što to navodimo
18 u stavu 45 našeg završnog podneska, Covey koji je prisustvovao
19 tom sastanku, opisao je odgovore Thaçija kao "neodređene," ali
20 je zaključio da se to podudara sa njegovim utiskom, da je
21 Thaçi zapravo "imao vrlo malo uticaja, ali nije bio voljan da
22 to i prizna."

23 Jedan drugi učesnik na tom sastanku, a to je svedok
24 W02183, protumačio je Thaçijeve odgovore kao pokušaj da umanja
25 svoju odgovornost, ali nije mogao da potvrdi da su Thaçi ili

1 Çeku vršili direktnu kontrolu nad policajcima crnokošuljašima
2 ili nad Atlantskom brigadom.

3 U svakom slučaju, posle usvajanja Rezolucije 1244 Saveta
4 bezbednosti Ujedinjenih nacija, UNMIK je postao jedini organ
5 koji je bio nadležan za kažnjavanje učinioca krivičnih dela.
6 Hashim Thaçi nije bio kadar da izriče nikakve kazne.

7 Da se sada osvrnemo na ono što Hashim Thaçi jeste mogao
8 da uradi. On je mogao da svoj stav javno iznese i to je i
9 učinio. Kao što to detaljno iznosimo u našem završnom
10 podnesku, u stavovima 409 do 417, u spisu predmeta imamo
11 brojne primere i Thaçijeve izjave u kojima se on zalaže za
12 borbu protiv nasilja i za stabilizaciju na Kosovu, zalaže se i
13 za to i da kosovski Srbi ostanu na Kosovu i takođe preuzima
14 konkretne korake u tom smislu; na primer, on je otišao zajedno
15 sa specijalnim predstavnikom generalnog sekretara, na teren,
16 kako bi iskoristio svoj uticaj da primiri kosovske Albance
17 koji su demonstrirali u Mitrovici. Takođe je otišao u posetu,
18 kojom prilikom je obišao srpske žrtve nasilja zajedno sa
19 Kouchnerom. O tome je Covey posvedočio na stranici zapisnika
20 27611 i rekavši "da je on sam sebi time nacrtao metu na
21 leđima." Covey se vrlo jasno izjasnio, kada ga je sudija
22 Barthe pitao, na stranici zapisnika 2761 [kao što je
23 prevedeno], da li se time Thaçi izlagao riziku i na to pitanje
24 je odgovorio nedvosmileno potvrdno.

25 Naša teza glasi, da takve izjave i radnje Hashima

1 Thaçija, koje je general Clark smatrao iskrenim, dovode u
2 sumnju njegovu nameru da prigrabi vlast i kontrolu na Kosovu i
3 to tako što će vršiti krivična dela.

4 Tužilaštvo tvrdi suprotno. Oni u svom završnom podnesku
5 kažu, da su Taçijeve izjave u leto 1999, da one ne
6 opovrgavaju Taçijev umišljaj, zbog toga što je cilj tih
7 izjava bio da on ostvari vlastite ciljeve, odgovarajući na
8 pritisak predstavnika međunarodne zajednice, a da je na terenu
9 radio nešto sasvim suprotno onome što je izjavljivanju [sic],
10 odnosno produžio je sa počinjenjem zločina.

11 Činjenica je da su izjave koje je Hashim Taçi iznosio,
12 služile ostvrenju njegovih ciljeva, zato što je njegov cilj
13 bio da saraduje sa međunarodnom zajednicom. Ponekad je te
14 izjave zaista i davao na zahtev predstavnika međunarodne
15 zajednice. Ali, svakom izjavom koju je davao, on se izlagao
16 znatnom ličnom riziku, a uprkos tome je takve izjave davao.

17 Činjenica da su se krivična dela nastavila uprkos svemu
18 što je Taçi izjavljivao, ne opovrgava njegovu dobru nameru.
19 Teza tužilaštva sa tim u vezi, u velikoj meri se zasniva na
20 iskazu svedoka W02183, koji je u to vreme bio niži međanorodni
21 službenik i koji nije mogao da shvati, uprkos tome što je
22 Taçi obavljao funkciju predsednika vlade, nije se zalagao za
23 prestanak nasilja. Taj svedok je dakle zaključio da mora biti
24 da je Taçi prećutno odobravao naselje [sic].

25 Vredi se prisetiti iskaza jednog znatno iskusnijeg

1 predstavnik međunarodne zajednice Jocka Coveya, koji je
2 rekao, mnogi u UNMIK-u su naseli na to što se Taçi pretvara,
3 pretvrao da ima vlast. Mi tvrdimo da je među takve spadao i
4 svedok W02183. Videćete na sledećem slajdu, stav 72, iz
5 Coveyevе izjve:

6 "Instinkti g. Taçija i njegova sklonost da se pretvara
7 da ima vlast, možda su mu pribavili političke poene pred
8 kosovskom publikom, ali su ih neki predstavnici zajednice koja
9 se bavi ljudskim pravima, pogrešno shvatili. Između ostalog,
10 pogrešno su ga shvatili i specijalisti za ljudska prava u
11 UNMIK-u, koji su neispravno zaključili, na osnovu truda koji
12 je g. Taçi ulagao da se prikaže kao rukovodilac, da je on
13 imao potrebnu vlast, koja bi mu omogućila da stavi pod
14 kontrolu nasilje koje vrše neki elementi, izuzetno
15 decentralizovani elementi nekadašnje OVK. Za sve nas koji smo
16 bili na terenu, bilo je jasno da su ambicije g. Taçija bile
17 znatno veće od njegovog stvarnog uticaja na OVK."

18 U sklopu svog unakrsnog ispitivanja, svedok 02183 je
19 priznao da nije bio upućen u to kako je izgledala struktura
20 komandovanja i rukovođenja u OVK i da nije kvalifikovan da se
21 izjašnjava o vojnim pitanjima. To su strane zapisnika 23889 do
22 23890 i druge.

23 Uprkos tome što je Taçi pozivao na toleranciju, on nije
24 mogao da spreči učinioce da nastave sa krivičnim delima, jer
25 on jednostavno nije imao ovlašćenje za tako nešto. I to važi

1 bez obzira na to da li su krivična dela vršili tad

2

3 [Nedostaje fajl 14:39]

4

5 vog poretka. I oni donose odluke da li uopšte treba da se
6 osnivaju međunarodni sudovi. Zamislite koje bi bile posledice,
7 ako bi smo rekli, hej, oni ne znaju o čemu govore. Vi ste bili
8 tamo. Da, ali to nema veze, jer zapravo mi ćemo protumačiti
9 događaje na drugačiji način. Nemojte verovati onome što ste
10 videli i čuli. Mi bolje znamo od vas.

11 Mislim da je važno da se prisetimo tih svedoka. Možda vam
12 se oni ne dopadaju i ne moraju da vam se dopadaju. Možda ne
13 poštujete naše međunarodne svedoke kao pojedince i ne morate
14 da ih poštujete. Ali, morate da poštujete ulogu profesije i
15 koga su predstavljali, vladu Sjedinjenih Država, vladu Velike
16 Britanije, NATO i Ujedinjene nacije. Ti pojedinci nisu ovde
17 došli u privatnom svojstvu, kako bi rekli, "E, ovo je moje
18 mišljenje." Oni su vam se obratili i govorili na temelju svog
19 iskustva i u suštini u ime svojih institucija. Jer zašto je
20 onda bilo potrebno da dobijemo odobrenje da bi oni uopšte
21 mogli da dođu da svedoče. To je zato što informacije kojima
22 raspoložu, pripadaju tim institucijama.

23 Tako da, kada su vam izneli svoje stanovišta, to su bila
24 stanovišta koja su bila razmotrena i koja su proizvod
25 saradnje, temeljila su se na prikupljanju informacija od

1 vojnih, odbrambenih organizacija, od obaveštajne zajednice,
2 zasnivale su se na izveštajima nevladinog sektora, na temelju
3 internih razgovora, ličnih opservacija na terenu, brifinga na
4 terenu, tako da ste imali kompletan razmotren uvid.

5 Jamie Rubin, koji je bio saradnik senatora Bidena,
6 savetnik državnog sekretara, budući da je on bio na svakom
7 sastanku sa sekretarom, dobio je zaduženje da ode i da sazna
8 ko je Hashim Thaçi. Proveo je izvesno vreme sa njim i sećate
9 se da je on rekao da, dok je bio u Rambujeu, je koristio svaku
10 priliku da ode i popuši cigaretu sa g. Thaçijem. On je imao
11 priliku da vidi šta se dešava i iznese svoje stanovište.

12 Profesor Paul Williams, cenjeni profesor sa američkog
13 univerziteta, on je vrlo interesantan, zato što imate čoveka
14 koji je pomagao krhkim državama i vladama, koje su želele da
15 ostvare mir i demokratsko društvo i on je to radio *pro bono*.
16 On je bio tamo, on je bio prisutan u prostoriji, on je čuo
17 razgovore, on je video njihovu interakciju i došao je kao i
18 drugi ovde, kako bi vam preneo svoja viđenja. To se ne može
19 odbaciti.

20 Ambasador John Duncan, Michael Durkee, to su iskusne
21 diplomate, koje imaju decenije iskustva. Durkee je vojni
22 veteran. On je bio i u NATO-u, predstavljao je svoju zemlju.

23 Dakle, Jock Covey, koga je generalni sekretar postavio,
24 bivši zamenik savetnika za nacionalnu bezbednost, iskusni
25 diplomata, izneo je svoja stanovišta.

1 A, ipak tužilaštvo želi da odbacite njihovo iskustvo.

2 Mi poznajemo ambasadora Hilla. Šest puta je bio na
3 funkciji ambasadora. Mogli bi smo da govorimo o njegovim
4 drugim iskustvima, ali ono što je najvažnije je da je on bio
5 specijalni izaslanik za Kosovo i imao jedno zaduženje, a to je
6 da sazna ko je ko, šta je šta, u sklopu problema koji je
7 postojao između Kosova i Srbije. To je bio njegov zadatak, ali
8 tužilaštvo želi da vi smatrate da je on tek tako bio bačen
9 tamo i da je imao tek tu i tamo neku informaciju. Hajte, da li
10 je to moguće da predsednik Sjedinjenih država, Kontakt grupa,
11 dakle to su Sjedinjene Države, Velika Britanija, Francuska,
12 Italija, Nemačka, Rusija, svi su želeli da znaju ko je ko i
13 šta je šta. Da li mislite da bi oni rekli, "Pa, gospođo
14 sekretaru imam vrlo malo informacija, znam da vi treba da
15 odlučite da li ćete se upustiti u rat ili ne, ali ja ću vam
16 preneti svoj puki utisak," a to je ono što tužilaštvo kaže da
17 je bila situacija?

18 I naravno, na kraju general Clark, koji je diplomirao na
19 West Pointu, general sa četiri zvezdice i on je bio u Dejtonu
20 i kao i ambasador Hill, a bio je vrhovni komandant savezničkih
21 snaga u Evropi. On je bio, on je izneo svoje stanovište na
22 osnovu svih informacija koje je dobio od obaveštajnog sektora,
23 na temelju političkih susreta itd. Rekao vam je da je čitao
24 sve što je mogao i on je izneo vama koji je njegov zaključak.

25 Ti ljudi su imali lične kontakte. Oni nisu bili usamljeni

1 u tom zadatku, nisu bili na nekakvom safariju na Kosovu.

2 Tužilaštvo bi želelo da poverujete, da su oni bili tu tek
3 u prolazu i da su površno osmatrali šta se dešavalo. Oni žele
4 da umanje njihovu ulogu, ali to je pokazati nepoštovanje prema
5 njima. Ti ljudi su služili svojoj zemlji, svojim
6 institucijama. I to pokazuje neznanje, kako, o tome kako
7 stvari funkcionišu. Te diplomate, ti stručnjaci, to je njihov
8 životni posao i oni su dobrovoljno došli ovde, kako bi
9 razgovarali sa vama i rekli vam, ovo je ono što znamo, ovo sam
10 video, ovo su moji zaključci kao stručnjaka, koje sam doneo. I
11 oni žele da vi to sve odbacite.

12 Časni sude, mislim da moramo da se podsetimo, da javni
13 državni službenici imaju određenu ulogu. Mogu nešto da ponude.
14 Mi kao advokati, ne znamo sve, ali moramo da verujemo onim
15 koji su bili na licu mesta.

16 I mislim da je takođe važno da to sagledamo i sa
17 istorijskog stanovišta. Oni su se bavili stvarima koje su
18 nastale kao posledica događaja.

19 Govorimo o 1999. godini. Svega nekoliko godina pre toga,
20 imali smo događaje u Somaliji, kada je međunarodna zajednica
21 se obavezala da će poslati jedinice i izgubili smo 18
22 pripadnika američkog kontingenta i 11 pripadnika UN-ovog
23 kontingenta, koji su ili povređeni ili ubijeni. I to je
24 šokiralo međunrodnu zajednicu, koja se borila za mir. A, onda
25 manje od godinu dana kasnije u Ruandi, svet je video šta se

1 tamo dešava i nije mogao da veruje da je milion ljudi ubijeno
2 u 100 dana. Godinu dana, to ih je toliko šokiralo, jer godinu
3 nakon toga 1995, holandske snage u Srebrenici su gledale kako
4 8.000 muškaraca i dečaka je ubi --[sic] mladića je ubijeno,
5 jer su se plašili da urade bilo šta i da izgube svoje
6 pripadnike.

7 A, sada 1999, sve to se menja i međunarodna zajednica
8 odlučuje na temelju tih informacija, tih tako površnih
9 informacija, da kažu, "Idemo u rat, videćemo, idemo u rat
10 protiv Srbije," a da ne znaju ko je ko? Da ne znaju šta je
11 OVK? Da ne znaju ko je prijatelj? Ko je neprijatelj? Da li
12 mogu sa njima saradivati? Koje su koje oragnizacije? Ko je za
13 šta zadužen? Naravno da postavljaju pitanja. Morali su.

14 I kada ti svedoci dođu ovde i 26 godina kasnije vama
15 prenesu te informacije, naravno da se oni, da oni iznose to na
16 osnovu svog sećanja. Ali, morate da znate da je u to vreme
17 informacije koje su imali, su bile istinske, čvrste, nisu bile
18 tek tu i tamo poneke informacije i nisu to bile puke
19 impresije.

20 G. Halling je izjavio nešto vrlo interesantno.
21 Parafraziraću njegove reči, ali on je u suštini rekao da
22 međunrodni svedoci Jamie Rubin, Wesley Clark u suštini su
23 naseli na ono što im je servirao Hashim Thaçi, koji je tada
24 imao 29 godina. Da li možete da poverujete u to? Imamo čoveka
25 koji je do nedavno bio student, živeo je u Švajcarskoj i da bi

1 taj čovek uspeo da prevari tako cenjene ljude o kojima
2 govorimo. Naravno da ne.

3 Svi ti svedoci koji su ovde došli, su vam izjavili
4 sledeće. Rekli su, nije postojala efekt [sic], nije postojalo
5 efektivno komandovanje i rukovođenje u OVK. Nije postojala
6 politička struktura. Hashim Thaçi nije bio na čelu nečega i
7 oružani sukob se okončao u junu 1999. No, tužilaštvo ne želi
8 da se vi usredsredite na to. Oni nisu ni pozvali te svedoke,
9 koji su pominjani u postupku. Nisu hteli da razgovaraju sa
10 njima.

11 I tužilaštvo ovde dolazi svaki dan, pokušava da nekako
12 prosto gimnastički pokretima, prikaže na određeni način dokaze
13 i izvrne činjenice. Na njima je breme tereta dokazivanja. I
14 moramo imati na umu da je to breme izuzetno veliko i da je
15 standard van razumne sumnje.

16 Podsetite se, kada ste bili na pravnom fakultetu ili kada
17 ste počinjali kao advokat ili sudija, vi ste naučili o tom
18 teretu dokazivanja i naučili ste koliko je to važno i koliko
19 je visok taj standard, kako bi se postarali da, ako se nekome,
20 ako se neko liši slobode, ako će neka vlada to učiniti ili
21 neki nadležni organ to učiniti, moramo biti sigurni da smo
22 ubeđeni.

23 Međunarodni svedoci pružaju razumnu sumnju. Sagledajmo ih
24 jedan po jedan. Jamie Rubin, on je bio na licu mesta, govorio
25 vam o svom iskustvu iz Rambujea i demilitarizaciji. Paul

Specijalizovana veća Kosova - Osnovni sud

Završne reči (Javna sednica)

Strana 123

1 Williams bio je tamo, govorio vam je o tome šta je video. John
2 Duncan je bio u prostoriji gde su bili komandanti zona i rekao
3 da su oni vodili stvari. On je bio tamo. Mike Durkee, on je
4 imao uvid u sve informacije i bio je tamo na sastancima sa
5 Hashimom Thaçijem i vrhovnim komandantom savezničkih snaga.
6 Christopher Hill i on unosi razumnu sumnju. General Wesley
7 Clark, njegova titula i njegov položaj govore sami za sebe. I
8 taj čovek vam je rekao šta je video.

9 Da li mislite, ako verujete jednom od tih svedoka,
10 dovoljno je. A, ako ih sagledate sve zajedno, kraj priče. Svi
11 dolaze iz različitih sfera, a potkrepljuju iskaze jedan
12 drugog. I svi vam kažu isto, a to je da Hashim Thaçi nije kriv
13 za krivična dela, za koja se tereti u ovom postupku.

14 Tužilac je zaključio u svojim primedbama, da, da su
15 Specijlizovana veća postala redovan, konvencionalni sud. Ja se
16 bojim da umesto da ovaj sud bude model i put da se postigne
17 vladavina prava, da na putu stoji tužilaštvo koje postje
18 simbol onoga što upravo želimo da sprečimo.

19 Dakle, ovde su odluke na vama. Ja vas pozivam da
20 pročitate svedočenja ovih međunrodnih svedoka, ovih ljudi čiji
21 je životni posao stavljen vama na raspolaganje i da bi mogli
22 da čujete stvarne priče iz stvarnog života, u vezi onoga što
23 se desilo 1998 i 1999.

24 Zahvaljujem.

25 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala vam, g.

1 Prosper.

2 G. Mišetiću, imate reč.

3 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Da. Ja se ponovo vraćam. Imam još 30
4 minuta.

5 Sada se više neću baviti činjenicama, već ću govoriti o
6 pravnim i dokaznim aspektima ovog predmeta.

7 I počecu od slajda 224. Prva stvar koja nam je, koju smo
8 zapazili kada smo počeli da čitamo podnesak tužilaštva je mera
9 u kojoj se tužilaštvo oslanja na ono što nije prošlo unakrsno
10 ispitivanje.

11 Dakle, iako je sudski panel saslušao 130 svedoka u ovoj
12 sudnici, završni podnesak tužilaštva se u velikoj meri
13 oslanjaju i na drugi materijal, gde nisu pozvani autori da
14 budu unakrsno ispitivani.

15 Dakle, neka statistika. Počecemo sa prethodnim izjavama
16 optuženih. Optuženi u ovom predmetu nisu svedočili. To je
17 njihovo pravo. Međutim, oni jesu sarađivali kroz razgovore sa
18 tužilaštvom ili drugim tužilačkim organima, a to nije bilo
19 podložno unakrsnom ispitivanju. I uvršteno je bez obzira na
20 naše prigovore. Tužilaštvo se oslanja na takve formalne izjave
21 više od 1100 puta, da bi pokušali da dokazu [sic], dokažu
22 svoje teze.

23 Dakle, prethodne izjave g. Selimija se citiraju 499 puta.

24 One g. Krasniqija se citiraju 274 puta.

25 G. Thačija se citiraju 229 puta.

1 I izjave prethodne g. Veselija se citiraju 100 puta.

2 Dakle, pre nego što razmotrimo neke druge neformalne
3 izjave, uključujući na stotine citata i referenci, pozivanja
4 na druge razgovore, knjige objavljene i neobjavljene i
5 dokumente koji su pripremili, g. Taçi nije mogao sve to da
6 izvrgne probi. Dakle, na primer knjigu koju je napisao g.
7 Krasniqi, tekst iz te knjige je citiran 271 put u završnom
8 podnesku tužilaštva. Druge knjige posle rata ili dokumenti
9 koji su navodno nastali pod perom g. Krasniqija se citiraju
10 više od 100 puta, kao i neformalni razgovori sa g. Selimijem,
11 koji se spominju više od 80 puta.

12 Dakle, ovo je obrazac. Tužilaštvo je pokušalo da svoje
13 teze zasniva na dokumentima, manuskriptima, razgovorima,
14 člancima iz novina, koji su svi prihvaćeni bez posredstva
15 svedoka. Dakle, to je ustvari suđenje pomoću i na osnovu
16 dokaza iz druge ruke.

17 Opasnost u ovakvim slučajevima je da dokazi koje ste
18 čuli, iskazi od svedoka i koji jesu bili unakrsno ispitivani i
19 svedočili pod zakletvom o propagandi, poluistinama i
20 preuveličavanjima koje su učestvovali na pouzdanost materijala
21 i dokumenata, koji su stvoreni za vreme rata. Takođe, to utiče
22 i na ono što je rečeno kasnije.

23 Sokol Bashota je objasnio vama ovaj fenomen, kada su mu
24 pokazali dokumente koje je navodno napisao g. Selimi, g.
25 Krasniqi i drugi, na koje se sada tužilaštvo oslanja da bi

1 dokazivalo svoju tezu. G. Bashota je objasnio da od rata,
2 ljudi su preuveličavali svoje uloge i uloge onih drugih, iz
3 brojnih razloga, radi uveličanja, veličanja procesa koji se
4 odvijao tokom rata, zbog svog ega ili u političke svrhe.

5 Dakle, g. Kurtaj je rekao da su knjige koje je on sam
6 izdao, preterivanja i da su nepouzdana. Međutim, tužilaštvo se
7 još uvek oslanja 31 put na knjige Kurtaja, u svom završnom
8 podnesku.

9 Dakle, onda je još gore to da netestirani materijali
10 potiču od navodno ključnih pripadnika OVK ili učesnika u UZP-u
11 ili međunarodnih posmatrača, koje je tužilaštvo moglo da
12 pozove za potvrdu.

13 Želim ponovo da se vratim na odluku ovog panela, kojom se
14 prihvataju izjave optuženih F01917, pa stav 217 [kao što je
15 prevedeno], gde se kaže:

16 "...pravilo 140 predviđa da se osuđujuća presuda ne može
17 isključivo zasnivati na izjavi svedoka, koga odbrana nije
18 imala priliku unakrsno da ispita."

19 I onda vidite, da je panel dalje rekao, zato što optuženi
20 može da odluči da svedoči ili ne svedoči, "pa panel će
21 posvetiti posebnu pažnju postojanju potkrepljujućih dokaza,
22 koji su bili podvrgnuti unakrsnom ispitivanju."

23 Dakle, juče je sugerisano da nije potrebno unakrsno
24 ispitivati sve moguće dokaze, a to je u direktnoj suprotnosti
25 sa vašim sopstvenim odlukom o prihvatanju dokumenata

1 saoptuženih, izjava saoptuženih. Dakle, oni nisu posebno,
2 nezavisno potkrepljeni.

3 Sada prelazimo na slajd 228.

4 Jedan bitan primer je ono što se iznosi u stavu 1477
5 završnog podneska tužilaštva, gde se kaže ukratko ili na
6 početku perioda obuhvaćenog optužnicom, primarna odgovornost
7 za saopštenja za štampu je bila u rukama Thačija i Krasniqija,
8 u njihovom svojstvu kao načelnika direkcije za informacije i
9 portparola OVK.

10 Dakle, ja sam već takođe skrenuo pažnju na to da g. Thači
11 nije mogao da proveriti, preispita jedini dokaz tužilaštva, koji
12 ide u prilog njihovoj tvrdnji da je g. Thači snosio primarnu
13 odgovornost za saopštenja za štampu. Konkretno, dakle
14 tužilaštvo konkretno nije moglo da unakrsno ispituje, to jest
15 odbrana nije mogla da unakrsno ispituje g. Rexhepa Selimija i
16 ospori njegovu tvrdnju da je g. Thači bio uključen u pripremu
17 saopštenja 59.

18 Dakle,

19

20 [Od 15:08:41 do 15:20:40 nema prevoda na srpski jezik]

21

22 Panel dakle može da se osloni na neke delove svedokovog
23 iskaza, a na druge ne. Međutim, ta sudska praksa ne znači da
24 panel može da prihvati samo inkriminišuće dokaze, a da
25 prenebregne oslobađajuće.

1 Slajd 239.

2 Osim toga, tužilaštvo je retko predočavalo svoju tezu
3 svedocima, kako bi osporilo njihove oslobađajuće ishode. A, to
4 predstavlja kršenje osnovnog prava na pravično suđenje
5 optuženih. Pretresni panel ne može da prenebregne oslobađajuće
6 iskaze svedoka, koji nikada, koje tužilaštvo nikada nije
7 dovelo u pitanje tokom suđenja. To bi bilo suštinski
8 nepravično i prema samim svedocima. Reći da oslobađajući
9 iskazi nisu kredibilni, zbog toga što je tobože na Kosovu
10 vladala klima zastrašivanja svedoka ili zbog toga što su
11 lojalni optuženima, a da pri tom tužilaštvo zapravo nikada to
12 nije pokušalo da dokaže u sudnici putem unakrsnog ispitivanja.

13 Svi kredibilni iskazi svedoka tužilaštva koji stoje u
14 protivurečnosti sa drugim iskazima svedoka tužilaštva, moraju
15 da se smatraju kao elementi kojima se stvara razumna sumnja u
16 optužbe tužilaštva.

17 Da pređem sada na slajd 240.

18 Zanimljiv je pristup i to je dobar primer, pristup
19 tužilaštva iskazu Sokola Bashote. Tužilaštvo kaže sledeće,
20 "uopšte uzev," u slučajevima kada Bashkota [kao što je
21 prevedeno] daje oslobađajući iskaz u odnosu na optužene, to
22 treba odbiti, odnosno ne uzeti u obzir, svaki put kada takve
23 izjave stoje u sukobu sa pouzdanim suprotnim svedočenjima. To
24 je fusnota 596 [kao što je prevedeno].

25 Takav argument nije solidan. Ne može, kada se ocenjuje

1 verodostojnost, pozdanost i kredibilnost bilo kog svedoka, pa
2 i ovog svedoka, neophodno je brižljivo analizirati i odmeriti
3 dokaze, a ne odbaciti ih bez razmatranja.

4 Tužilaštvo poziva panel da odbaci oslobađajuće delove
5 iskaza, bez razmatranja, uključujući i objašnjenje koje je
6 svedok dao, u vezi sa ranijom izjavom pred MKSJ-om, a u vezi
7 sa opštom politikom glavnog štaba, da se za metu uzimalo,
8 uzimaju kolaboracionisti. On je izjavio da je njegova ranija,
9 bila čisto hipotetičke prirode. Tužilaštvo traži da se ta
10 njegova izja -- izjava odbije, ali ne obašnjava zbog čega.

11 Bashota je suvislo i konzistentno objašnjavao, u više
12 navrata, zbog čega je to svojevremeno rekao MKSJ-u. On je bio
13 shvatio da mu je postavljeno pitanje hipotetičke prirode, pa
14 je tako hipotetički i odgovorio.

15 To potkrepljuje i činjenica da istražitelji MKSJ-a nisu
16 pokušali da pribave nikakve pojedinosti o konkretnim
17 slučajevima kada je glavni štab izdavao naređenja, radi
18 ciljanog napada na kolaboracioniste. To pokazuje da su i sami
19 istražitelji tužilaštva MKSJ-a shvatili da Bashota govori
20 hipotetično. Ni jedan stručni istražitelj ne bi propustio da
21 pokuša da dođe do pojedinosti, da je na drugi način shvatio
22 njegove izjave.

23 Da se sada osvrnem na odmeravanje kazne, pošto mi je
24 preostalo jako malo vremena.

25 Mi pre svega želimo da kažemo da tužilaštvo nije dokazalo

1 optužbe koje stavlja na teret g. Thačiju. Prema tome, trega
2 [sic], njega treba osloboditi optužbi i pustiti na slobodu, da
3 se vrati svojoj porodici, da se vrati u svoju zemlju.

4 Tako da je nama vrlo nezgodno da sada iznosimo
5 argumentaciju u vezi sa odmeravanjem kazne, jer mi smo duboko
6 ubeđeni da oslobađajuća presuda može biti jedini pravični
7 ishod ovog suđenja. Ako sada iznosimo argumentaciju o
8 odmeravanju kazne, možemo da stvorimo pogrešan pristup, da se
9 slažemo da je uopšte moguće da se se g. Thačiju izrekne
10 osuđujuća presuda. Mislim da vi kao profesionalne sudije
11 shvatate u kakvom se nezahvalnom položaju nalazimo.

12 Uprkos tome, ipak ću nešto reći o odmeravanju kazne,
13 odnosno o kazni koju je tužilaštvo tražilo u ovom slučaju.
14 Tužilaštvo je tražilo kaznu od 45 godina zatvora, što u praksi
15 znači doživotnu kaznu zatvora. Tužilaštvo takođe tvrdi da nema
16 olakšavajućih okolnosti u ovom predmetu. To je potpuno
17 neverovatan argument, jer samo tužilaštvo zna da oni uopšte ne
18 bi postojali.

19 Izvinjavam se što sada brzam, prevodioci imaju muke da me
20 prate, ali to je zato što nemam više vremena.

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Ali, ponovite ovu
22 prethodnu rečenicu. Nije bila do kraja jasna.

23 G. MIŠETIĆ: [Prevod] U redu.

24 Dakle, taj argument je potpuno neverovatan. Tužilaštvo
25 zna da ni ono, ni Specijalizovana veća ne bi uopšte postojali

1 da nije bilo Hashima Thačija. To je očigledno relevantna
2 olakšavajuća okolnost. Ta činjenica da je g. Thači saradivao
3 sa tužilaštvom, da je dao, podneo ostavku na položaj
4 predsednika, da se dobrovoljno predao i da je došao u Hag,
5 kako bi se suočio sa sudom i kako bi na taj način očistio svoj
6 dobar glas. Tužilatvo tvrdi da je to potpuno nebitno. To je
7 jedan neozbiljan argument.

8 Dalje, kada traži kaznu zatvora 45 godina, tužilaštvo se
9 oslanja na predmete za koje kaže da se tiču sličnih krivičnih
10 dela i sličnih okolnosti. To su predmeti Stakić, Martić i
11 Taylor.

12 Molim da pređemo na slajd 245.

13 Međutim, nema nikakvog poređenja između ovog predmeta i
14 tih citiranih predmeta. Stakić je osuđen zbog istrebljenja i
15 prisilnog premeštanja, znači zbog istrebljenja 1.500 civila i
16 prisilnog premeštanja desetina hiljada drugih civila. On je
17 odigrao ključnu ulogu u koordinisanju kampanje progona i
18 učestvovao u napadima protiv ne Srba. Za razliku od g.
19 Thačija, on se nije dobrovoljno predao, a osuđen je na kaznu
20 zatvora od 40 godina.

21 Martić je osuđen po 16 tačaka optužnice, među kojima su
22 optužbe za ubistvo, progona, mučenje i druga nehumana dela. On
23 se tako ponašao tokom četiri godine i vršio ta krivična dela,
24 sa diskriminatornom namerom, sa ciljem da etnički očisti
25 teritoriju i za sve svoje radnje i činjenja i nečinjenja, nije

1 ispoljio nikakvo kajanje. Za razliku od g. Thačija, on je
2 bežao od ruke pravde tokom sedam godina. Izrečena mu je kazna
3 od 35 godina zatvora.

4 Charles Taylor, nekadašnji predsednik Liberije, osuđen je
5 za to što je podržao pobunjenike RUF-a u Sijeri Le -- Leone.
6 Tu podršku im je pružao tokom šest godina, koliko je trajao
7 brutalni oružani sukob, u kojem je nastradalo oko 50.000
8 žrtava, među kojima je bilo brojne dece i velik broj žrtava
9 silovanja i seksualnog ropstva. Za razliku od g. Thačija, on
10 se nije dobrovoljno predao, a otežavajuća okolnost kada mu je
11 odmeravana kazna, bila je ta što su žrtve dugo patile.
12 Izrečena mu je kazna od 50 godina zatvora.

13 Jednostavno se ne možete, ne mogu porediti radnje i
14 postupci tih optuženih, sa postupcima i radnjama g. Thačija.
15 G. Thači nije imao rukovodeću ulogu u sukobu. On se nalazio
16 van teritorije Kosova, tokom najvećeg dela perioda na koji se
17 odnosi optužnica i davao je sve od sebe da sukob okonča.
18 Tužilaštvo traži kaznu zatvora od 45 godina. To nije
19 utemeljeno niti u sudskoj praksi, niti u realnim okolnostima
20 ovog predmeta.

21 Molim da pređemo na slajd 246.

22 Završiću sledećim rečima. Na početku naše završne reči,
23 ja sam vam rekao da je ovo suđenje zapravo svojevrсни ispit za
24 tužilaštvo. Mi nemamo nikakvu sumnju da će uvaženi članovi
25 ovog sudskog panela analizirati sve dokaze u ovom predmetu

1 vrlo detaljno, kao i sve argumente koje su iznele strane u
2 postupku, ali vas molimo da se ne izgubite u previše detaljnim
3 analizama. Teza tužilaštva pati od mnogobrojnih rupa,
4 mnogobrojnih inherentnih nedoslednosti, prevelik je broj
5 nelogičnih argumenta, previše je pitanja bez odgovora, previše
6 međunarodnih svedoka koji su vam ponovili jedno te isto,
7 previše dokumenata koji ne postoje, kao što su ilegalna
8 naređenja g. Thačija ili dokaz da je on bio autor saopštenja
9 za štampu. A, to su sve teze tužilaštva koje su ostale
10 kompletno nedokazane. Ne postoji nikakva veza između svega što
11 je tužilaštvo navelo i između dokaza koji su predloženi na
12 suđenju.

13 Tokom tri godine suđenja, ostaje pretpostavka da je g.
14 Thači nevin. Vreme je da se on vrati kući. Mi od vas tražimo
15 da mu izreknete oslobađujuću presudu.

16 Hvala vam na strpljenju, časni sude. Završili smo.

17 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala vama.

18 Poći ćemo na pauzu od 15 minuta, pa ćemo vam dati priliku
19 da počnete izlaganje Veselijeve odbrane. Znam da danas nećete
20 završiti, ali eto da počnemo.

21 --- Prekid u 15:29 časova

22 --- Nastavak sa radom u 15:45 časova

23 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] G. Diskson,
24 izvolite. Imate reč.

25 G. DICKSON: [Prevod] Hvala, časni sude.

1 Teza tužilaštva protiv g. Kadrija Veselija, najtačnije se
2 može opisati kao nemoguća misija. U poslednjih pet godina od
3 kako je podignuta optužnica u ovom predmetu, a i duže, pošto
4 su Specijalizovana veća Kosova osnovana 2015. godine i tada su
5 počele prve istrage, tužilaštvo pokušava da ukaže na nešto što
6 ne postoji, to jest na dokaze o tome da je g. Kadri Veseli bio
7 upleten u bilo kakve kažnjive radnje.

8 Njegovo ime gotovo se nikada ne pominje u dokazima u ovom
9 predmetu, a pogotovo nema nikakvih naznaka da se upuštao u
10 bilo kakve kažnjive radnje. Nema sumnje, on je bio posvećeni
11 pripadnik OVK, koji je u vreme nužde, kao mladi diplomac, bez
12 ikakvog stručnog, bez ikakve stručne vojne obuke, stupio u
13 redove OVK, zajedno sa hiljadama drugih ljudi različitih
14 profesija, životnih doba i uverenja, sa željom da se bori za
15 slobodu Kosova i za budućnost u kojoj neće biti ni
16 autoritarnog režima, ni aparthejda, ni brutalnosti. On je to
17 učinio, boreći se za sebe i za svoju decu. To po sebi nije
18 zločin. Daleko od toga. Obavljao je svoju funkciju u redovim
19 OVK časno i hrabro i zakonito. I nema nikakvih dokaza, da je
20 Kadri Veseli ikada učestvovao u bilo kakvim radnjama krivične
21 prirode. Dokazi o g. Veseliju, odnosno činjenica da ih nema,
22 dovoljno govori već sama po sebi. Po našem mišljenju časni
23 sude, ukoliko se dokazi razmotre na stručan i podroban način,
24 postaje jasno da nema nikakvog traga o njegovom kažnjivom
25 postupanju.

1 U pokušajima da postigne nemoguće, tužilaštvo je bilo
2 uvereno da će nekako na kraju suđenja, sve ispasti kako treba.
3 Tužilaštvo se dakle godinama hvatalo za slamku, borilo sa
4 vetrenjačama. Ali, sad su došli do kraja vrlo dugog puta,
5 doterli su cara do duvara i stoje pred vama časni sude,
6 praznih ruku. Oni tek u svom završnom podnesku, prvi put
7 pokušavaju da iznesu svoju tezu, kao što to pokušavaju i u
8 završnoj reči ove nedelje.

9 Ovo je predmet koji je pokrenut protiv čoveka, iako je
10 tužilaštvu svakako moralo biti jasno od početka, da je njihova
11 teza vrlo manjkava i da su argumenti u pogledu toga da li mog
12 branjenika treba uopšte obuhvatiti predmetom ili ne, vrlo
13 traljavi od samog početka. Ali, kada je tužilaštvo jednom
14 rešilo da g. Veseli bude među optuženima, posle toga više
15 nikada nije zastalo da razmotri svoj stav. Iako svedok za
16 svedokom nije u svom iskazu imao da kaže ništa protiv g.
17 Veselija, pod pretpostavkom da su ga svedoci uopšte i
18 poznavali, tužilaštvo nikada nije bilo pokolebano u svom
19 stavu. Ali, u sebi su svakako morali da se zapitaju, kada odu
20 kući posle radnog vremena u sudnici, da li sve ide kako treba.
21 Sada, kada je tužilaštvo končano predočilo pred sudskim
22 panelom svoju tezu, na konkretan način, vidimo da i oni sami
23 pate od sumnji i vidimo da je njihova argumentacija puna
24 manjkavosti.

25 Pogledajte prvih nekoliko redova završnog podneska

1 tužilaštva, koje su ovde u sudnici tokom završne reči, u
2 bezbroj navrata ponavljali. U svojim javnim izjavama, kleli su
3 se da će kazniti svoje protivnike, u pravilnicima i propisima
4 tražili su nemilosrdni obračun sa protivnicima, izdavana su
5 naređenja kako bi se sprovela u delo politika u kojoj se
6 protivnici uzimaju na među [sic]. Gde su dokazi o tome da je
7 g. Veseli postupao na taj način. Ne postoje nikakvi dokazi da
8 se on upuštao u slične radnje.

9 Sasvim suprotno. Dokazi pokazuju da je on služio u OVK,
10 kako kosovski civili ne bi bili kažnjavani, kako njih ne bi
11 uzimali na metu, kako se sa njima ne bi postupalo bez milosti
12 i to je činio tako što je stupao u kontakte sa međunarodnom
13 zajednicom, na diplomatskom i obaveštajnom nivou, kako bi
14 predočio misiju OVK i spasio narod Kosova od uništenja i kako
15 bi obezbedio mir, odnosno mirovni sporazum, što je pre to
16 moguće. To je ono što pokazuju dokazi.

17 Nije sve počelo od napada koji su srpske snage izvršile
18 na porodicu Jashari, za razliku od onoga što je rekao g.
19 Tieger. Mada, g. Tieger nije uopšte mogao da smogne snage da
20 upotrebi izraz, da kaže otvoreno da je u pitanju napad srpskih
21 snaga, kao da tužilaštvo namerava da ponovo napiše istoriju iz
22 početka. Dakle, suprotno onome što je rekao Tieger, cela
23 situacija je započela znatno pre tog napada. G. Tieger to
24 odlično zna, jer je on bio tužilac na Međunarodnom krivičnom
25 sudu za bivšu Jugoslaviju. Sve je počelo, kada je Milošević

1 režim počeo ciljano da napada Albance, od kraja 1980-tih
2 godina i sve vreme tokom 1990-tih godina. To je činjeno kroz
3 organizovani sistem represije, aparthejda i etničkog čišćenja.
4 Reagujući na takvu politiku, koja jeste bila zločinačka po
5 svojoj prirodi, kosovski Albanci su započeli pokret otpora, u
6 cilju da obezbede golo preživljavanje. Ideja da su Albanci u
7 inostranstvu se upuštali u nekakve zavere kako da se vrate na
8 Kosovo, kako bi napadali svoje protivnike u sklopu nekakvog
9 specijalnog rata, ideja da su oni započeli rat kada su se
10 vratili na Kosovo u martu 1998. godine, nema nikakvog smisla.
11 Neko ko tako nešto može da kaže, mora biti izuzetno slep. To
12 je isto kao kada bi smo rekli da su Ukrajinci započeli rat u
13 svojoj zemlji, zato što su oni isplanirali i želeli da se bore
14 protiv invazije vlastite zemlje. Ko tako nešto može da izjavi.

15 Albanci, poput g. Veselija, jesu se prijavili kao
16 dobrovoljci, kako bi spasili svoju zemlju i svoj narod i imali
17 su puno pravo da svoj život takvom zadatku posvete. Oni bi svi
18 više voleli da žive normalnim, mirnim životom, da podižu svoju
19 decu, da žive isto kako mi živimo u demokratskim društvima.
20 Nisu oni želeli da se na njih gleda kao na građane drugog reda
21 i da žive u neprekidnom strahu -- u strahu. Ali nisu imali
22 drugog izbora. Morali su da pokažu, da se odupru Miloševićевой
23 tiraniji. I smatra se trenutkom koji se slavi u svetskoj
24 istoriji 1990-tih godina, kada su demokratije stale na stranu
25 humanosti i intervenisale, kako bi se sprečilo uništenje

1 Albanaca na Kosovu, budući da su, da u tome nisu uspeali na
2 tako odlučan način u Bosni i Ruandi.

3 Tužilaštvo može da kaže i da iznosi argumentaciju do
4 sudnjega dana i da kaže da postoji dovoljno dokaza koji se
5 stavljaju na teret g. Veseliju. Ali, to ne menja ono što vi
6 časni sude sada vidite, a to je da je situacija sledeća. Vrlo
7 su slabi dokazi protiv njega. Zapravo, ne postoje takvi dokazi
8 i nastojanja tužilaštva su jalova. I to je ono što je u biti
9 teze protiv Veselija. Vreme je da se kaže kakva je situacija.

10 I to podseća na Orvelsko razmišljanje, dvostruko
11 razmišljanje, a to je sposobnost da istovremeno u umu imate i
12 prihvatite dva potpuno suprotna, kontradiktorna stanovišta, a
13 da ipak verujete da su oba istinita. Potrebno je promeniti
14 svest da bi ste iskreno mogli da verujete u ono što je
15 neistina. Rat je mir, nevinost je krivica. Tužilaštvo ne može
16 da kaže da 2 i 2 čine 5. Koliko god da se istina poriče,
17 istina i dalje stoji.

18 Časni sude, razmotrimo njihov završni podnesak i završnu
19 reč u celini. A, onda ću ja ići korak po korak, od fusnote, do
20 fusnote i videćete da će to biti i te kako, jedan otrežnjujući
21 zadatak.

22 Ali, hteo bih da o ovome govorimo u celini, a onda ćemo
23 sutra ići korak po korak, u pojedinosti. Najpre, vidimo
24 nepostojanje dokaza o direktnom učešću g. Veselija, u bilo
25 kakvu krivičnu aktivnost.

1 Zatim, pod dva, činjenicu da tužilaštvo temelji svoju
2 tezu na indirektnim dokazima isključivo, što u potpunosti
3 odgovara tome da je on nevin.

4 Zatim, fundamentalni imperativ zadovoljenja pravde za
5 žrtve u ovom predmetu, a da se istovremeno ne ugrozi vladavina
6 prava.

7 I pod četiri, neverovatna neraci -- neracionalnost,
8 nerazumevanje krivičnog gonjenja, kojem smo svedoci, što
9 pokazuje da nema dokaza protiv g. Veselija. A, da ne govorim
10 da ti dokazi ni malo ne zadovoljavaju standard van razumne
11 sumnje.

12 Dakle, to su četiri teme, a onda ću sutra govoriti o
13 nekim konkretnim netačnim pojedinostima, koje tužilaštvo
14 iznosi u svojoj argumentaciji. Ići ćemo pasus po pasus.
15 Navešću neke ključne primere i ukazati na pogreške u njihovim
16 izvorima i zaključcima. Navešću svega nekoliko primera, jer
17 ako bih ulazio u sve pojedinosti, bile bi nam potrebne
18 nedelje.

19 I kao što ste rekli, ja ću odgovoriti na argumentaciju
20 tužilaštva koja je izneta u završnom podnesku i u onome što su
21 rekli u ponedeljak i utorak. Neću ponavljati šta smo mi naveli
22 u našoj, u našem završnom podnesku i računam da ćete se vi
23 osloniti na naš završni podnesak u celini.

24 Najpre, nema nikakvih direktnih dokaza o tome da je g.
25 Veseli direktno učestvovao u bilo kakvim krivičnim delima za

1 koja se tereti. Direktni, direktne optužbe se sve temelje
2 isključivo na iskazima iz druge ruke, ako ne o iskazima iz
3 druge ruke, o iskazima iz druge ruke. Tužilaštvo nije moglo da
4 pronađe ni jednog jedinog svedoka, nakon toliko godina, koji
5 bi došao na sud i rekao da je g. Veseli izvršio bilo koje
6 krivično delo. To je zaista iznenađujuće.

7 Tužilaštvo kaže: Nemojte da brinete, sve je to
8 potkrepljeno. Ali, kao što ćete videti, to je izmišljotina. To
9 je nešto što oni kažu, jer moraju da kažu nakon toliko
10 vremena, ali to nije tačno.

11 Iako se g. Veseli pominje nekih 260 puta u završnom
12 podnesku tužilaštva, ako pogledate te neke optužbe koje nisu
13 potkrepljene, ni u jednim se ne kaže da je on izvršio bilo
14 šta krivično, niti protivzakonito. To su sve bile vojno
15 legitimne stvari.

16 I ovo je takođe jedna neverovatna -- ovo je takođe
17 neverovatan statistički podatak, a to je tim pre neverovatno,
18 s obzirom da je više suđenja vođeno pred međunarodnim
19 sudovima, još od 1993, pred MKSJ-om, pa zatim pred UNMIK-om i
20 sud -- sudom EULEX-a i to upravo o istim krivičnim delima za
21 koja se g. Veseli tereti u ovom predmetu. Ni u jednom od tih
22 predmeta se nije navelo, da je on učestvovao u bilo kom od tih
23 krivičnih dela. I govorimo o nekih gotovo 1.000 svedoka, možda
24 čak i više, zapravo sa još većim brojem ljudi je obavljen
25 informativni razgovor, u ta dva povezana predmeta. Konkretno

1 dva predmeta vođena pred ovim sudom, devet pred sudom UNMIK-a
2 i sudom EULEX-a i pet pred MKSJ-om. To je otprilike 1.260 dana
3 suđenja u sklopu svih tih predmeta, nigde ništa nije izneto
4 protiv njega.

5 U svim tim istragama i krivičnim postupcima, su mogli da
6 pronadu, da ima nekih dokaza protiv g. Veselija, da su, da ih
7 je bilo. Jer, govorimo o periodu koji je još iz vremena
8 osnivanja MKSJ-a 1993, pa ipak ništa do pokretanja ovog
9 predmeta nije rečeno o tome da je on izvršio neko krivično
10 delo.

11 Svedok za svedokom je izjavio da tokom rata nisu znali ko
12 je g. Veseli, niti su bili u kontaktu sa njim. Ili su jedva
13 imali neke kontakte sa njim. Govorili su da on nije bio
14 prisutan, odnosno da je bio u inostranstvu i zbog toga je
15 kritikovan. Nakon rata, kada je postao poznatiji i politički
16 prisutniji, svega nekoliko ljudi iznenada se pojavljuje i baca
17 ljagu na njegovo ime. Ali, ništa nisu rekli o tome šta je on
18 radio tokom rata, već samo kasnije u tom političkom okruženju,
19 kakvo je bilo nakon rata. I onda iznose neke neutemeljene
20 optužbe. Ali, niko od njih nije ovde došao da svedoči pred
21 sudom, kako bi taj iskaz mogao da se ospori. Mi imamo čiste
22 iskaze iz druge ruke, bez ikakve potpore. I sve to ništa ne
23 predstavlja. Bukvalno, forenzički gledano i sa pravnog
24 stanovišta, takva je situacija, takvo je stanje stvari.

25 Tih nekoliko nepotkrepljenih iskaza iz druge ruke, o tome

1 da je g. Veseli navodno direktno učestvovao u krivičnim delima
2 su bukvalno iskazi iz druge ruke. I g. Veseli nije mogao da
3 suoči onoga koji to iznosi i unakrsno ga ispita, a to je
4 fundamentalno pravo i pred ovim sudom i evropskim i
5 međunarodnim pravom. Dakle, nema nikakvog potkre --
6 potkrepljivanja.

7 Mi ovde govorimo o ograničnom broju optužbi o direktnom
8 učešću, svega dva. Jedno se odnosi dva lica koja su odvedena u
9 Drenovcu i jedna optužba se tiče jednog zatvorenika iz Klečke.
10 I onda imamo još nekoliko nepovezanih stvari, o kojima ću
11 kasnije govoriti. Ali, ove dve optužbe su optužbe na koje su
12 se u tužilaštvu usredsredili.

13 Po prvi put, tokom celog ovog postupka, čuli smo g.
14 Hallinga koji je juče rekao: Nemojte da brinete časni sude.
15 Pravilo 140(4)(a) se ne može ovde primeniti, ali još uvek
16 možete osuditi na temelju iskaza iz druge ruke, koji nije
17 unakrsno ispitan, u pogledu toga da je g. Veseli upleten u ta
18 dva događaja, zato što to pravilo se odnosi isključivo na
19 izjave svedoka, onako kako ih je ovaj panel definisao.

20 Dakle, po rečima g. Hallinga, "izjava" u pravilniku,
21 znači "izjava svedoka," onako kako ju je definisao panel. Po
22 našem mišljenju, to je ponovno tumačenje fundamentalnog prava
23 iz Strasbura i potpuno kršenje pravila ovog suda. To je
24 potpuno pogrešno, da se tužilaštvo sada poziva na takav
25 argument. Tužilaštvo je saterano u ćošak i u tužilaštvu to

1 znaju i ovako se sada bore. Ali, to naravno nije opravdanje.
2 Pravilo 140(4) (a) nedvosmisleno se odnosi na oba ova
3 slučaja o kojima ja govorim, o navodnom direktnom učešću g.
4 Veselija. Dokazi o njegovom učešću, navodnom učešću u
5 odvođenju dva lica, se temelje na izjavama lica, jednog lica
6 koje nije svedočilo na ovom suđenju i na iskazu jednog i koje
7 nije unakrsno ispitano. Iako je taj čovek mogao da bude pozvan
8 da svedoči. Tužilaštvo je obavilo sa njim informativni
9 razgovor. Njegove izjave su usvojene posredstvom drugih
10 svedoka, koji su ovde došli i preneli iskaz iz druge ruke, šta
11 je on njima rekao. Važno je reći, da iskaz iz druge ruke nije
12 u obliku izjave svedoka, onako kako je definiše ovaj sud. Ono
13 što je važno, je da njegov iskaz nije podvrgnut unakrsnom
14 ispitivanju. Kao što je apelacion, kao što je panel
15 apelacionog veća u predmetu Shala zaključio, pravila potiču iz
16 člana 6 konvencije iz Strasbura, kojom se garantuje pravo
17 optuženog da ispita i suoči svedoke, koji se izvode protiv
18 njega. Apelacion panel je jasno rekao, da se to pravilo
19 primenjuje na sve iskaze, sva svedočenja koja, svedoka koji
20 nisu unakrsno ispitivani, bez obzira da li se radi o direktnom
21 učešću ili o činjenicama koje predstavljaju oblike vidova
22 odgovornosti, obeležja vidova odgovornosti ili bilo koje druge
23 činjenice koje su neophodne za donošenje osude. Dakle, to se
24 tiče i UZP-a i odgovornosti nadređenog i svih činjenica na
25 koje se poziva, da bi se izrekla osuđujuća presuda. To je u

1 stavu 478.

2 Apelaciono veće se poziva na svedočenja svedoka koji nisu
3 unakrsno ispitivani i to u velikom broju slučajeva, kada
4 potvrđuje primenljivost pravila 140(4)(a), jasno stavlja do
5 znanja, da ono što se čuva tim pravilom je da se ne može
6 isključivo oslanjati ili u odlučujućoj meri oslanjati na takav
7 iskaz. Pogledajte stav 480, gde se kaže kako se primenjuje to
8 pravilo i kako se mora oceniti. Apelacioni panel kaže:

9 "...centralno pitanje je da li osuda počiva u odlučujućoj
10 meri na svedočenju koje nije osporeno i u meri u kojoj je
11 optuženi mogao da ispita dokaze na koje se poziva kao potporu,
12 uključujući dokaze o potkrepljujućem obrascu..."

13 I o tome govorimo u našem podnesku, ali to je toliko
14 važno za ono što je tužilaštvo reklo:

15 "Kada jedan dokaz, koji nije osporavan, se koristi kako
16 bi potkrepio drugi dokaz, odnosno svedočenje koje nije
17 unakrsno -- bilo predmet unakrsnog ispitivanja, onda panel
18 mora da bude obazriv, kako bi se postarao da njegovi zaključci
19 koji su neophodni za osudu se ne zasnivaju u isključivoj ili
20 odlučujućoj meri na takvim svedočenjima, koja nisu bila
21 predmet unakrsnog ispitivanja."

22 Dakle, apelacioni panel jasno zabranjuje da se uradi ono
23 što tužilaštvo traži od vas da učinite, a to je da osudite na
24 osnovu svedočenja koja nisu potkrepljena i koja nisu bila
25 predmet unakrsnog ispitivanja.

1 Apelacioni panel je, se bavio pitanjem prihvatljivosti
2 svedočenja svedoka 4747. I ovo je važno. Kaže se, da
3 potkrepljivanje znači, potvrditi, da je to "potvrda ili
4 podrška dodatnim dokazima ili izvorima" i "potkrepiti" se može
5 definisati kao "ojačati ili potvrditi", "kako bi nešto bilo
6 izvesnije." Kako bi se smatralo potkrepljujućim, različiti
7 iskazi ili svedočenja, ne moraju biti "identični," kaže
8 apelacioni panel, "u svim aspektima ili da opisuju iste
9 činjenice na isti način," ali ono što je od krucijalne
10 važnosti je da "ti dokazi, odnosno svedočenja, moraju
11 potvrđivati, premda na različiti način, istu činjenicu koja
12 se iznosi." Dakle, potkrepljujući navodi moraju potvrđivati
13 takav, takvu optužbu. I to je u stavu 36 odluke apelacionog
14 panela.

15 A, to je fundamentalni pravni princip, koji je ignorisao
16 i zanemario g. Halling juče. On se jednostavno usput pozvao na
17 stavove 329 i 330, drugostepene presude u predmetu Shala, kako
18 bi podržao neosporavanu tvrdnju da iskaz iz druge ruke je
19 takav da se njega može ponekad pozvati. To niko ne osporava.
20 Ali, nije -- nije se pozvao na pasus 333, gde apelacioni panel
21 jasno kaže da je uslov za potkrepljivanje je priznati da je
22 svedok koji je živ, mogao da dođe da u sudnici potkrepi iskaz
23 iz druge ruke, kojim se prepoznaje optuženi iz predmeta.
24 Dakle, apelacioni panel je rekao: Da, ako se taj uslov ispuni,
25 onda je to u redu.

1 Pored toga, g. Halling se pozvao na presudu u predmetu
2 Karadžić i rekao da to podržava njegovu argumentaciju, a nije
3 istakao konačni pasus, odnosno rečenicu u pasusu na koji se
4 poziva, to je pasus 452. A, poslednja rečenica jasno kaže da,
5 svedočenje koje nije predmet unakrsnog ispitivanja, iziskuje
6 da postoji dovoljna potkrepa, kako bi se na takvo svedočenje
7 oslonilo, kao potvrdu za osudu. To je pasus 452, presude u
8 predmetu Karadžić. Dakle, ovde govorimo o svedočenju koje nije
9 predmet unakrsnog ispitivanja, a ne o izjavi svedoka.

10 Dakle: Da li je g. Halling zaista vama kaže da takvo
11 svedočenje, koje nije predmet unakrsnog ispitivanja, lica koje
12 nije došlo pred sud, može da bude isključiv osnov za osudu,
13 zato što nije zabeleženo u vidu izjave svedoka, koja, onako
14 kako se ona definiše pred ovim sudom?

15 On je izneo taj argument, ali ga nije primenio na ova dva
16 slučaja. On to nije eksplicitno rekao, kada je govorio o ova
17 dva lica koja su odvedena. I mislim da shvatite u čemu je spor
18 između strana. Da li on kaže, u pogledu te tvrdnje, da vi
19 možete da se oslonite na dokaze koji nisu predmet unakrsnog
20 ispitivanja, zato što nisu u obliku formalne izjave svedoka i
21 da se na tom temelju isključivo osudi.

22 Pa, možda može to da razjasni. Neću da odem toliko
23 daleko, ali ako će ostati pri tom argumentu, a ja sam pokazao
24 zašto je to pogrešno, po zakonima iz Straburga [kao što je
25 prevedeno] i ovog suda.

1 Ako tužilaštvo se onda vrati i kaže, ne, mi ustvari
2 kažemo da je neosporeni dokaz potkrepljen, onda smo u potpuno
3 drugoj vrsti argumenta, a onda odgovor na to je da to nije
4 potkrepljeno u skladu sa principima.

5 Dakle, želimo da čujemo šta hoće da kaže tužilaštvo, jer
6 ako je to jednostavno kažu da se radi o definicijama izjave
7 svedoka, već se radi o potkrepljenju, onda u tom smislu ima
8 nekoliko principa koje sam već spomenuo, koje tužilaštvo mora
9 da uzme u obzir. I ako prvi jeste, onda mogu da kažu da dokazi
10 iz druge ruke mogu da budu deo osnove za osuđujuću presudu,
11 ali moraju biti ispravno potkrepljeni, a ne može se onda
12 računati na još neosporenih dokaza koji su takođe dokazi iz
13 druge ruke.

14 Dakle, dokazi se moraju baviti konkretnim činjenicama
15 učešća, koja se terete u optužnici. Ne opšte činjenice, već
16 konkretne činjenice. Dakle, više dokaza o zločinu u osnovi
17 obično ne predstavljaju potkrepljenje navoda.

18 Dakle, ako se ti principi pri -- primene na dva, dve
19 stvari, onda možemo da kažemo da bi se o toj dvojici koji su
20 odvedeni, tužilaštvo oslanja na još neosporenih dokaza iz
21 druge ra -- [sic], ruke. Juče, u ponedeljak je g. Pace rekao
22 da su, da je to potkrepljeno od nekoliko svedoka, koji su čuli
23 to. A, to potpuno ignoriše činjenicu da je po zakonu potrebno
24 da se zna ko je dao inkriminišuću izjavu, a ne osobe koje se
25 oslanjaju na to što su čuli iz druge ruke. Dakle, nije bitno

1 da odbrana može da unakrsno ispita osobu koja je prenela sudu
2 ono što su čuli. Takvi dokazi moraju da se potkrepe. Isto
3 tako, izjave saoptuženih koji nisu podložni unakrsnom
4 ispitivanju, ne mogu služiti da se potkrepi nesporn --
5 neosporeni dokaz, jer je i on sam dokaz koji nije prošao
6 unakrsno ispitivanje.

7 Sad govorimo o drugom slučaju, kada govorimo o jednom
8 zatvorenom iz Klečke. To je takođe nešto što je zasnovano na
9 dokazima iz druge ruke. I u pondeljak g. Pace nije čak ni
10 pokušao to da potkrepi. U utorak, g. Halling je tu nešto
11 pokušao da uradi, rekavši da je g. Veseli bio negde u tom
12 području, negde u okvirnom tom periodu, ali ništa nije rekao
13 konkretno, što čak i ako se dokaže, a očigledno to nije
14 slučaj, ne potkrepljuje iskaz iz druge ruke W4839, da je
15 Veseli bio tamo, na tom konkretnom mestu i izvršio dela koja
16 se smatraju tim zločinom. Isto važi i -- to je jedan od
17 zakonskih uslova.

18 Tužilaštvo se oslanja na druge dokaze da je počinjen
19 zločin, ali to ponovo ne potvrđuje učešće g. Veselija u tom
20 krivičnom delu. I onda to pokreće sledeće pitanje. Dakle,
21 njegovo učešće je na osnovu onoga što je rekao jedan svedok,
22 ali nema drugih dokaza da bi to potkrepili, da bi potkrepili
23 to što je rekao taj svedok.

24 G. Halling nije ni pokušao da iskoristi argument samo
25 izjave za ovaj navod, pošto je verovatno shvatio da je iskaz

1 W4839, u obliku izjave svedoka, onako kako je to ovde
2 definisano. Dakle, on vrlo zgodno se onda koristi druge
3 argumente i kaže da se navodi ne temelje isključivo na
4 nespornim dokazima 4839, ali ustvari o kojim se drugim
5 dokazima tu radi. Koji to dokazi govore o učešću g. Veselija?
6 Tužilaštvo to ne kaže.

7 Ima nešto više dokaza o krivičnom delu u osnovu, ali nema
8 govora o Veselijevom učešću. Nije bitno da li ja mogu unakrsno
9 da ispitujem svedoke o zločinu koji ne kažu ništa o učešću g.
10 Veselija, ustvari kažu potpuno suprotno, da on nije
11 učestvovao. Jedini dokazi o učešću g. Veselija, potiču od
12 KV4839, a ja njega ne mogu da unakrsno ispitam i ono što on
13 tvrdi o učešću g. Veselija, nije potkrepljeno. Dakle, to je
14 kristalno jasno, da ne može doći do osuđujuće presude. Dakle,
15 to je suština zakona iz Strazbura, koji su obuhvaćeni
16 pravilima ovog suda.

17 I na kraju, g. Halling je na kraju svog izlaganja ubacio
18 da je odbrana imala priliku da unakrsno ispita o obrascu
19 zatočenja u Klečki. Tužilaštvo je govorilo o nekim stvarima iz
20 žalbenog panela u predmetu Shale, u vezi "obrasca dokaza."
21 Ali, oni ustvari tu pravnu tačku o obrascima, navode negde u
22 paragra -- u stavovima 1405 i 1409, ali nikada o tome detaljno
23 ne govore. O tome su samo dali neke naznake juče.

24 Dakle, koji je obrazac, na koji, o kome oni ovde govore?
25 U sudskoj praksi žalbenog panela, široki obrasci pritvaranja,

1 ne mogu da se koriste da bi se potkrepilo direktno učešće
2 optuženih u konkretnom delu koje se navodi u optužnici. Mora
3 da bude obrazac ili dokazi o sličnim činjenicama, koje su
4 relevantne u odnosu na učešće optuženog. Dakle, dokazi o
5 sličnom obrascu ponašanja od strane Veselija lično, a toga
6 nema.

7 I dakle, nema nikakvog govora o tome da Mitrović nije bio
8 zatvoren. Pitanje je, da li je u tome učestvovao g. Veseli i
9 kritična tačka je da ovo uopšte nije potkrepljeno.

10 Što se tiče ove dvojice, postoji jako puno drugih razloga
11 zašto tužilaštvo nije dokazalo teze u vezi njih dvojice.
12 Različiti iskazi iz druge ruke, sami po sebi su nejasni, sa
13 nedoslednostima. Tu ima svega i svačega. Ali, mi smatramo da
14 čak nije ni potrebno dalje baviti se time. I tužilaštvo
15 ustvari, nema ni priliku da se bavi svim i svačim, koje su oni
16 ubacili tu, jer ustvari ništa od toga ne potkrepljuje dokaze
17 koji nisu unakrsno ispitivani. Dakle, još uvek su to samo
18 dokazi koji nisu bili podložni unakrsnom ispitivanju i ne
19 pokazuju direktno učešće. Čak i ako sam bio u prilici da
20 unakrsno ispitujem, a što jesam u nekim slučajevima, opet se
21 to ne bavi suštinom stvari.

22 I zbog toga sam ja na samom početku proveo neko vreme na
23 tome, jer ustvari čitava, čitavo pitanje isključivog ili
24 odlučujućeg pravila, je toliko bitno da pokazuje da tužilaštvo
25 nije uspelo da dokaže svoje teze, u ovim ključnim ograničenim

1 sferama direktnog učešća. Ali, to onda je nešto što prožima
2 njihov čitav podnesak i odnosi se i na UZP i na odgovornost
3 nadređenog. To je tako ključno pitanje za sud, kada je u
4 pitanju vladavina prava. Dakle, toliko ima naglaska na tome i
5 to je prizma kroz koju panel treba da posmatra čitav ovaj
6 predmet. Da li treba gledati na optužbe protiv mog klijenta
7 kroz svetlo direktnog neučešća? Ako to otpada, a mi kažemo da
8 otpada, onda moramo da vidimo šta je prestalo po pitanju UZP-
9 a.

10 Dakle, potrebno je pratiti te nemušte pokušaje tužilaštva
11 da se neke stvari potkrepe. Tužilaštvo zna, da u skladu sa
12 zakonom oni moraju to da urade. Ali, što se tiče ključnih
13 aspekata teza protiv mog klijenta, ne postoji način da oni to
14 urade. Dakle, videćete među tim silnim fusnotama, na hiljade
15 njih, da se pokušava nešto nategnuti. I svaka ta fusnota treba
16 da se proveriti i oce -- oceni na osnovu važećeg zakona, a ne
17 onog zakona kako ga tumači SPO.

18 Dakle, časni sude, primetićete da u svojim usmenim
19 obraćanjem, tužilaštvo ustvari svoju tezu o g. Veseliju svodi
20 na ograničen broj ključnih navoda, koje neprestano ponavlja. I
21 radi se o krivici na temelju povezanosti, zato što je g.
22 Veseli bio u OVK, bio je u glavnom štabu i onda se tu radi o
23 sledećem. Dva navoda o učešću na osnovu dokaza iz druge ruke,
24 o kome sam govorio i na to je nemoguće osloniti se, da je to
25 bilo u području Rahovca [kao što je prevedeno] u julu,

1 Orahovca, u julu 1998, posle napada, a nema dokazanih detalja,
2 niti saznanja o stvarnim krivičnim delima. I na sličan način,
3 to da je viđen u rudniku, u junu 1998. Dokazi pokazuju da je
4 to bilo barem pet dana pre izveštaja o otmicama, koje se ne
5 terete u ovom predmetu. Dakle, jedan dokument koji spominje
6 šefa Lulija, od avgusta 1999. godine, to je P709. Mi smatramo
7 da taj dokument nije proveren i nije dokazano da su, da je
8 sadržaj dokumenta istinit, nije potkrepljen i ništa ne
9 dokazuje. Čak i kad ga je g. Tieger spomenuo, on nije rekao
10 zašto je taj dokument toliko bitan. Pokazao ga je, spomenuo i
11 ja sam čekao da vidim šta dalje, šta ovaj dokument treba da
12 pokaže. I onda, podređenost ili potčinjenost g. Sabita Gecija
13 kome je moj klijent bio starešina je ustvari puko naklapanje,
14 koje se ne može shvatiti ozbiljno. To nije pitanje
15 lingvistike, kao što je tvrdilo tužilaštvo u ponedeljak. To je
16 pitanje, da ne postoje dokazi van razumne sumnje, da je on bio
17 obaveštajac ili na bilo koji način pod komandom g. Veselija.
18 Ima tu još nekoliko nebitnih stvari, na koje ću se ja kasnije
19 vratiti. Ali, u suštini nemaju ništa drugo. Ja ću i sutra o
20 tome govoriti.

21 To je bila moja prva teza o direktnom učešću. A, sada
22 prelazim na drugu, a to je da tužilaštvo suočeno sa tim
23 mrvicama protiv g. Veselija, je onda moralo da se osloni na
24 indicije, a po zakonu je potrebno biti posebno obazriv, kada
25 se one razmatraju. Radi se o vrlo tankoj tezi.

1 Mi smo na samom rubu značenja izraza "dokazi." Dokazi u
2 kojima se spominje ime g. Veselija ili su na neki način
3 povezani sa njim, ne pokazuju nikakvo krivično ponašanje, a
4 nipošto učešće u nekakvom grandioznom krivičnom planu ili UZP-
5 u, niti saznanje o zločinima, u vezi kojh bi mogao da uradi
6 bilo šta.

7 Pokazuje da on radi tipične zakonite vojne poslove, a ako
8 tužilaštvo smatra da je to krivično, onda većina OVK treba da
9 bude osuđena, kao što bi to bio slučaj i sa većinom oružanih
10 snaga i gerila, za -- za bilo koje kri [sic], zločine
11 počinjene tokom njihovih sukoba, a to jednostavno nije u
12 pravu. Ako unošenje sedam ili 12 RPG na Kosovo 1997 je
13 indikativno da se radi o krivičnom planu da se targetiraju
14 protivnici, a to nisu srpske snage koje se bore protiv
15 Albanaca na Kosovu, onda je to jako širok pristup od strane
16 tužilaštva. A, dakle kada smo govorili o tome, mogu da kažem
17 da se to temelji samo na dva nepotvrđena intervjua u medijima,
18 od istih saoptuženih, a to ne može da se ospori. Oni nisu
19 svedočili odakle je to došlo. Dakle, to je ilustracija koliko
20 su široko pristupili ovome iz tužilaštva. Dakle, šta je sa
21 onima koji su doveli drugo to oružje?

22 Glavni tužilac je juče zaključio, da je privilegija bila
23 da se sretne sa toliko ljudi koji su proživeli događaje o
24 kojima se govori tokom dokaza. Uključuje i optužene koji su se
25 "borili za svoju zemlju."

1 Dakle, kako ona onda može da im zameri to što su
2 nabavljali oružje, kako bi vodili tu bitku. Dakle, ovo su
3 dokazi koje tužilaštvo iznosi protiv mog klijenta, da bi
4 tvrdilo da je on deo UZP-a, a istovremeno se priznaje hrabri
5 doprinos g. Veselija u borbi za slobodu. Dakle, to je u
6 suštini ono što nije uredu sa tezom protiv mog klijenta, u
7 odnosu na UZP.

8 Kada je glavni tužilac govorio u ponedeljak, insistirala
9 je da se ne traži osuđujuća presuda isključivo zbog toga što
10 je neko bio član glavnog štaba ili pripadnik OVK.

11 Onda je gđa Lawson rekla:

12 "Ako više istovremenih javnih saopštenja glavnog štaba...
13 se prihvate za ono što očigledno jesu, onda su to direktni
14 dokazi zajedničkog kažnjivog cilja."

15 Dakle, ove dve izjave nikako ne mogu da idu -- jedna sa
16 drugom. Sa jedne strane, tužilaštvo govori da puko članstvo u
17 glavnom štabu ili u OVK nije dovoljno da se dokaže učešće u
18 krivičnim delima. A, sa druge strane, oni kažu da izjave u ime
19 glavnog štaba jesu direktni dokazi krivičnog učešća.

20 Izjave na koje se tužilaštvo oslanja, kao da su u pitanju
21 direktni dokazi, a to su izjave iz glavnog štaba, tužilaštvo
22 se na te izjave osnjala [sic], oslanja kako bi dokazalo
23 krivicu svih članova glavnog štaba. To je ustvari dokazivanje
24 krivice putem puke činjenice da neko zauzima određeni položaj,
25 odnosno obavlja određenu funkciju. To dakle nije individualna

1 lična krivica i odgovornost, uprkos tome što tužilac kaže da
2 neće krivično goniti optužene na osnovu takvog merila. Da nisu
3 svi iz glavnog štaba bili učesnici u UZP-u, ali tužilaštvo
4 istovremeno ne objašnjava zašto se izjave glavnog štaba mogu
5 pripisati nekim članovima tog štaba, a drugima ne.

6 Umesto toga, tužilaštvo dakle tvrdi da je UZP imao za
7 opšti cilj da se "prigrabi vlast i ostvari kontrola" na Kosovu
8 i to putem nasilne, nasilnog progona protivnica, protivnika
9 "rukovodećoj ulozi OVK i privremene vlade Kosova." Govori se
10 dakle o rukovodstvu. Dakle, pripisuje se kolektivna krivica, a
11 ne razjašnjava se ko je kriv, ko nije kriv, ko se za šta
12 tereti i zbog čega.

13 Tužilaštvo tvrdi da su OVK sa svojom unutrašnjom
14 organizacijom, sa svojim glavnim štabom, sa svojim zonama,
15 direkcijama, propisima koje je OVK donosila i izjavama koje
16 je, koje je OVK davala, oni kažu da je sve to bilo instrument
17 za sprovođenje kontrole na Kosovu i na -- za uklanjanje
18 protivnika. Po rečima tužilaštva, to je sve bilo prisutno na
19 nivou čitave OVK i na svakom nivou OVK. To u suštini znači, da
20 sa tačke gledišta tužilaštva je OVK bio, predstavljala jedan
21 organ, a da je čitav glavni štab i čitavo rukovodstvo OVK
22 postupalo na kažnjiv način, u pokušajima da razgradi
23 unutrašnju strukturu OVK, kako bi se oduprlo srpskim snagama.

24 Dakle, tužilaštvo sa jedne strane kaže: Vi ste se borili
25 za svoju zemlju i ne brinite, ja neću pokušavati da vas,

1 nećemo pokušavati da vas osudimo na osnovu toga što ste bili
2 član glavnog štaba ili pripadnik OVK. Ali onda tužilaštvo radi
3 upravo to, kada je u pitanju g. Veseli, jer svaku radnju koju
4 je on preduzima u redovima OVK, tužilaštvo, boreći se za
5 svoju zemlju, tužilaštvo predstavlja kao da je to bio njegov
6 doprinos UZP-u.

7 Tužilaštvo neće otvoreno da kaže ništa pogrešno u vezi sa
8 samom vojskom, u vezi sa izuzetno organizovanom vojskom, koja
9 *de facto* u to vreme jeste vršila dominaciju i kontrolisala na
10 Kosovu i sprovodila nasilje ogromnih razgo [sic] -- razmera.
11 Mislím, kada to kažem, na srpske snage. Tužilaštvo mora da
12 prizna da se OVK borila za nezavisnost od Srbije, ali onda
13 kažu, da je njima bio cilj da nasilno uklone sve svoje
14 protivnike i da su to radili, kako bi postigli svoj cilj
15 nezavisnosti Kosova. Gđa Lawson je rekla u ponedeljak:
16 "Logično proističe, da je nezavisnost bila preduslov za to, da
17 učesnici u UZP-u ostvare kontrolu nad Kosovom. Prema tome,
18 tužilaštvo čum [sic] -- tumači celokupnu borbu za nezavisnost,
19 kao pokušaj da se optuženi kurtališu [sic] -- [nejasno]
20 protivnika, a ostavlja po strani one, protiv kojih su se
21 borili kako bi izvojevali nezavisnost. Tužilaštvo koristi
22 jezičke formulacija kao što su 'opresija,' kao što su
23 'prigrabiti vlast,' kao što su 'uzurpirati kontrolu,' kao što
24 su 'nametnuti dominaciju,' sve te formulacije tužilaštvo
25 koristi kako bi optužili rukovodstvo OVK, a to je u stvari

1 izopačeno preokretanje teza, jer na taj način se u stvari
2 Miloševićev režim ponašao, kako bi uništio autonomiju Kosova i
3 uspostavio kontrolu nad tom teritorijom po svaku cenu. Dakle,
4 tužilaštvo pokušava da pripiše namere pripadnicima OVK koji su
5 se borili za slobodu i pokuša -- pokušavali da izgrade
6 upoprišta u različitim engklavama na Kosovu od marta 1998.
7 Nadalje, kao da je sve to rađeno u cilju, da učesnici u UZP-u
8 maltretiraju vlastiti narod. To je potpuno neprihvatljiva
9 teza.

10 Ideja da se g. Veseli vratio na Kosovo, kako bi pomogao
11 da se ojača OVK, ne zato da bi se borio protiv srpskih snaga,
12 već da bi ostvario neki zločinački plan, nema nikakvog smisla,
13 i takvu tezu dokazi uopšte ne potkrepljuju, tako da sve teze
14 tužilaštva nemaju nikakve logike. Zašto bi se na hiljate
15 običnih ljudi udružili 1998, kako bi pokušali da izgrade OVK,
16 da li samo zato da bi ostvarili zločinački cilj, to nije
17 logično i tako nije ni bilo u stvarnosti. Dokazi i iskazi koje
18 smo saslušali, pokazuju da se OVK jedva -- da je OVK jedva
19 izlazila na kraj, boreći se sa srpskim snagama svakodnevno.
20 Stav je i Ujedinjenih nacija i NATO pakta, da se OVK hrabro
21 borila u vrlo teškim okolnostima kako bi odbranila Kosovo.
22 Drugi međunarodni sudovi takođe su izveli slične zaključke i
23 takođe imamo mišljenje Međunarodnog suda pravde o Deklaraciji
24 o nezavisnosti koje je izdalo Kosovo, Međunarodni sud pravde
25 je istakao da postoje brojni slučajevi, kada su određene

1 zemlje proglasile nezavisnost u 18, 19, 20. veku, u
2 situacijama u kojima to nije predstavljalo kršenje
3 međunarodnog prava. I taj sud je istakao da isto važi i za
4 Kosovo, da postoji pravo na samoopredeljenje, kakvo je
5 razvijeno u drugoj polovini 20. veka. Sve to možete pročitati
6 u njihovom mišljenju koji ima savetodavnu vrednost, stav 79
7 datog mišljenja.

8 Tužilaštvo uopšte uzev iznosi tvrdnju, da je moj
9 branjenih planirao, upravljao i nadzirao jednim zločinačkim
10 poduhvatom, koji je imao za cilj da se identifikuju i pobiju
11 svi kolaboracionisti širom Kosova od 1998. I 1999. godine.
12 Tužilaštvo tvrdi da je moj branjenik kontrolisao i upravljao
13 svim obaveštajnim jedinicama na svakoj zoni, u svakom području
14 na celoj teritoriji Kosova i u sklopu cele OVK sa kažnjivim
15 umišljajem i tužilaštvo sve to tvrdi bezi ikakvih neposrednih
16 dokaza, kojima bi potkrepila svu svoju tezu, a traži od
17 sudskog veća, da zaključi van razumne sumnje da je dokazalo
18 sve to neutemeljene tvrdnje i to na osnovu po nekog 'tu i
19 tamo' posrednog dokaza.

20 Naravno, radnje koje po sebi nisu kažnjive mogu biti
21 relevantne za dokazivanje udruženog zločinačkog poduhvata, ali
22 ne mogu se legitimne radnje tumačiti kao da su predstavljale
23 sastavni deo UZP-a.

24 Časni sude, ovo je pravi trenutak za pauzu. Dakle,
25 zaključujem rekavši, da nema dokaza za UZP.

1 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala vam, g.

2 Dixon.

3 Nastavljamo sa radom sutra u 9:00h. Hvala svima na
4 prisustvu. Vidimo se sutra ujutru.

5 --- Sednica se završava u 16:44 časova.

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25